

Pregled ukrepov držav in EU za boj proti posledicam COVID19

Prve okužbe z virosom COVID-19 so v Evropi potrdili konec januarja, Italija pa je bila februarja prva država izven Azije s skokovitim širjenjem epidemije. Virus se je do konca februarja razširili že v večino držav EU, v začetku marca pa je Svetovna zdravstvena organizacija (WHO) razglasila pandemijo.

Države EU so marca za zajezitev širjenja virusa sprejele nujne ukrepe za zaščito zdravja in s tem močno omejile javno življenje. V več državah so bile sprejete stroge omejitve glede gibanja izven bivališča (npr. Italija, Španija, Francija), zaprle so se vse izobraževalne ustanove, muzeji, arhivi, knjižnice, turistične znamenitosti in namestitve ter športni objekti, odpovedani so bili vsi javni dogodki. Prav tako so se za javnost zaprli skoraj gostinski objekti, ki pa so v večini držav lahko nudili storitev dostave na dom. V več državah se je prekinilo obratovanje trgovinskih in storitvenih obratov z izjemo trgovin z osnovnimi/nujnimi življenjskimi potrebščinami, lekarn in bencinskih servisov. V Italiji in Španiji je bila za nekaj tednov tudi prekinjena proizvodnja vseh nenujnih predelovalnih dejavnosti.

Širjenje epidemije koronavirusa in sprejeti nujni ukrepi za zaščito zdravja močno vplivajo na gospodarsko aktivnost, ki se bo letos precej skrčila v vseh državah EU. Globina padca BDP in dinamika okrevanja po zaključku kriznih razmer bosta odvisna od razsežnosti in časa širjenja koronavirusa ter časa uvedbe, obsega in vsebine ukrepov ekonomskih in socialnih politik.

Za omilitev negativnih posledic za gospodarstvo in prebivalstvo so vlade držav EU sprejele vrsto ukrepov, pomembne ukrepe za omejitev negativnih posledic pa so pripravile tudi Evropska komisija, ECB in EIB.

Na UMAR redno spremljamo ukrepe v štirih pomembnih trgovinskih partnericah EU (Italija, Nemčija, Avstrija, Francija) in v Španiji, ki jo je epidemija močno prizadela. V nadaljevanju navajamo ukrepe, ki so bili povzeti iz različnih virov (nacionalne objave, OECD, EK, ECB, itd.) ter prispevkov ekonomskih in političnih svetovalcev pri DKP Berlin, Dunaj, Pariz in Rim. Pri tem velja omeniti, da so v dokument vključeni tudi ukrepi, ki so bili najavljeni, niso pa bili finančno ovrednoteni. Ker se ukrepi stalno dopolnjujejo (tako vsebinsko kot vrednostno) višina ukrepov v tem dokumentu ni nujno enaka višini ukrepov, ki so zapisani v programih stabilnosti za letošnje leto. Ukrepi po državah tudi niso nujno seštevni, saj so krovni zneski predvsem napovedi.

Po državah ukrepe redno spremljata tudi:

EK https://ec.europa.eu/info/files/policy-measures-against-spread-coronavirus_en

OECD <https://www.oecd.org/coronavirus/en/#country-tracker>.

KAZALO

POVZETEK V TABELAH IN SLIKAH	2
ITALIJA	5
NEMČIJA	10
AVSTRIJA	16
FRANCIJA	22
ŠPANIJA	27
EU	31
EU – Izhodna strategija	55

Zadnja dopolnitev ukrepov: **11. junij 2020**

Zbrala in uredila: **Matevž Hribernik, Urška Lušina**

POVZETEK V TABELAH IN SLIKAH

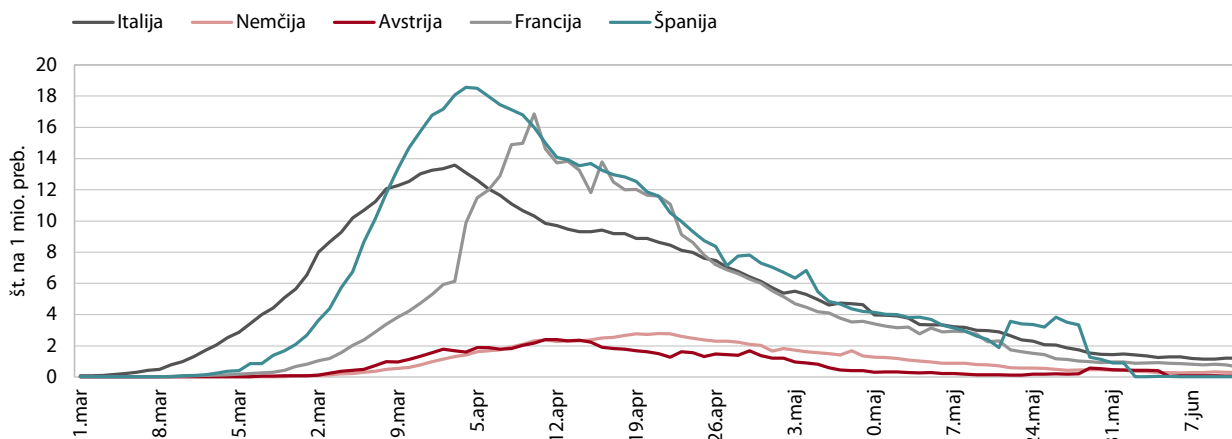
Tabela: Pregled kazalnikov okuženosti s COVID-19 na dan 11. junij

	Št. okuženih	Št. kritično obolelih	Št. umrlih	Št. umrlih na 1 mio. prebivalcev	Št. testov na 1 mio. prebivalcev
Italija	236.142	236	34.167	565	73.493
Nemčija	186.795	462	8.851	106	56.036
Avstrija	17.034	13	674	75	57.374
Francija	155.561	1.745	29.346	450	21.215
Španija	289.787	617	27.136	580	95.507

Vir: <https://www.worldometers.info/coronavirus/>.

Opomba: Francija je opravila relativno malo testov na COVID-19, zato so podatki glede ugotovljenih novih okužb podcenjeni v primerjavi z drugimi državami.

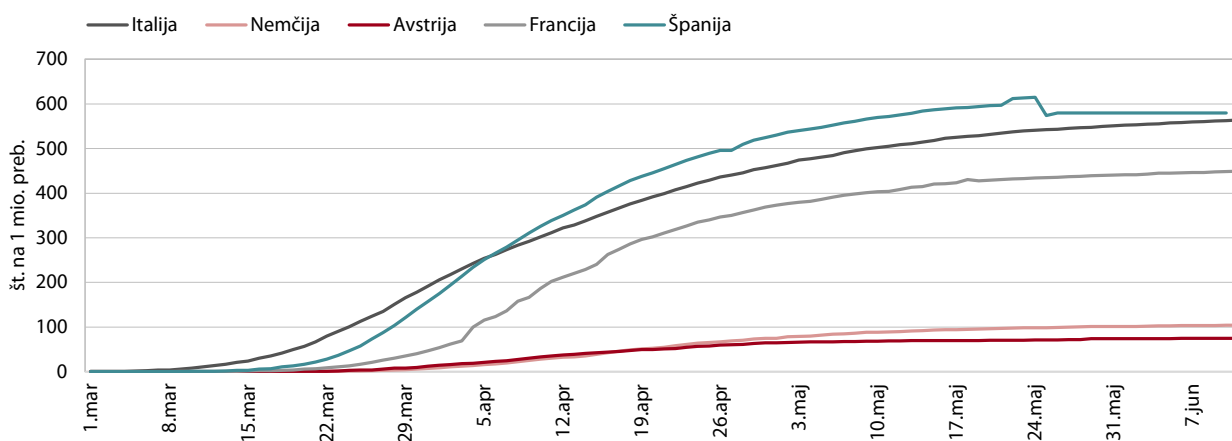
Slika: Število dnevno umrlih na 1 mio. prebivalcev zaradi COVID-19, 7-dnevno povprečje

Vir: <https://ourworldindata.org/coronavirus>

Opomba: Sprememba v metodologiji spremljanja umrlih v Španiji (25.5)

Slika: Skupno število umrlih na 1 mio. prebivalcev zaradi COVID-19

Vir: <https://ourworldindata.org/coronavirus>

Opomba: Sprememba v metodologiji spremljanja umrlih v Španiji (25.5)

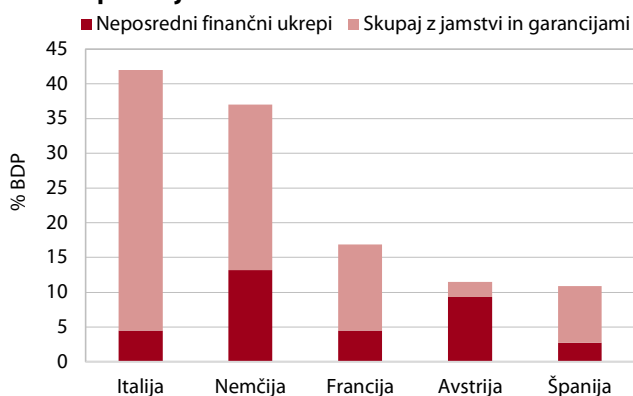
Tabela: Napovedi rasti BDP, JF in brezposelnosti v letu 2020 in ukrepi držav proti posledicam epidemije COVID-19

	Skupaj (neposredni finančni ukrepi + jamstva), mrd. EUR*	Neposredni finančni ukrepi, mrd. EUR*	Rast BDP v 2020, v % (EK, april)**	JF saldo v 2020, v % BDP (EK, april)**	Stopnja brezposelnosti, v % (EK, april)**
Italija	750 (42 % BDP)	80 (4,5 % BDP)	-9,5 ↓ -9,9 o. t.	-11,1 ↓ -8,8 o. t.	11,8 ↑ +1,8 o. t.
Nemčija	1.272 (37,0 % BDP)	453 (13,2 % BDP)	-6,5 ↓ 7,5 o. t.	-7,0 ↓ -7,6 o. t.	4,0 ↑ +0,6 o. t.
Avstrija	46 (11,5 % BDP)	37 (9,3 % BDP)	-5,5 ↓ -6,9 o. t.	-6,1 ↓ -6,3 o. t.	5,8 ↑ +1,2 o. t.
Francija	410 (16,9 % BDP)	110 (4,5 % BDP)	-8,2 ↓ -9,5 o. t.	-9,9 ↓ -7,7 o. t.	10,1 ↑ +1,9 o. t.
Španija	136,2 (10,9 % BDP)	34,2 (2,7 % BDP)	-9,4 ↓ -10,9 o. t.	-10,1 ↓ -7,9 o. t.	18,9 ↑ +5,6 o. t.
EU	3.390 (24,3 % BDP)		-7,1 ↓ -8,8 o. t.	-8,3 ↓ -7,3 o. t.	9,0 ↑ +2,8 o. t.

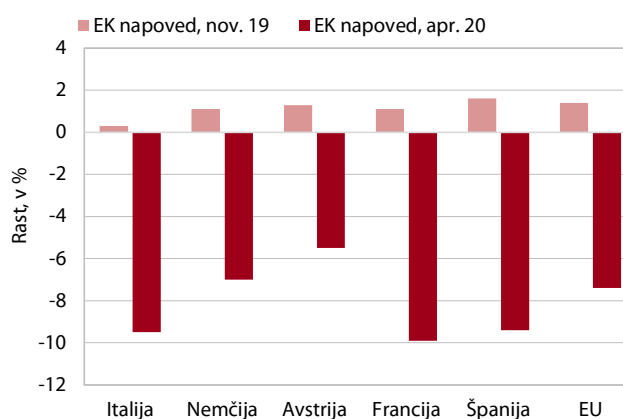
Vir: Različni viri, EK glede napovedi v letu 2020. Ocene in preračuni UMAR.

Opombe: Ukrepi posameznih držav niso nujno seštevni, saj ponekod še niso ustrezno finančno opredeljeni. Višina napovedanih ukrepov ni nujno primerljiva z vrednostmi v programih stabilnosti, kjer so lahko navedene različne vrednosti; * preračuni UMAR, spodnja vrstica je vrednost ukrepov v BDP 2019; ** spodnja vrstica je sprememba napovedi EK za leto 2020.

Ukrepi držav za reševanje posledic epidemije COVID-19

Napovedi rasti BDP v 2020

Vir: Različni viri, EK, preračuni UMAR.

Tabela: Pregled ukrepov proti posledicam epidemije COVID-19 po državah

	Delo				Odlogi plačil					Finančni instrumenti				Strukturne politike				
	Presežki delovne sile*	Subvencioniranje plač	Samozaposleni, mikro podjetja	Sezonski delavci	Davek na prihodek (dohodina, dohodek pravnih oseb)	Davek na dodano vrednost	Prispevki za socialno varnost in pokojnine	Najemnine / storitve javnih gospodarskih služb / davek na nepremičnine	Moratorij na odplačevanje dolgov	Jamstva za posojila	Neposredna posojila za MSP	Dotacije in subvencije	Pomoč velikim in strateškim podjetjem	Novi trgji***	Pomoč turizmu	Delo na daljavo / digitalizacija	Inovacije	Usposabljanje
Italija	✓	✓	✓	✓	✓		✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
Nemčija	✓	✓	✓	✓	✓	✓**				✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓	
Avstrija	✓	✓	✓		✓	✓**			✓	✓	✓	✓		✓	✓	✓		
Francija	✓	✓	✓		✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓	
Španija		✓	✓	✓	✓	✓**	✓	✓	✓	✓	✓	✓				✓		

Vir: Različni viri. Opombe: * skrajšani delovni čas, začasno odpuščanje, bolniški dopust; ** hrana in pijača v restavracijah; *** tudi jamstva izvozno usmerjenim podjetjem.

Tabela: Skupna pomoč EU (na ravni ukrepov držav in skupnosti)

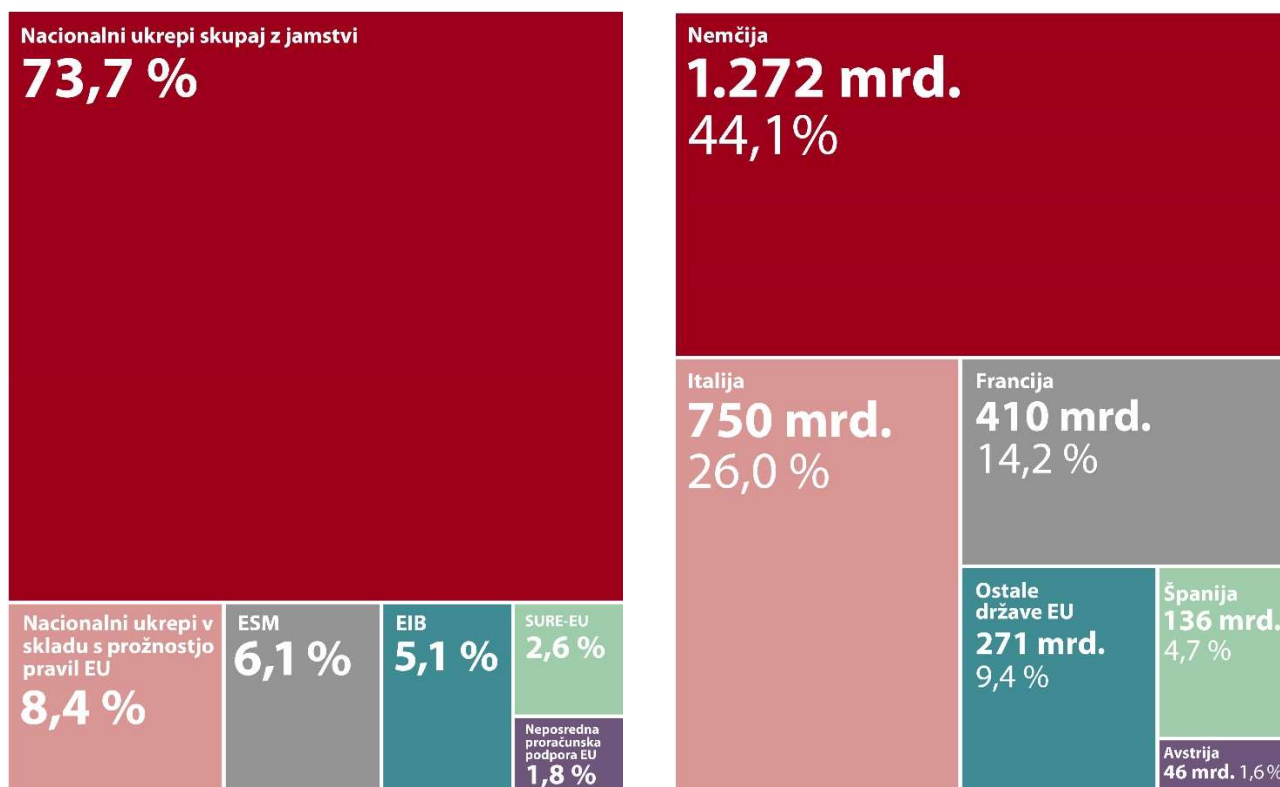
	Višina (v mrd. EUR)	Višina (v mrd. EUR)	Ukrepi EU podrobno
SKUPAJ	3.915		
Nacionalni likvidnostni ukrepi, vključno s shemami, odobrenimi v skladu z začasnimi, prilagodljivimi pravili EU o državni pomoči	2.885		
Nacionalni ukrepi, sprejeti v skladu s prožnostjo proračunskih pravil EU (splošna klavzula o izogibanju)	420		
Paket podpore za delovna mesta, delavce, podjetja in države članice (DČ)	540	240	Evropski mehanizem za stabilnost (ESM) - "Podpora za pandemijsko krizo za države članice (DČ) "
		200	Evropska investicijska banka (EIB) - Vseevropski jamstveni sklad za posojila podjetjem
		100	SURE-EU: Financiranje programov za krajši delovni čas: instrument za začasno podporo za zmanjšanje tveganja brezposelnosti v izrednih razmerah
Neposredna proračunska podpora EU	70	3,1	Odziv na krizo zaradi COVID-19
		37	Naložbena pobuda v odziv na koronavirus (CRII) - za podporo zdravstvenim sistemom, MSP in trgom dela
		28	Nedodeljena sredstva iz strukturnih skladov iz naslova nacionalnih sredstev za obdobje 2014 - 2020
		0,8	Solidarnostni sklad EU

Vir: EK. https://ec.europa.eu/info/live-work-travel-eu/health/coronavirus-response/economy_sl

Slika: Skupna načrtovana pomoč EU (na ravni držav in skupnosti), v % celotne pomoči

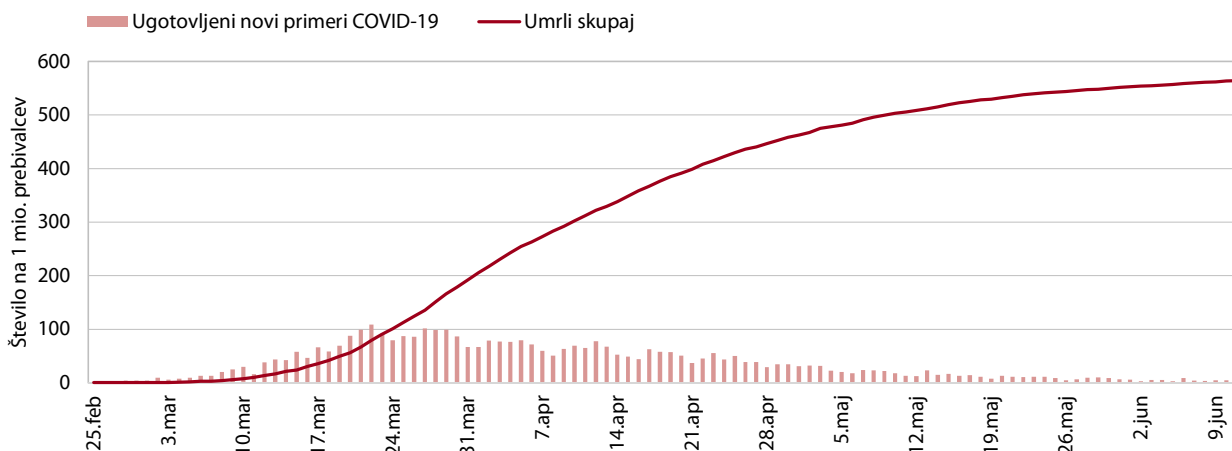
Skupaj EU: 3.915 mrd. EUR

Skupaj nacionalni ukrepi: 2.850 mrd. EUR

Vir: EK. https://ec.europa.eu/info/live-work-travel-eu/health/coronavirus-response/economy_sl

ITALIJA

Splošno

Vir: <https://ourworldindata.org/coronavirus>

Prvi ugotovljeni primer okužbe: 31. januar

Omejitve gibanja:

- 23. februar – karantena v občinah s prvimi primeri okuženih;
- 25. februar – omejitve razširjene na več regij v severni Italiji;
- 8. marec – karantena v Lombardiji in 14 provincah severne Italije;
- 9. marec – karantena razširjena na celotno Italijo;
- 25. marec – nadaljnje omejitve gibanja na občino bivanja, omejitve tudi glede nenujne proizvodnje;
- Obvezna karantena za obolele in 14-dnevno samoizolacija za vse, ki vstopajo v Italijo.

Omejitve odprtja institucij in podjetij:

- Šole in univerze zaprte od 4. marca naprej;
- Trgovine (z nenujnim blagom), bari, restavracije od 10. marca naprej;
- 22. marca 2020 so bile prekinjene vse nebistvene ali nestrategske proizvodne dejavnosti, s katerimi se je zagotavljalo nadaljnjo odprtost trgovin z živili, lekarn, ostalih trgovin za osnovne potrebe in vzdrževanje osnovnih storitev. Odlok je bil 25. marca spremenjen z dopolnitvijo, katere dejavnosti so opredeljene kot nebistvene;
- Javni prevoz deluje z močno zmanjšano frekvenco;
- Prepoved športnih in množičnih prireditev, do vsaj 30. aprila.

Sproščanje ukrepov:

- Pripravlja se nacionalni načrt zagona z enotnimi usmeritvami za vse dežele. Cilj je varen zagon produktivnih dejavnosti ob upoštevanju krivulje okuženosti in kapacitet zdravstvenega sistema. Pripravlja se tudi na pričakovani ponoven val okužb v jeseni;
- 14. aprila so se odprla podjetja v določenih dejavnostih (med drugim proizvodnja kmetijskih strojev, gnojil, papirja, pisarniškega materiala, idr.). Ponovno je bila zagnana lesna industrija, vendar ne proizvodnja pohištva. Odprle so se knjigarne, papirnice in trgovine z oblačili za otroke;
- 4. maj:
 - postopno sproščanje ukrepov gibanja in delovanja podjetij. Še naprej ostajajo omejitve gibanja med pokrajinami in izven Italije.
 - odprtje parkov in dovolitev individualnega športa na prostem.
- 2. junij – odprte meja za državljane EU, potovanja med regijami ponovno dovoljena

Spremembe napovedi gospodarske rasti in JF saldo:

- Jesenske/zimske napovedi rasti BDP za 2020:
 - Rast BDP: 0,5 % (IMF, januar); 0,3 % (EK, februar)
 - JF saldo: -2,3 % BDP (EK, november, -1,6 % BDP)
- Zadnje napovedi za 2020:
 - Rast BDP: -9,5 % (EK, april); -9,1 % (IMF, april); -8,0 % (program stabilnosti, april)
 - JF saldo: -11,1 % BDP (EK, april); -7,1 % BDP (program stabilnosti, april)

Povzetek

Višina paketa ukrepov (zadnja sprememba 13. maja): 80 mrd. EUR, skupna vrednost ukrepov skupaj z jamstvi države naj bi preseгла 750 mrd. EUR.

Od začetka krize je vlada napovedala več ukrepov za podporo gospodarstvu. V začetku marca so bili napovedani ukrepi za pomoč nekaterim storitvenim sektorjem (Logistika, promet, ki jih je virus močno prizadel. Obljubljena je bila tudi podpora regijam v skupni vrednosti 900 mio. EUR, saj imajo v italijanskem institucionalnem okolju regije pomembno vlogo pri gospodarskem razvoju in politikah MSP. S podporo vlade je Italijansko združenje bank z različnimi poslovnimi združenji napovedalo dogovor o vzpostavitvi obsežnega moratorija odplačevanja dolga, vključno s hipotekami in odplačili majhnih posojil ter revolving kreditnimi linijami. Moratorij se nanaša na posojila, ki so jih podjetja najela do 31. januarja 2020.

Italijanska vlada je 16. marca predstavila paket v višini 25 mrd. EUR (1,4 % BDP) za boj proti koronavirusu. Uredba (uredba o »Ozdravitvi Italije«, zakon št.18, z dne 17. marca 2020) predstavlja obsežen sveženj ukrepov (127. členov) z namenom krepitve zdravstvenega sistema in zagotavljanja finančne podpore gospodinjstvom, delavcem in podjetjem. Prvi paket bo zahteval neto zadolžitev za 20 mrd. EUR (1,1% BDP), predstavlja odmik od poti doseganja javnofinančnih ciljev (srednjeročnega cilja MTO). Vlada je navedla, da naj bi s tem paketom ukrepov učinkovito naslovili tekoče razmere in vzpostavili zaupanje.

Paket ima 4 stebre:

- Podpora zdravstvenemu sistemu in oddelku za civilno zaščito (3,2 mrd. EUR);
- Zaščita zaposlenosti in dohodkov (10,3 mrd. EUR);
- Povečanje likvidnosti za pomoč podjetjem in gospodinjstvom (5,1 mrd. EUR);
- Suspensiranje davčnih plačil in vzpostavitev davčnih spodbud za zaposlene in podjetja (1,6 mrd. EUR).

V objavi 6. aprila je PV Italije napovedal, da naj bi bila skupna vrednost ukrepov okoli 400 mrd. EUR (200 mrd. za krepitev notranjega trga, 200 mrd. EUR za pomoč izvoznemu sektorju).

13. maja vlada potrdila sveženj ukrepov v skupni vrednosti 55 mrd. EUR. Sveženj mora še skozi obravnavo v parlamentu, tako da so možne spremembe. PV Conte je opozoril, da sveženj ukrepov ne predstavlja reformo davčnega sistema temveč za enkratni poseg. Vlada sicer načrtuje celovitejšo davčno reformo, a to sedaj ni mogoče izvesti, saj se je potrebno soočiti z nujnimi težavami.

- Za podjetja je namenjenih 16 mrd. EUR, sredstva pa bodo izplačana na različne načine. Pomoči bodo deležna najmanjša podjetja, obstaja pa tudi možnost dokapitalizacije največjih podjetij.
- Podjetjem s prometom najmanj 250 mio. EUR so za junij odpisali davek IRAP oziroma del davka, ki ga podjetja plačajo deželam. S tem so znižali plačilo omenjenega davka v skupni vrednosti 4 mrd. EUR.
- Samozaposleni bodo prejeli dodatnih 600 EUR takoj, saj bo sedaj olajšan postopek, ker bodo sredstva prejeli tisti, ki so jih že dobili in so njihove prošnje in potrebni podatki že v sistemu.
- 1,4 mrd. EUR je namenjenih univerzam za raziskave ter zaposlitev 5.600 dodatnih raziskovalcev in 4.200 štipendij za specializacije v medicini. Zdravstvu bo namenjeno 3,250 mrd EUR, samo za dodatke za plače zdravstvenih delavcev pa 190 mio EUR. Za 115 % so povišali število postelj v intenzivni negi.
- Do 500 davčnih olajšav in bonusa za počitnice bodo deležne družine katerih največji skupni prihodki ne presežejo 40.000? EUR. Restavracije in bari bodo lahko uporabljali javne površine brezplačno.
- Odlok dodeljuje 6 mrd. EUR za odškodnine podjetjem, ki zaradi pandemije beležile padce prodaje. Gre za podjetja s prihodki od do 5 mio EUR in so imela 33 % padec prometa.
- Veliko olajšav in finančnih spodbud bodo deležni tisti, ki bodo načrtovali nakup kolesa in se izognili natrpanemu javnemu prevozu.

Ukrepi – zdravje (3,2 mrd. EUR, od tega 1,4 mrd. EUR za povečanje izdatkov za zdravstveni sistem) – brez ukrepov sprejetih 13.5.2020

- Ukrepi za povečanje nabave in proizvodnje medicinskega materiala (respiratorjev, zaščitnih pripomočkov, itd.);
- Zaposlitev 20.000 zdravnikov in medicinskih sester za okrepitev zdravstvenih storitev (845 mio. EUR);
- Spodbude za vrnitev na delo upokojenega zdravstvenega osebja;
- Zmanjšanje obremenitev bolnišnic: celotne ustanove nameniti bolnikom s covid-19, ne inficirane bolnike preusmeriti v druge ustanove;
- Preusmeritev medicinske opreme in zgradb (npr. hotelov) v nujno medicinsko pomoč;
- Obsežnejše čiščenje sredstev javnega prevoza;
- Spodbujanje pametnega dela (ang. smart working) v zasebnem in javnem sektorju. Ministrstvo za inovacije in digitalizacijo je sprožilo iniciativo »Digitalna solidarnost«, ki vključuje spletni portal, kjer podjetja (posebej MSP in samozaposleni) lahko brezplačno dostopajo do digitalnih storitev zasebnih telekomunikacijskih podjetij za opravljanje dela na domu (smart/tele working, video konference, dostop do mobilnih podatkov, delo v oblaku, itd.);
- Sprejet protokol, ki določa niz smernic za zagotavljanje najvišjih zdravstvenih in varnostnih standardov za zaposlene, ki nadaljujejo z delom (podpisan 14.3. s strani vlade, sindikatov in združenja delodajalcev);
 - Gre predvsem za smiselno uvajanje do sedaj sprejetih določil v javnem življenju Italije. Delavci morajo biti narazen vsaj 1 meter, podjetje mora zagotoviti ustrezno zaščito in razkužila, delavec, ki ima vročino mora to sporočiti in ostati doma, če pa je v podjetju, pa so navedena navodila, kako ga izolirati.
 - Protokol tudi navaja, da so odpovedana vsa domača in mednarodna poslovna potovanja, tudi če so že dogovorjena ali organizirana.

Ukrepi – prebivalstvo in trg dela (10,2 mrd. EUR) – brez ukrepov sprejetih 13.5.2020

- Odpuščanje iz "upravičljivih objektivnih razlogov" je prepovedano za naslednja dva meseca;
- Okrepitev sheme subvencioniranja plač za zaposlene na čakanju (5 mrd. EUR) in vzpostavitev Last Resort sheme za delavce, ki niso upravičeni do teh ukrepov. To vključuje 1,3 mrd. EUR za nadomestila plač ter 3,6 mrd. EUR za povečanje skladov za presežne delavce in tiste, ki so prenehali, zmanjšali ali prekinili delovno razmerje (ita. cassa integrazione straordinaria, cassa integrazione in deroga) in 300 mio. EUR za vzpostavitev Last resort sheme. Poenostavitev upravnih postopkov;
- Enkratno izplačilo 600 EUR samozaposlenim in sezonskim delavcem in sezonskim delavcem v mesecu marcu (2,3 mrd. EUR);
- Možnost enoletne odložitve odplačevanja hipotek na nepremičnine tistim, ki so zaradi pandemije ostali brez službe (če ogroža njihovo preživetje) (400 mio. EUR);
- Dodatek v višini 500 EUR na mesec (do 3 mesecev) za samozaposlene v najbolj prizadetih občinah (400 mio. EUR);
- Podpora varstvu otrok do 12 let: 12 dodatnih dni s 50-odstotnim nadomestilom plače ali nakazilo v višini 600 EUR za plačilo otroškega varstva (1,3 mrd. EUR);
- Plačilo otroškega varstva v višini 1.000 EUR zaposlenim v zdravstvu in v dejavnosti javnega reda in miru (30 mio. EUR);
- Podaljšanje plačanega dopusta za osebe, ki skrbijo za invalidnega družinskega člana – namesto treh dni na 12 dni na mesec, zaenkrat za marec in april (0,5 mrd. EUR);
- Kritje bolniške odsotnosti za dneve preživete v karanteni (130 mio. EUR);
- Bonus v višini 100 EUR zaposlenim z dohodkom pod 40.000 EUR, ki delajo, sorazmerno z dnevi prisotnosti na delovnih prostorih (900 mio. EUR);
- Dodatna sredstva za plačilo nadurnega dela policijskim in varnostnim osebjem;
- Odlog na plačila kreditov, vključno stanovanjskih kreditov;
- Za sezonske delavce je še vedno v obravnavi več predlogov, Agrijob (aplikacija za ponudbo dela in povpraševanje po delu), voucherji, dogovori s posameznimi državami, denimo z Romunijo).

Ukrepi – podjetja (6,7 mrd. EUR, brez jamstev) – brez ukrepov sprejetih 13.5.2020

- Davčni dobropis za komercialne najemnine: Trgovinam in manjšim trgovinam, ki so zaradi nujnih primerov zaprte, se odobri davčna olajšava v višini 60% najemnine (540 mio. EUR);
- Odlog plačila davkov in prispevkov za socialno varnost z letnimi prihodki manj kot 2 mio. EUR za marec. Odlog velja tudi za letni in mesečni DDV ter za socialno varnost in zavarovanje. Plačila se odložijo do 31.

maja in se lahko potem poplačajo v enkratnem znesku ali v največ pet mesečnih obrokih (10 mrd. EUR odloženih plačil);

- Oprostitev plačila davčnega odtegljaja davka na prejemke do konca 31. maja, za posameznike z letnim prometom pod 400.000 EUR in brez zaposlenih;
- Enoletno zadržanje odplačil posojil Invitalia MSP v najbolj prizadetih občinah (50 mio. EUR);
- 2-mesečna ukinitvev plačila davkov in prispevkov za socialno varnost v najbolj prizadetih občinah (do konca aprila);
- 2-mesečna ukinitvev (do konca aprila) plačila računov za elektriko, plin, vodo in odpadke v najbolj prizadetih občinah;
- Davčni nadzor, revizije na terenu, prisilne izterjave, sodne spore in obveznosti spoštovanja davkov so bile suspendirane do junija. Obstaja nekaj izjem, kot so podatki, ki jih morajo posredniki vložiti, da napolnijo vnaprej izpolnjene davčne napovedi za leto 2019 in davčna plačila, ki niso bila zaustavljena;
- Davčni dobropis za sanitarne namene. Vsi stroški za sanitarno varstvo, varstvo delavcev in za zajezitev okužbe lahko predstavljajo davčno olajšavo v višini 50 % nastalih stroškov (do davčne olajšave v višini 20.000 EUR na davčnega zavezanca);
- Davčni dobropisi in odbitki za donacije COVID-19: Vse donacije v gotovini ali v naravi za podporo omejevanja okužbe so odbitne za korporacije in ustvarijo 30-odstotni davčni dobropis za posameznike (do 20.000 davčnega dobropisa za davčnega zavezanca);
- 6-mesečni moratorij (do 30. septembra) za odplačilo posojil za MSP vseh vrst, vključno s samostojnimi podjetniki in svobodnjaki (povečana likvidnost za 220 mrd. EUR). Moratorij se tako nanaša na tekoče kreditne linije, posojila in terjatve za avanse vrednostnih papirjev, posojila kratkih ročnosti ter na obroki posojil, ki zapadejo. Del teh je sestavljen iz že izplačanih zneskov, ki bi jih bilo treba vrniti, kar v praksi predstavlja novo posojilo banke do 30. septembra, drugi del pa predstavlja novo financiranje, ki ga lahko podjetje pridobi z uporabo kreditne linije, ki je zamrznjena. Banke ali druge posojilne institucije lahko uporabijo javno garancijo, ki krije 33% zneska posojila.
- Spodbude za finančna in nefinančna podjetja za prenos slabih posojil ali naslednjih posojil s pretvorbo njihovih odloženih davčnih dejavnosti v davčne olajšave. Intervencija bo podjetjem omogočila dodatno likvidnosti in posojila v višini do 10 mrd. EUR.
- Ustanovitev sklada za podporo dejavnosti kulture. Povečanje predplačil iz razvojnega in kohezijskega sklada 2014–2020.
- Nacionalizacija letalske družbe Alitalia (500 mio. EUR)

Ukrepi – podjetja – jamstva in garancije – brez ukrepov sprejetih 13.5.2020

- Povečanje jamstvenega sklada za MSP in spremembe glede dostopnosti. Velikost sklada se je povečala za več kot 150 %, kar zagotavlja zajamčeno financiranje iz sedanjih 40 mrd. EUR na več kot 100 mrd. EUR. Začasno so bili spremenjeni tudi standardni predpisi o delovanju sklada:
 - Zvišale so se zgornje meje zneskov za jamstva za posamezno podjetje, iz 2,5 mio. EUR na 5 mio. EUR;
 - Jamstva so zagotovljena brezplačno, provizije, ki sicer nastanejo zaradi poslovanja sklada, se prekinejo;
 - Operacije reprogramiranja dolgov so upravičene do javnega jamstva;
 - Samodejno podaljšanje jamstva v primeru moratorija ali prekinitve financiranja zaradi koronavirusa;
- 6 aprila je bilo najavljeno, da se močno povečajo jamstva države za kredite podjetjem (v višini 200 mrd. EUR) in jamstva za naložbe za izvoz in izvozne kredite (v višini 200 mrd. EUR)
 - Državna garancija za Cassa Deposititi e Prestiti (CDP), ki bo sama zagotovila dodatna jamstva in likvidnost bankam, da bi omogočila razširitev financiranja in likvidnosti za srednja do velika podjetja, ki nimajo koristi od Jamstvenega sklada za MSP. Pričakuje se, da bo imela garancija v vrednosti 500 mio. EUR multiplikativni učinek krat 20, kar lahko prinese nova sredstva do 10 mrd. EUR. Poleg tega je povečala sredstva za financiranje bančnega sistema, da bi odpravila pomanjkanje likvidnosti in olajšala dostop do financiranja s strani MSP, z 1 mrd. EUR na 3 mrd. EUR. Sredstva so namenjena odobritvi subvencioniranih posojil MSPjem ter Mid-Cap podjetjem za vzdrževanje denarnega toka in naložb:
 - Državna garancija za srednja in velika podjetja, ki ne spadajo pod jamstvene sklade za MSP (10 mrd. EUR),
 - Za povečanje likvidnosti bank in podjetij (10 mrd. EUR).
- Podpora izvoznim podjetjem (200 mrd. EUR). Preko *Italijanske agencija za izvozno kreditiranje (SACE)* kot podpora izvoznim dejavnostim pri reševanju potreb po denarnem toku in pri diverzifikaciji izvoznih trgov. Poleg tega bo *Italijanska agencija za spodbujanje internacionalizacije poslovanja (ICE)* krila stroške, ki so podjetjem že nastali v povezavi z udeležbami na sejnih in prireditvah, ter predlagala alternativne rešitve glede prepoznavnosti.

Viri

<http://www.governo.it/it/articolo/comunicato-stampa-del-consiglio-dei-ministri-n-45/14602>

<http://www.mef.gov.it/en/inevidenza/Protect-health-support-the-economy-preserve-employment-levels-and-incomes-00001/>

<https://www.bruegel.org/publications/datasets/covid-national-dataset/#italy>

https://read.oecd-ilibrary.org/view/?ref=119_119680-di6h3qgi4x&title=Covid-19_SME_Policy_Responses

<https://www.ft.com/content/a6f59348-5bae-11ea-b0ab-339c2307bcd4>

<https://www.wsj.com/articles/italy-plans-debt-moratorium-to-cope-with-coronavirus-lockdown-11583849663>

<https://www.gazzettaufficiale.it/eli/id/2020/03/17/20G00034/sg>

https://www.theitaliantimes.it/economia/cassa-integrazione-deroga_140420/

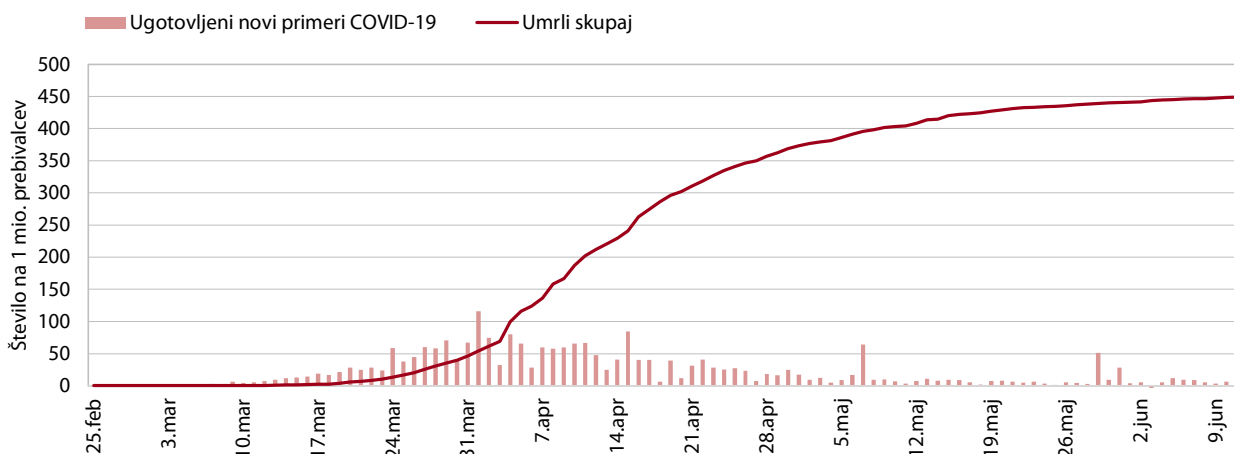
<https://www.worldometers.info/coronavirus/>

<https://www.oecd.org/coronavirus/en/#country-tracker>

depeše diplomatskih predstavništav MZZ (interno)

NEMČIJA

Splošno

Vir: <https://ourworldindata.org/coronavirus>

Prvi ugotovljeni primer okužbe: 27. januar

Omejitve gibanja:

- 22. marec – omejitev sestajanja v javnosti; najmanj do 19. aprila;
- Gibanje izven bivališča je dovoljeno le za določene primere (pot na delo, obisk zdravnika, nakupi, individualna športna dejavnost na prostem ipd), vendar so omejitve manj stroge kot v večini drugih držav EU;
- Nekatero zvezne države so sprejele strožje omejitve (npr. Bavarska, Posarje, Saško);
- 10. april – za osebe, ki so se vrnilo iz tujine velja 14 dnevna karantena/samoizolacija;
- 15. aprila je Nemčija podaljšala ukrep glede omejevanja stikov, ki so ga sprejeli za zajezitev koronavirusa, in sicer do 3. maja;

Omejitve odprtja institucij in podjetij:

- Šole in vrtci zaprti od sredine marca;
- Javni prevoz deluje z zmanjšano frekvenco;
- Zaprti gostinski objekti, športni, kulturni in prostočasni objekti;
- Večja zborovanja in velike prireditve bodo še naprej prepovedane vsaj do konca septembra. V zvezi s tem še niso točno jasna merila, pri kakšnem številu bo določeno zborovanje oz. prireditev veljala kot "velika". Natančnejša pravila/merila v zvezi s tem bodo sprejela zvezne dežele, saj kriteriji glede velikosti zborovanj in prireditev ostajajo v pristojnosti posameznih zveznih dežel.

Sproščanje ukrepov:

- Z začetkom maja bodo nemške klinike postopno ponovno z normalnim oz. rednim obratovanjem in delovanjem (kot pred koronakrizo);
- 20. april – postopno odpiranje trgovin (do 800 m²), tudi avtomobilski prodajni saloni, trgovine s kolesi, knjigarne, pa tudi kulturne ustanove, knjižnice, arhivi ter živalski in botanični vrtovi;
 - Saška je 20. aprila prva odprla šole, ampak samo za pripravo učencev na maturo;
- 4. maj – postopno odpiranje šol, odprti so tudi frizerski saloni, muzeji, igrišča, cerkve (verski objekti);
- 8. maj – postopno odpiranje gostinskih objektov (odvisno od posameznih zveznih držav in okužb);
- Druga polovica maja – postopno odpiranje hotelov (odvisno od posameznih zveznih držav in okužb).
- Junija postopno odprtje meja s sosedi, z 15. junijem predvidoma za državljane vseh držav EU

Spremembe napovedi gospodarske rasti in JF saldo:

- Jesenske/zimske napovedi rasti BDP za 2020:
 - Rast BDP: 1,1 % (IMF, januar); 1,1 % (EK, februar)
 - JF saldo: 0,6 % BDP (EK, november)
- Zadnje napovedi za 2020:
 - Rast BDP: -6,5 % (EK, april); -7,0 % (IMF, april); -6,3 % (MF, april)
 - JF saldo: -7,0 % (EK, april); -7,2 % BDP (MF, april)

Povzetek

Višina paketa ukrepov (13. april + program stabilnosti): 453 mrd. EUR za ukrepe + 819 mrd. EUR za jamstva, dodatno zadolževanje 156 mrd. EUR.

Nemška vlada je 9. marca sprejela ukrep pomoči nemškemu gospodarstvu (nemški parlament je paket pomoči nemškemu gospodarstvu sprejel 27. marca). Ukrepi so namenjeni varovanju zdravja ljudi, delovnih mest, podpori podjetij in ohranjanju socialne kohezije. Cilj je opremiti podjetja z zadostno likvidnostjo.

Sprejeti paket ukrepov, oz. t. i. zaščitni ščit je vreden preko 600 mrd. EUR. Zakon se imenuje ustanovitev nemška okrajšava). Prav tako je parlament sprejel zakon takojšnjih pomoči za mikro podjetja in samozaposlene v vrednosti 50 mrd. EUR. WSF (Sklad za stabilizacijo gospodarstva) ponuja državna poročstva na obveznosti nemških podjetij do višine 400 mrd. EUR, s čemer bi se odpravila likvidnostna ozka grla, in podpira refinanciranje dolgov na mednarodnih trgih kapitala. Koalicijske stranke so se dogovorile o dodatnem naložbenem paketu v višini 3,1 mrd. EUR na leto v obdobju 2021–2024, ki se financira iz proračunskega presežka za leto 2019.

Večletni javnofinančni presežki državi omogočajo, da lahko podpira gospodarstvo za daljše obdobje. Za financiranje ukrepov se bo Nemčija dodatno zadolžila za 156 mrd. EUR (4.5 % BDP), rebalans proračuna je bil odobren.

Paket ima štiri stebre:

- Programi pomoči za več mrd. EUR;
- Davčni ukrepi pomoči;
- Varovanje delovnih mest;
- Skupno evropsko krizno upravljanje.

Program stabilnosti Nemčije navaja, da so vsi sprejeti ukrepi vredni 453 mrd. EUR (skupaj z ukrepi dežel in lokalnih skupnosti), dodatnih 810 mrd. EUR pa predstavljajo še garancije in jamstva (razširitev obstoječih garancij in jamstev, Sklad za ekonomsko stabilizacijo in jamstva posameznih dežel).

Ukrepi – Zdravje

- Zdravstveni ukrepi, vključno z nabavo in razvojem zaščitne opreme, pa tudi za razvoj cepiva in dodatnih zdravil (3,5 mrd. EUR):
 - Dodatnih 800 mio. EUR za zaščitno opremo, opremo za intenzivno nego in raziskave cepiv. Pred tem je bilo za zaščitno opremo in SZO že dogovorjenih približno 350 mio. EUR;
 - Federacija je vzpostavila »zaščitni ščit« za bolnišnice za ublažitev izpada prihodkov in višjih stroškov. Dodatna sredstva za bolnišnice bodo zagotovljena za izravnavo izgub zaradi prestavljenih operacij in povečanje zmogljivosti ICU. Zvezna vlada bo v letu 2020 zagotovila 2,8 mrd. EUR, dodatna sredstva bodo prispevala zdravstvena zavarovanja;
 - Sprejeti bodo tudi ukrepi za zmanjšanje primanjkljaja prihodkov, ki ga imajo zdravniki, ki imajo svoje prakse.
- Carinski organi spremljajo spoštovanje prepovedi izvoza EU zaščitnih mask, zaščitnih očal in zaščitnih oblačil;
- Vzpostavlja / spodbuja se nujna proizvodnja zaščitnih medicinskih oblačil in opreme v Nemčiji;
- 19. april - Zvezna dežela Saška je prva, ki je uvedla obveznost nošenja zaščitnih mask v trgovinah in javnem prevozu.

Ukrepi – Prebivalstvo

- Od 1. aprila naprej je bil olajšan dostop do socialnih nadomestil in pomoči za naslednjih 6 mesecev (Basic income support for job-seekers under Book II of the Social Code (SGB II) and Social assistance under Book XII of the Social Code (SGB XII));
- Posebni ukrepi za družine:
 - Če družine izgubijo zaslužek zaradi zaprtja šol ali vrtcev, bodo te izgube večinoma pokrite (Kinderzuschlag). Enako velja tudi za svobodnjake in samozaposlene ljudi;
 - Družinam, ki imajo manjši dohodek zaradi skrajšanega delovnega časa, bo omogočen lažji dostop do otroškega dodatka za družine z nizkimi dohodki.
- Stalno zaposleni v negi oz. v domovih za ostarele bodo zaradi dodatnih obremenitev v času koronakrize z julijsko plačo dobili premijo v višini 1.500 EUR, pripravniki/praktikanti pa v višini 900 EUR;
- Najemodajalci ne morejo prekiniti najema (za gospodinjstva ali podjetja) med 1. aprilom in 30. junijem.

Ukrepi – Trg dela

- Dopolnitev zakona o spodbujanju skrajšanega delovnega časa (Kurzarbeitergeld) v smeri, da velja v razmerah epidemije in ga nekoliko modificirala. Zakon (Law for the Temporary Improvement of the Regulations for Short-Time Work Compensation) je bil sprejet 13. marca, predvidoma bo v veljavi do konca leta 2020.
- Delovne sheme za krajši delovni čas (subvencioniranje, vrednost 4,1 mrd. EUR): Do delovnega sistema za krajši čas bo lažje dostopati začasno, kot je bilo to v času finančne krize. Podjetja bodo lahko zaprosila za podporo svojih delavcev po tej shemi, če 10 % delovne sile prizadene zmanjšanje delovnega časa v nasprotju s tretjino v skladu z običajno uredbo (ob izpolnjenih pogojih naj bi ukrep veljal do konca 2021!):
 - Dodatek za skrajšan delovni čas je izračunan na osnovi izgubljenega neto zaslužka. Delavec, ki mora zaradi epidemije delati s skrajšanim delovnim časom je upravičen do dodatka v višini 60 % neto izgubljenega zaslužka, v primeru, da je v gospodinjstvu otrok pa 67 %. Socialne prispevke za ta del dohodka plača samo delodajalec. Agencija za delo bo zdaj krila tudi 100 % prispevkov za socialno varnost za izgubljeni delovni čas;
 - Nadomestilo bo veljalo tudi za agencijske delavce;
 - Popolno povračilo prispevkov za socialno varnost (nov zakon predvideva povrnitev socialnih prispevkov, ki bi v nastali v primeru zaposlitve za polni delovni čas tudi v obdobju, ko zaposleni dela s krajšim delovnim časom; podjetjem, kjer bi delavcem zaradi izpada proizvodnje grozilo odpuščanje, bo zvezni urad za delo lahko v celoti povrnil plačane socialne prispevke).
- 2. aprila je bil dosežen dogovor o prihodu sezonskih delavcev iz vzhodne Evrope. Dovoljeno je bilo, da v aprilu in maju vsak mesec v Nemčijo prispe 40.000 sezonskih delavcev iz Vzhodne Evrope (skupno 80.000 delavcev). Tako bi se preprečil sezonski izpad pridelkov.
- Zvezno ministrstvo za prehrano in energijo je skupaj s partnerji (različna kmetijska združenja) uvedlo internetno stran *daslandhilfe.de*, ki deluje kot on-line borza za posredovanje sezonske delovne sile v kmetijstvu. Neodvisno od ministrstva so se združila tudi ostala posamezna nemška združenja s področja kmetijstva in uvedla on-line borzo posredovanja delovne sile v kmetijstvu z imenom *saisonarbeit-in-deutschland.de*.

Ukrepi – Podjetja

Davčni ukrepi za izboljšanje likvidnosti (33,5 mrd. EUR):

- Za izboljšanje likvidnostnega stanja bodo izboljšali možnosti za odlog plačila davkov in zmanjšanje predplačil ter prilagodili pravila izvrševanja. Na splošno bodo podjetja lahko odložila več mrd. EUR davčnih vplačil. Zvezno ministrstvo za finance je marca začelo usklajevanja z deželami:
 - Lažje bo odobriti odlog davka. Organi za prihodke bodo lahko odložili davke če bi njihovo zbiranje povzročilo znatne stiske. Davčnim avtoritetam bodo naročili naj v zvezi s tem ne postavljajo strogih pogojev. To bo podprlo likvidnost davkoplačevalcev, ker se bo čas plačila davkov zavlekel;
 - Lažje bo prilagoditi predplačila (akontacije) davkov. Takoj ko postane jasno, da se pričakuje, da bodo prihodki davkoplačevalcev v tekočem letu nižji kot v prejšnjem, se bodo akontacije davkov znižale hitro in takoj. To bo izboljšalo njihovo likvidnost.
- Ukrepi izvrševanja in zamude pri plačilu - kazni bodo oproščene do 31. decembra 2020, če je na dolžnika za plačilo davka neposredno vplival koronavirus.
- Znižanje stopnje DDV za hrano v gostinskih objektih na 7 % za 12 mesecev (od 1. julija naprej).

Likvidnost:

- Zagotavljanje likvidnosti prizadetim podjetjem s programi Nemške razvojne banke (Kreditanstalt für Wiederaufbau – KfW) z neomejenimi krediti. Omejitve glede velikosti podjetja za likvidnostno podporo se prilagodijo navzgor. Tveganje, ki ga prevzame vlada, se bo povečalo. Obseg garancij, ki jih zagotavljajo garancijske banke, se bo podvojil na 2,5 mrd. EUR;
- Kot je bilo napovedano 6. aprila, bodo podjetja lahko zaprosila za takojšnja posojila prek KfW s 100-odstotno državno garancijo v višini do 25 % prihodkov v letu 2019, omejeno na 500.000 EUR in 800.000 EUR za podjetja z 10 do 50 zaposlenih in tiste z več kot 50 zaposlenimi. Pregledi bodo olajšani in temeljijo samo na pretekli dobičkonosnosti, pogoji vključujejo obrestno mero 3 % in zapadlost desetih let. Posojila se lahko sčasoma pretvorijo v običajna posojila KfW po običajnih ukrepih za presejanje tveganja;
- KfW zagotavlja neomejene količine kreditov prek različnih posojilnih programov. V okviru KfW so se minimalne zahteve za kreditno sposobnost podjetja, ki sicer običajno veljajo za posojila družbe KfW, znatno zmanjšane. KfW prav tako prevzema veliko večino obveznosti za ta posojila (dvig iz 80 na 90 %), kar zagotavlja zvezna vlada¹. Instrumenti:
 - KfW podjetniško posojilo (KfW – Unternehmerkredit). Namenjeno uveljavljenim podjetjem, ki obstajajo že vsaj pet let in sicer v maksimalni višini 1 mrd. EUR (90 % kreditnega tveganja za neplačilo nosi država - preostali del tveganja prevzame vaša banka). Namenjen je financiranju naložb, tekočega poslovanja (vključno z najemnino, varščina za pisarniške in poslovne prostore in stroške osebja), skladiščenja in za nakup sredstev drugih podjetij, vključno s prevzemi;
 - ERP zagonsko posojilo (ERP - Gründerkredit-Universell). Namenjeno vsem mlajšim podjetjem, ki še ne obstajajo 5 let in poslujejo doma ali v tujini, za financiranje zagonskih sredstev in za kapitalsko utrjevanje (naložbe, tekoči stroški, skladiščenje materiala in blaga) v maksimalni višini 1 mrd. EUR (90 % kreditnega tveganja za neplačilo - preostali del tveganja prevzame vaša banka);
 - KfW posojilo za rast za srednja in velika podjetja². Za to sindicirano posojilo v višini do 25 mio. EUR, za katerega lahko zaprosijo domača in tuja (ki poslujejo na območju Nemčije), srednja in velika podjetja iz trgovinskega sektorja (katerih skupinski promet na splošno znaša do 2 mrd. EUR) in podjetja, ki zagotavljajo energetske storitve za tretjo osebo na podlagi pogodbe. Z namenom financiranja naložb in obratnih sredstev v povezavi z digitalizacijo in inovacijami.
- Sklad za ekonomsko stabilizacijo za večja podjetja z 250 ali več zaposlenimi. Sklad dopolnjuje programe pomoči pri likvidnosti, ki so že bili sprejeti v okviru posebnih programov Nemške razvojne banke (Kreditanstalt für Wiederaufbau, KfW). Sklad obsega:
 - 100 mrd. EUR za ukrepe glede lastniškega kapitala (dokapitalizacija),
 - do 100 mrd. EUR za refinanciranje obstoječih posebnih programov KfW,
 - 400 mrd. EUR za jamstva.

¹ Tako banke, hranilnice in drugi finančni partnerji lažje odobravajo posojila. Da bi dosegli hitro izplačilo, se postopki poenostavijo, npr. z oceno tveganja s strani hišne banke do kreditnega limita v višini 3 mio. EUR. Do 10 mio. EUR obstaja le očitno poenostavljeno preverjanje. Različni programi zagotavljajo, da bodo podjetja lahko imela koristi od tega ne glede na njihovo velikost in starost: samostojni podjetniki, samozaposleni in svobodnjaki ter srednje velika in velika podjetja. Prva dva spodaj opisana instrumenta se tako razširjata tudi na velika podjetja s prometom v višini do 2 mrd. EUR (prej je bila meja 500 mio. EUR). Tretji spodaj opisani instrument pa je namenjen večjim podjetjem, pri katerem se trenutni prag prometa dviga iz višini 2 mrd. EUR na 5 mrd. EUR, medtem ko se bo podjetjem s prometom več kot 5 mrd. EUR podpora še naprej zagotovljena za vsak primer/podjetje posebej. V prihodnosti ta posojila ne bodo več omejena na določen projekt (v preteklosti inovacije in digitalizacija), kar bo povečalo možnosti večjih podjetij za koriščenje teh posojil.

² KfW sodeluje pri financiranju na običajen način na trgu pod enakimi pogoji kot druge banke. Če bo mogoče, bo KfW kreditna tveganja, prevzeta prek Evropske investicijske banke, zavarovala pod 50-odstotno garancijo Evropskega sklada za strateške naložbe (EFSI); zahvaljujoč garanciji lahko partnerjem za financiranje v programu ponudimo tveganje do 70 % za posojila za projekte).

- Program za takojšnjo pomoč v višini 50 mrd. EUR (Soforthilfe) za podporo malim podjetjem (z do 10 zaposlenimi), samozaposlenim in svobodnjakom (tudi kmetom). Ta sredstva bodo uporabljena za zagotavljanje enkratnih nepovratnih sredstev za pokritje obratovalnih stroškov za tri mesece. Program za takojšnjo pomoč predvideva naslednja nepovratna sredstva:
 - Samozaposlene osebe in podjetja z do petimi zaposlenimi bodo prejela do 9.000 EUR;
 - Samozaposlene osebe in podjetja z do 10 zaposlenimi bodo prejeli do 15.000 EUR;
 - Samozaposlenim osebam bo omogočen lažji dostop do podpore za osnovni (temeljni) dohodek (Grundsicherung), da se bodo lahko preživljali in plačevali za stanovanje. Postopki testiranja sredstev bodo preklicani za šest mesecev, plačila pa bodo izplačana zelo hitro.
- Dodatni posebni programi KfW za podjetja, ki so zaradi krize začasno zapadla v resne finančne težave in zato nimajo enostavnega dostopa do obstoječih podpornih programov. Predpostavke o tveganju za investicijske sklade (odškodnino) se bodo znatno izboljšale in bodo znašale do 80 % v primeru poslovnih virov/operativna posojila in do 90 % pri investicijah. Poleg tega bodo za te družbe na voljo konzorcijske strukture. Nemška vlada bo KfW omogočila takšen položaj, da bo lahko financirala te programe, tako da bo dala na voljo potreben obseg garancij (trenutno zvezni proračun vključuje jamstva v višini približno 460 mrd. EUR, ki se lahko povečajo za do 93 mrd. EUR);
- Z jamstvi za izvozno kreditiranje (znano kot Hermes pokritje) Nemčija ponuja podjetjem prilagodljivo, učinkovito in celovito podporo. Sredstva, ki so na voljo v proračunu za leto 2020 zadostujejo za povečanje obsega financiranja. To podpira program KfW, ki je opremljen z zmogljivostjo za refinanciranje izvoznih poslov. Če bo potrebno dodatno kritje izvoza in refinanciranja, se lahko odobreni znesek zelo hitro poveča;
- Za jamstvene banke (Bürgschaftsbanken) se bo omejitev garancije podvojila na 2,5 mio. EUR. Nemčija bo povečala svoj delež tveganja v garancijskih bankah za 10 % da olajšajo obvladovanje tveganj, ki jih je v kriznih časih težko oceniti. Zgornja meja 35 % poslovnih virov v skupni izpostavljenosti bančnih garancij se bo povečala na 50 %. Za pospešitev zagotavljanja likvidnosti zveza daje jamstvo bankam, da lahko svobodno sprejemajo odločitve o garancijah do 250.000 EUR neodvisno in v roku treh dni;
- Uvedeni ukrepi vključujejo posredovanje v primeru konfliktov (mediacijo) med MSP in strankami / dobavitelji, ukinitve kazni za zamude pri plačilih v okviru javnih pogodb in uporabo posredovanja (mediacije) glede kreditov za pomoč MSP, ki se želijo ponovno pogajati o kreditnih pogojih;
- Bavarska je napovedala sklad v višini 10 mrd. EUR za nakup deleža v podjetjih v težavah;
- Zaradi nevarnosti, da bi prišlo do sovražnih prevzemov nemških podjetij (ki so se znašla v težkem položaju zaradi korona krize), zvezna vlada načrtuje sklad za reševanje, ki vključuje tudi možnost kapitalskih udeležb države v velikih nemških podjetjih;
- 11. maja je bila najavljena pomoč državnemu koncernu železnic (Deutsche Bahn) v obliki neposredne subvencije na ravni 7 mrd. EUR.
- Pomoč tovornemu železniškemu paketu – pomoč v višini 30 mio. EUR na leto do leta 2024 bo na voljo vsem nemškim železniškim operaterjem (prevoznikom), ki bodo sredstva uporabila za investicije na področju digitalizacije, avtomatizacije in moderne prevozne tehnike. Cilj pomoči je večji prenos tovornega prometa iz cest na železnice, obenem pa investicijska podpora panogi
- 20. maja je bila najavljena pomoč letalskemu prevozniku Lufthansa v višini 9 mrd. EUR. Likvidnost bo zagotovil kredit državne razvojne banke (KfW) v višini 3 mrd. EUR. Družba bo delno nacionalizirana, država bo tako prevzela do 25 % delež v koncernu. S tem naj bi tudi preprečili morebitne sovražne prevzeme.
- 20. maja je bila sprejeta odločitev o možnosti prostovoljne izdaje »bonov« strankam turističnih podjetij, ki so potovanja vplačali pred 8.3.2020, zaradi koronavirusa pa potovanja/aranžmajev ni bilo mogoče izvesti. S tem naj bi se povečala likvidnost v turističnem sektorju. Bone izdajo posamezna podjetja, država pa v primeru insolventnosti podjetja garantira vrednost bona. Če bon ne bo vnovčen do konca 2021, stranki pripada takojšnje vračilo celotno vplačanega zneska potovanja/aranžmaja. Stranka lahko tudi zavre bon in zahteva vračilo denarja
- 25. maja je bil napovedan dodaten paket pomoči nemškim MSP (Mittelstand). Program obsega t.i. premostitvene pomoči v skupni vrednosti 25 mrd EUR, ki jih bodo lahko nemška podjetja koristila od letošnjega junija dalje. Omenjeni program bo uveden zaradi dejstva, da se kljub postopnemu sproščanju družbenega in gospodarskega življenja v Nemčiji, določeni segmenti nemškega gospodarstva zaradi posledic Covid-19 še vedno soočajo z vidno omejenimi poslovnimi aktivnostmi. Podjetja bodo lahko sredstva programa črpala med junijem in decembrom 2020. Podjetjem do 249 zaposlenim v obdobju junij-december 2020 bo mesečno na voljo do 50.000 EUR pomoči. Za omenjena sredstva lahko zaposleni mala in srednja podjetja iz vseh gospodarskih sektorjev, kot tudi samozaposleni ter osebe s statusom svobodno zaposlenih.
 - Pogoj je, da navedene skupine lahko zaprosijo za pomoči je kriterij, da so v letošnjem aprilu in maju skupaj zabeležili vsaj 60% znižanje prometa glede na enako obdobje preteklega leta. Z likvidnostnimi pomočmi se lahko krije stroške obratovanja, neodložljive kadrovske stroške, razen plač. Program likvidnostnih pomoči bodo upravljale/izvajale zvezne dežele, preko katerih bo potekala tudi oddaja vlog upravičenih podjetij.

Skupno evropsko krizno upravljanje / Krepitev evropske kohezije:

- Nemčija meni, da je ključnega pomena tudi zagotovitev usklajevanja na evropski (EU, ECB, EIB) in mednarodni ravni (G7, G20). Pozdravljajo tudi zamisel Evropske komisije glede Corona Response Investment Initiative v obsegu 25 mrd. EUR. Nemčija je proti uvedbi t.i. koronaobveznice.

Izhodna strategija

- 3. junij - konjunktorni paket za ponoven zagon nemškega gospodarstva v vrednosti 130 mrd. EUR. Sprejeti paket je časovno omejen in sicer za leti 2020 in 2021. Njegov osnovni cilj je, preko podpore podjetjem, družinam in lokalnim skupnostim, čim prej prebroditi negativne posledice Covid-19 pandemije. Del konjunktarnega programa so tudi investicije, ki bodo podprle tehnološko modernizacijo Nemčije.

Viri:

<https://www.bundesfinanzministerium.de/Content/EN/Standardartikel/Topics/Public-Finances/Articles/2020-03-25-combating-the-coronavirus.html;jsessionid=690EAB65208736EAD6044671FCD81866.delivery1-replication>

<https://www.bundesfinanzministerium.de/Content/DE/Standardartikel/Themen/Schlaglichter/Corona-Schutzschild/2020-03-18-Corona-Hilfsprogramme-fuer-alle.html>

[https://www.kfw.de/inlandsfoerderung/Unternehmen/Unternehmen-erweitern-festigen/Finanzierungsangebote/KfW-Unternehmerkredit-Fremdkapital-\(037-047\)](https://www.kfw.de/inlandsfoerderung/Unternehmen/Unternehmen-erweitern-festigen/Finanzierungsangebote/KfW-Unternehmerkredit-Fremdkapital-(037-047))

[https://www.kfw.de/inlandsfoerderung/Unternehmen/Gr%C3%BCnden-Nachfolgen/F%C3%B6rderprodukte/ERP-Gr%C3%BCnderkredit-Universell-\(073-074-075-076\)](https://www.kfw.de/inlandsfoerderung/Unternehmen/Gr%C3%BCnden-Nachfolgen/F%C3%B6rderprodukte/ERP-Gr%C3%BCnderkredit-Universell-(073-074-075-076))

[https://www.kfw.de/inlandsfoerderung/Unternehmen/Innovation/F%C3%B6rderprodukte/KfW-Kredit-f%C3%BCr-Wachstum-\(290\)](https://www.kfw.de/inlandsfoerderung/Unternehmen/Innovation/F%C3%B6rderprodukte/KfW-Kredit-f%C3%BCr-Wachstum-(290))

https://www.bundesfinanzministerium.de/Content/EN/Standardartikel/Topics/Fiscal_policy/Articles/2020-03-20-Tax-measures-to-assist-businesses.html

<https://www.arbeitsagentur.de/unternehmen/finanziell/kurzarbeitergeld-uebersicht-kurzarbeitergeldformen>

<https://www.bmwi.de/Redaktion/EN/Pressemitteilungen/2020/20200323-50-german-government-announces-50-billion-euros-in-emergency-aid-for-small-businesses.html>

<https://www.ft.com/content/26af5520-6793-11ea-800d-da70cf6e4d3>

https://www.schwaebische.de/landkreis/landkreis-ravensburg/ravensburg_artikel,-schw%C3%A4bische-bringt-zusammen-das-neue-hilfe-portal-f%C3%BCr-die-region-arid.11201219.html; <https://www.rbb24.de/panorama/thema/2020/coronavirus/beitraege/lieblingslocation-per-gutschein-retten-berlin.html>

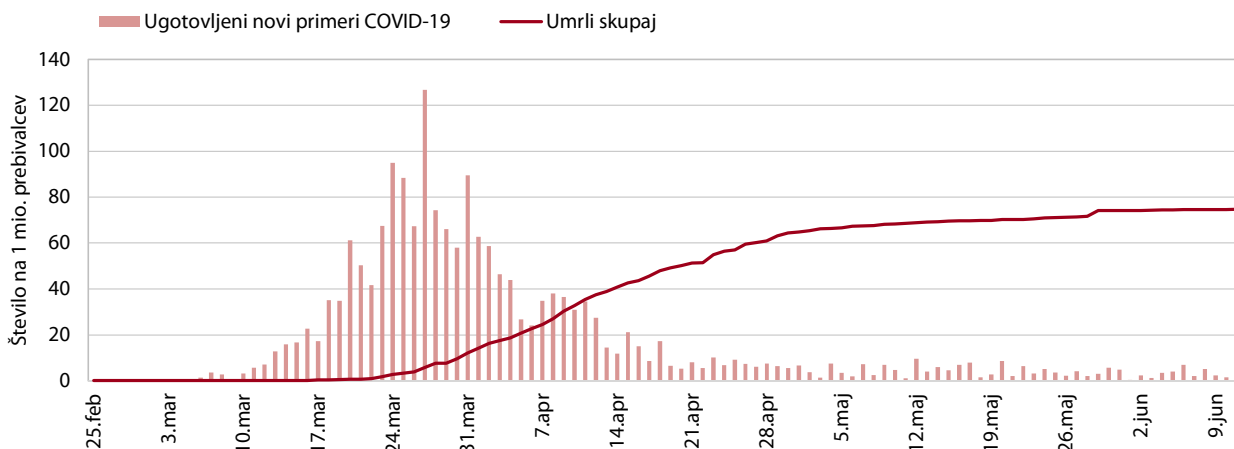
<https://www.worldometers.info/coronavirus/>

<https://www.oecd.org/coronavirus/en/#country-tracker>

depeše diplomatskih predstavništev MZZ (interno)

AVSTRIJA

Splošno

Vir: <https://ourworldindata.org/coronavirus>

Prvi ugotovljeni primer okužbe: 25. februar

Omejitve gibanja:

- 16. marec – nacionalne omejitve prepovedi gibanja brez utemeljenih razlogov;
- Nekaj občin (predvsem v smučarskih krajih) je zaradi več primerov virusa vzpostavilo bolj strogo karanteno.

Omejitve odprtja institucij in podjetij:

- 16. marec – zaprte šole in univerze;
- 16. marec – zaprte trgovine (z nenujnim blagom), bari, restavracije, muzeji, knjižnice;
- 30. marec – zaprti hoteli;
- 14. april – obvezna uporaba mask na javnih prostorih in javnem prometu;
- Javni prevoz deluje z nekoliko zmanjšano frekvenco;
- Sredi aprila je bilo najavljeno, da vsaj do konca avgusta ni nobenih večjih prireditev (športnih, kulturnih) ;
- Avstrija je navkljub okrepljenem mejnem nadzoru ohranila zelo fleksibilne tokove z izjemami tako za blagovni promet, poklicni promet delovnih migrantov, kot za gospodarski promet (napoteni delavci, montaže, gradbeništvo, itd.).

Sproščanje ukrepov:

- Od 14. aprila odprte nekatere trgovine z gradbenim materialom in opremo, manjše od 400m²;
- 28. aprila sprejet zakon glede udeležbe rizičnih skupin na prireditvah;
 - prilagoditve Zakona o epidemijah omogočajo, da se namesto popolne prepovedi omejitve uvedejo omejitveni pogoji za določene rizične skupine;
 - prostovoljna uporaba aplikacije za nadzor udeležencev in omejevanje epidemij (enoten register).
- 1. maj:
 - odprtje prodajaln, trgovskih centrov, frizerskih salonov in drugih storitvenih dejavnosti (razen gostinskih objektov, hotelov in turističnih objektov);
 - dovoljenje večine (nerizičnih) zunanjih športnih aktivnosti ob spoštovanju specifičnih športnih priporočil.
- 15. maj – odprtje restavracij;
- sredi maja naj bi se odprli muzeji, knjižnice in arhivi ter druga kulturna infrastruktura, kjer običajno potekajo predstavitve, od začetka junija se lahko odprejo manjši ateljeji, prostori za umetniško produkcijo, fotoateljeji, vadbeni prostori, restavratski centri;
- 29. maj – odprtje hotelov/nastanitvenih kapacitet, turistične znamenitosti, prostori za prosti časi in aktivnosti;
- 1. julij – manjši kulturni dogodki.
- V začetku junija odprtje meja z večino sosednjih držav, razen z Italijo.

Spremembe napovedi gospodarske rasti in JF saldo:

- Jesenske/zimske napovedi rasti BDP za 2020:
 - Rast BDP: 1,7 % (IMF, januar); 1,3 % (EK, februar)
 - JF saldo: 0,2 % BDP (EK, november)
- Zadnje napovedi za 2020:
 - Rast BDP: -5,5 % (EK, april); -7,0 % (IMF, april)
 - JF saldo: -6,1 % BDP (EK, april)

Povzetek

Višina paketa ukrepov (konec aprila): okoli 46 mrd. EUR (država)

Avstrijska zvezna vlada je 18. marca napovedala krizni paket podpore v višini 38 mrd EUR ("Krisenbewältigungsfonds"). Prvotna vrednost paketa in skladov sklada se je večkrat prilagodila potrebam (samo razpoložljiva sredstva za skrajšano »korona delo« so se aprila povečala iz 400 mio. EUR na 10 mrd. EUR).

Sklad za upravljanje »korona krize« ("Krisenbewältigungsfonds") vključuje:

- Zagotavljanje likvidnosti podjetjem z garancijami za kredite, premostitvenimi krediti, odlogi plačila davkov, znižanjem plačil davkov (na osnovi nižjih pričakovanih dobičkov) in okrepitvijo promocije izvoza;
- Subvencioniranje (skrajšanega delovnega časa) podjetij, ki bodo morala zmanjšati obseg opravljenih delovnih ur;
- Finančna podpora podjetjem, ki omogočijo zaposlenim varovanje otrok, podpora bo pokrila eno tretjino stroška plač do velike noči;
- Finančna podpora podjetjem z enim zaposlenim in družinskim podjetjem.

Konec aprila paket pomoči znaša okoli 46 mrd. EUR. Glavni ukrepi vključujejo:

- 15 mrd. EUR – skladi za pomoč podjetjem in za najbolj izpostavljene sektorje (likvidnost in subvencije);
- 2 mrd. EUR – sklad za samostojne podjetnike;
- 10 mrd. EUR – za odlog plačila davkov (dohodek in dohodnina);
- 9 mrd. EUR – za garancije in druge obveznosti; in
- 10 mrd. EUR – korona skrajšano delo. Takojšnji paket podpore je namenjen za direktno pomoč zdravstvenemu sistemu, za podporo zaposlenosti oz. pokrivanje fiksnih stroškov ljudi.

Nadaljnjih 36 mio. EUR iz avstrijske agencije za spodbujanje raziskav (FFG) se izplača v nujnih primerih za raziskave, da bi avstrijska podjetja spodbudila primerne raziskave Covid-19. Poleg tega je vlada za medicinsko opremo porabila približno 13 mio. EUR.

Ukrepi – Zdravje

- Spodbujanje zaposlovanja na področju oskrbe - javni uslužbencev, ki so v zadnjih petih letih zaključili službo. Pričakuje se zaposlitev 14.600 oseb (od okoli 45.000);
- Dežele vzpostavljajo dodatne zmogljivosti za mobilno in stacionarno oskrbo (100 mio. EUR), zdravstveni sistem (60 mio. EUR), oprema za bolnišnice in financiranje nadurnih plačil (130 mio. EUR);
- Spodnja Avstrija je iz Bolgarije in Romunije pridobila 231 negovalcev;
- Testiranje prebivalcev na reprezentativnem vzorcu (2197 oseb). Okuženih je bilo 1%;
 - Sredi aprila se bo začelo novo vzorčno testiranje s protitelesi, rezultati bodo znani konec aprila;
 - vsi stanovalci in delavci domov za ostarele in nego v AT bodo testirani (130.000), ni roka do kdaj;
- Za nabave zaščitnih mask med 13.4. in 1.8.2020 je DDV znižan na 0 %.

Ukrepi – Prebivalstvo in trg dela

- Skrajšani delovni čas – »korona skrajšano delo« (10 mrd. EUR, prvotno namenjeno 400 mio. EUR, kasneje večkrat povišano). Zavod za zaposlovanje Avstrija (AMS) prevzame plačo delavcev, vključno z vajenci. Do nadomestila so upravičena podjetja vseh velikosti in pravno-organizacijskih oblik (tudi javne institucije kot so muzeji in gledališča), razen državnih, pokrajinskih, občinskih uprav, subjektov javnega prava in političnih strank. Skrajšanje je možno za najmanj 10 % do največ 90 % normalnega delovnega časa, izjemoma začasno tudi za 100 % (za vajence). Prag je odvisen od bruto plače:
 - z bruto plačo do 1.700 EUR pred skrajšanjem delovnega časa dobi 90 % svoje prejšnje neto plače,

- z bruto plačo do 2.685 EUR dobi 85 % svoje prejšnje neto plače,
- z bruto plačo do 5.370 EUR pa dobi 80 % svoje prejšnje neto plače,
- vajenci dobijo 100 % svoje prejšnje neto plače.
- Vsaka prijava v kratkoročni delovni načrt bo je obravnavana v 48 urah. Zaposleni morajo pred tem v celoti izrabiti dopust preteklih let ter celoten presežek ur. Vsi socialni prispevki delodajalca se obračunavajo v okviru nadomestila AMS³. Delo s krajšim delovnim časom je omejeno na tri mesece z možnostjo ponovne prijave še tri mesece. Razliko do 100 % neto dohodka (dejansko opravljeno delo) poravnava delodajalec. Modificiran ukrep se dopolnjuje z likvidnostnimi sredstvi (vzajemno upoštevanje predložene dokumentacije): tako npr. velika podjetja, ki nimajo Korona skrajšanega dela, sploh ne morejo zaprositi za sredstva iz Korona skladov za pomoč podjetjem (15 mrd. EUR);
- Sprememba Prilagoditvenega zakona o delovnih pogodbah (AVRAG) predvideva:
 - Ureditev izrednega dopusta za varstvo otroka velja za vse zaposlene, ki niso potrebni za ohranitev poslovanja; pri čemer je potrebno iskati na ravni podjetja dogovorno rešitev;
 - Delodajalci imajo pravico do povračila 1/3 tega nadomestila (to ureja oz. poračunava računovodska agencija);
 - Ureditev je bila prvotno usmerjena le na otroke do 14 leta; dodaja se še pomoč pri osebah z omejitvami;
 - Tek rokov za uveljavljanje različnih zakonskih, kolektivnih ali pogodbenih pravic iz delovnih razmerij se ustavi do 30. aprila (možnost podaljšanja z odlokom);
 - Tek rokov za uveljavljanje različnih zakonskih, kolektivnih ali pogodbenih pravic iz delovnih razmerij se ustavi do 30. aprila (možnost podaljšanja z odlokom).
- Sklad za samostojne podjetnike (EPU, 2 mrd. EUR), napovedan 28. aprila:
 - ciljna skupina: samostojni podjetniki (EPU), najmanjši podjetniki (fizične osebe, z do 10 zaposlenimi in do 2 mio. EUR prometa), aktivni in zavarovani družbeniki, novi samostojni podjetniki (npr. umetniki, novinarji, psihoterapevti), samozaposleni (freelancers), svobodni poklici (npr. v zdravstvu, trenerji),
 - izvaja gospodarska zbornica (WKÖ) po naročilu države (brez stroškov, hitro, nebirokratsko),
 - pogoj za vlogo je obvezno zavarovanje prijavitelja, zadnji letni prihodki (davčna napoved) vsaj 5.527,92 EUR (Geringfügigkeitsgrenze), ter vsaj 50 % zmanjšanje prihodkov glede na primerljiv mesec preteklega leta.
- Prilagoditve nujne pomoči, pomoči družinam ipd. (6. zakon COVID-19, 28. april):
 - nujno pomoč osebam se dvigne na raven nadomestila za brezposelne (retroaktivno s 16.3; razširjen časovni horizont; upoštevanje družinske pomoči),
 - osebe, ki so med korona-krizo izgubile službo, se lahko po njej ponovno vključijo v posebne modele zaposlovanja (*Altersteilzeit*),
 - upoštevanje družinskih pomoči tudi za primere izobraževanja/študija.
- Priznavanje pomoči prostovoljcem med krizo z možnostjo dodelitve sredstev v višini do 600.000 EUR iz kriznih skladov (10. zakon COVID-19, 28. april);
- Od vseh delavcev (zasebnega in javnega sektorja) se lahko zahteva, da izrabijo preostale dneve lanskega dopusta in preostale nadure (še posebno če želijo uveljavljati skrajšano delo);
- Delo od doma, kjer je to mogoče:
 - 28. aprila so bile natančneje določene COVID-19 rizične skupine zaposlenih, kjer se, če ni mogoče delo od doma ali dodatna zaščita predvideva oprostitev delovnih obveznosti in celovita povrnitev stroškov dela s strani države (9. zakon COVID -19);
- Ministrstvo za finance bo zaradi zaprtih šol ali vrtcev prevzelo tretjino stroškov dela za delavce, ki morajo skrbeti za otroke do 14. leta;
- Izredni dopust delavcem za varstvo otrok (do 3 tednov, 1/3 povračilo nadomestila). Avstrijci lahko odložijo plačila najemnin in obresti na bančna posojila;
- Noveliranje obračuna stroškov ogrevanja – možnost posredovanja stanja števecv tudi s strani stanovalcev (manjše tveganje okužbe); če tudi to ni mogoče možnost povprečnega obračuna za posamezne enote (le za 25 % ogrevalne površine) (15. zakon COVID-19, 28. april);
- Ureditev statusa delno zaposlenih starejših pred upokojitvijo, da ukrepi prekinitvev dela zaradi COVID-19 ukrepov ne bi imeli negativne posledice na dogovorjena razmerja ob upokojitvi (s spremembo Zakona o zavarovanju brezposelnih (AMPFG));
- Podaljšanje mandata interesnih predstavnikov ter predstavnikov oseb z omejenimi potrebami v podjetjih, ki jim poteče mandat med 16. marcem in 30. aprilom (možnost podaljšanja z odlokom), dokler se v skladu z veljavnimi določili ne konstituirajo novi (Sprememba Ustavnega zakona o delu (ArbVG));

³ običajno nadomestilo za brezposelne je 55 %, zato zelo privlačna oblika tudi za zaposlene

- Sezonski delavci – v okviru 4. Zakona COVID-19 (§14) so bile dane olajšave za izvajanje pridobitne dejavnosti tudi tujcem imetnikom vizumov, ki bi se lahko aktivirali kot sezonski delavci, pomočniki pri spravi setve itd. Nadalje tudi vse sezonskim delavcem iz tretjih držav prehodno (do konca tega leta) podaljšujejo možnost opravljanja takšnega dela (delovnega dovoljenja) na 9 (izmed 12 mesecev); v takšnih primerih ni potrebna podelitev novega vizuma (torej lahko delavci ostanejo dlje) in se veljavnost vizuma ex lege podaljša;
- spremembe azilne zakonodaje (7. zakon COVID-19, 28. april)
 - možnost podaljšanja vlog v 2020 po pošti ali elektronski pošti; oskrba migrantov brez spremstva, večja fleksibilnost pristojnosti azilnih svetovalcev;
- prilagoditve poklicnim zastopnikom – zadržanje rokov za obnovo poklicnih dovoljenj, obveznih periodičnih dodatnih izobraževanj (50 % popust v 2020) za svetovalce, računovodje ipd. (11. zakon COVID-19, 28. april).

Ukrepi – Podjetja

- Paket pomoči občinam (*Gemeindepaket*) v višini 1 mrd. EUR. Sredstva so namenjena tako oživitvi lokalnega gospodarstva kot modernizaciji infrastrukture občine za najrazličnejše namene: vrtci, šole, domovi za ostarele, prostori za prizadete, za šport, muzeje, cerkve, energetska prenova (sanacije stavb) ali transformacijo (polnilnice), boljšo razsvetljavo, javno infrastrukturo, pa tudi širokopasovno povezljivost ipd. 20% teh sredstev se namenja ekološkim ukrepom, s čimer vlada sledi svojemu delovnemu programu. Sredstva paketa bodo zagotavljala kar 50% sofinanciranje/vključitve zvezne dežele v lokalne projekte, ki se morajo zaključiti do 31.12.2021. Pri tem ne gre samo za podporo novim projektom, ampak tudi obstoječim (začeti od 1.6.2019), ki sta jih kriza in pomanjkanje sredstev ustavila. Delitev teh sredstev naj bi bila nebirokratska.
- 10. maja sprejet paket za pomoč gostinstvu (500 mio. €):
 - Znižanje DDV (MwSt) za nealkoholne pijače iz 20 na 10 % - v skupni vrednosti 200 mio. EUR (pri alkoholnih pijačah EU ureditev tega ne dopušča). Pri tem naj bi ceniki pijač ostali nespremenjeni (želi se zagotoviti dodatni prihodek gostinstvu);
 - Širitev kroga pavšalistov (trajni ukrep) - v skupni vrednosti 100 mio. EUR:
 - zgornji prag prometa s 255.000 EUR dvignjen na 400.000 EUR,
 - splošni pavšal s 10 % na 15 % oz. minimalni pavšal s 3.000 EUR na 6.000 EUR,
 - mobilni pavšali iz 2 % na 6 % (glede na št. prebivalstva občine; spodbujanje podeželja);
 - Spodbujanje kuponov za malico in živila (povišanje neobdavčljive vrednosti); v višini 150 mio. EUR:
 - Za malico s 4,4 EUR na 8 EUR,
 - Za živilske bone s 1,1 EUR na 2 EUR;
 - Uveljavljanje stroškov poslovnih kosil (*Geschäftessen*) se iz 50 % poviša na 75 %; v vrednosti 25 mio. EUR;
 - Odprava posebnega davka na peneča vina (1 EUR/l; uveden 2014) v vrednosti 25 mio. EUR.
- 12. junija je bilo najavljeno znižanje DDV v gostinstvu in kulturnih prireditvah na 5 %
- Hitri ukrepi podpore – Nujna pomoč namerava podpreti panoge, ki jih je močno prizadela kriza, in bo zagotovila neposredne rezerve za likvidnost in subvencije za operativne stroške. Del je sklad za upravljanje korona krize (15 mrd. EUR, povečanje aprila iz osnovnih 4 mrd. EUR). Del sklada je tudi podporni ukrep za subvencioniranje skrajšanega delovnega časa podjetij (glej Ukrepi – prebivalstvo in trg dela)
 - Od tega 2 mrd. EUR za samozaposlene in mikro podjetja (manj kot 10 zaposlenih)
 - Posamezen subjekt lahko v treh mesecih izkoristi do 6.000 EUR, subvencij ni potrebno vrniti

Sklad ima na voljo dva instrumenta:

- 1. garancije Republike Avstrije v višini 90 % za posojila podjetij za poslovanje z ročnostjo do 5 let in možnostjo podaljšanja za 5 let:
 - najvišji znesek kredita glede na dejanske likvidnostne potrebe, največ dvoletni znesek plač, 25 % letnega prometa ali do 120 mio. EUR za posamezno podjetje (sicer individualna obravnava);
 - obrestna mera največ 1 % letno fiksna, strošek garancije 0,25–2 % letno (odvisno od velikosti družbe in ročnosti: do 1 leta 25 bazičnih točk MSP / 50 točk veliko podjetje, 2-3 leti 50 / 100 točk ter 4-5 let 100 / 200 točk);
 - ročnost kreditov do 5 let (možnost podaljšanja še za + 5 let);
 - 100 % jamstvo (izjema AT: 1 od 3 države članice) za mikro podjetja (do 0,5 mio. EUR oz. 10 % letnega prometa; ! nova EU ureditev; prvi dve leti 0 % fiksno, nato 3 mesečni EURIBOR +75 točk); in
- 2. nepovratna pomoč za podjetja, katerih prihodek se zniža za več kot 40 %, in je odvisna od višine posojila, vsebuje pa tudi del fiksnih stroškov in odškodnine za pokvarjeno blago:

- fiksni/stalni poslovni odhodki: najemnine, električna, zavarovanja, ogrevanje, IKT, obresti, od proizvodnje neodvisne pogodbeno poslovne obveznosti (licence, leasing itd.); prav tako razvrednoteni/uničeni proizvodi (hitro pokvarljivo, sezonsko blago) z izgubo vrednosti vsaj 50 %, plača nosilca do 2.000 EUR/mesec;
- lestvica dodatkov: izpad/izguba 40–60 %, povračilo 25 %; 60–80 % povračilo 50 %; in 80–100 %, povračilo 75 %;
- izpad/izguba se obračunava od začetka krize (16.3) do njenega konca, torej povprečje glede na preteklo letno obdobje; delitev tveganja;
- poračun se izvede konec poslovnega leta (bilance, preverljivost); max. 90 mio. EUR
- možnost prijave za dodatke na **aws** od začetka maja dalje;

Pogoji za pomoč:

- sedež v Avstriji ter preseganje likvidnostnih težav pri poslovanju v Avstriji,
- prepoved delitve dividend in bonitet članom organov vodenja in nadzora,
- velika podjetja s preko 250 zaposlenimi so do 2. dela upravičena le, če uporabljajo Korona skrajšano delo (niso odpuščala).

Davki:

- Olajšave/odlogi/oprostitve za razne dajatve (*Steuerstundungen*, 10 mrd. EUR) - davki (postopki brez pristojbin, podaljšani roki), socialni prispevki samozaposlenih (SVS), zdravstveni prispevki (ÖGK):
 - Znižanje predplačil. Da bi izboljšali likvidnost podjetij je mogoče predplačila dohodka ali davka od dohodkov pravnih oseb znižati na nič;
 - Opustitev zamudnih obresti. Če je kasnejši zahtevek za davek posledica obvestila o odmeri dohodka ali davka od dohodka pravnih oseb, se za te naknadne terjatve zaračuna zamudne obresti. Te se lahko opustijo prizadetim podjetjem;
 - Olajšanje plačila. Datum plačila dajatve je mogoče preložiti ali dogovoriti plačilo v obrokih;
 - Opustitev ali znižanje doplačil za zamudo pri plačilu. Doplačilo za zamudo pri plačilu se običajno plača za davčni dolg, ki ni plačan do zapadlosti. Podjetja lahko to znižajo ali zahtevajo, da se opustijo obresti;
 - Podjetja lahko oprostitve uveljavljajo na enem/enotnem obrazcu.

Likvidnost (kreditne garancije v višini do 9 mrd. EUR)

- Krediti za pomoč izvoznim podjetjem - shema izvoznih kreditov, ki namerava pokriti do 15 % operativnih stroškov podjetij izvoznikov (2 mrd. EUR);
- Premostitveni krediti za enoosebne družbe in MSP in velika podjetja (1 mrd. EUR). S strani Austria Wirtschaftservice (AWS) je bila v okviru paketa za pomoč obrtniškim in industrijskim MSP oblikovana posebna ponudba garancij za premostitvene kredite (10 mio. EUR)⁴. Cilj je olajšati financiranje poslovnega kreditiranja podjetij, katerih je razvoj prihodkov in dobička zaradi zmanjšanja naročil, dobav ali drugačnih tržnih sprememb v povezavi z virusno krizo pomembno prizadet. AWS sedaj podpira podjetja vseh velikosti v vseh panogah (kreditne garancije lahko izkoristijo tudi samozaposleni), razen v turizmu. Zajema samo kredite, potrebne za ohranitev likvidnosti, ne pokriva prestrukturiranja dolgov. Od 12. marca se je posebna ponudba jamstev za premostitvene kredite vsebinsko povečala za:
 - Opustitev zaračunavanja takse za obravnavo prošnje in jamstvenih provizij;
 - Ni potrebno predložiti nobenih izračunov ali poslovnih načrtov;
 - Ni potrebno zavarovanje posojila;
 - Svobodne dejavnosti so zdaj upravičene do jamstev;
 - Jamstva se lahko uporabijo tudi za odlog obstoječih kreditnih linij; in
 - Uveden bo hiter postopek, ki bo omogočil takojšnje dajanje jamstev.
- Premostitveni krediti za turistično panogo (100 mio. EUR, aktivno od 11.3). Banka za hotele in turizem (OEHT) razvija paket ukrepov, ki trenutno temeljijo na:
 - jamstvih za premostitveno financiranje, ter
 - dodatno na pokritju stroškov, ki jih prevzema zvezno Ministrstvo za kmetijstvo, regije in turizem.

Ukrep zagotavlja 80 % jamstvo pri premostitvenih kreditih OETH, cilj pa je zagotoviti likvidnost turističnim podjetjem navkljub upadlim prihodkom, ohranitev delovnih mest, preprečitev insolventnih postopkov ter

⁴ Za sredstva se ne morejo prijaviti podjetja, ki za preteklo poslovno leto izpolnjujejo pogoje za reorganizacijo, saj sredstva niso namenjena prestrukturiranju dolgov ali financiranju kratkoročnih kreditov (do 6 mesecev). Z omenjenimi ukrepi želi vlada pomagati tudi pri financiranju poslovnih sredstev (nakup blaga, stroški dela itd.) zdravih podjetij, ki pa zaradi sedanje krize zaradi virusa nimajo ali nimajo zadostnih likvidnostnih sredstev za tekoče poslovanje. Ponuja se jamstvo v višini 80 % kredita ali v maksimalni višini do 2,5 mio. EUR za posamezni MSP. Trajanje garancije je največ 5 let. Za jamstva se naj bi plačala enkratna provizija za obravnavo zaposila, začeniši z 0,25 % zneska, ki se ga financira, in garancijska provizija, začeniši z 0,3 % letne neporavnane obveznosti (odvisno od tveganja).

zagotovitev nadaljnje operativne poslovne sposobnosti. Ukrepi za turizem so finančno nekoliko ugodnejši kot za obrt in industrijo, a omejeni z nižjimi zneski.

- Dodatne davčne olajšave podjetjem (18. zakon COVID-19):
 - razširjena možnost uporabe davčnih poravnjav/poračunov/dobropisov;
 - udeležba AT pri EU garancijskem skladu v višini 650 mio EUR ter v programu SURE;
 - refundacije za odpovedi šolskih prireditev, podelitev dodatkov (*Zuschüsse*) iz skladov pomoči za fiksne stroške itd.;
 - večja kontrola podeljevanja COVID-19 pomoči.
- Paket rešitve za Austrian v višini 450 mio. EUR
 - od tega jih je 300 mio EUR v obliki 90 % garancij za kredite, ki jih bo AUA ponudil bančni konzorcij največjih AT bank (Erste Bank, Raiffeisenbank International in Bawag); krediti z ročnostjo 6 let naj bi AUA omogočili odplačevanje v razmerah, ki le počasi normalizirajo letalsko poslovanje (letos le 25-50 % običajnega prometa),
 - neposredna pomoč (subvencija/Zuschuss) v višini 150 mio EUR (ki pa jo mora potrditi še EU), ki naj bi pokrila predvsem fiksne stroške. Običajno je ta ukrep pomoči podjetju omejen z višino 90 mio EUR, ki pa je lahko in je očitno bil individualno usklajen za višji znesek.
 - Paket tudi vsebuje podrobne pogoje in obveznosti lastnika (Lufthanse) – npr. ohranjanje blagovne znamke še vsaj 10 let, dokapitalizacija za modernizacijo s strani Lufthanse, večje pristojnosti glede odločanja...

Izhodna strategija

- Napoved paketa 29. aprila: znižanje davčne obremenitve zaposlenih, nižje obremenitve podjetij (za zagotavljanje delovnih mest), investicije v varstvo okolja, digitalizacijo in regionalizacijo (za zagotavljanje delovnih mest).
- Drugi poudarki: zaščita kritičnih sektorjev/podjetij, delujoče dobaviteljske verige ter spodbujanje pametnega sistema rotiranja blagovnih rezerv na EU/AT ravni.

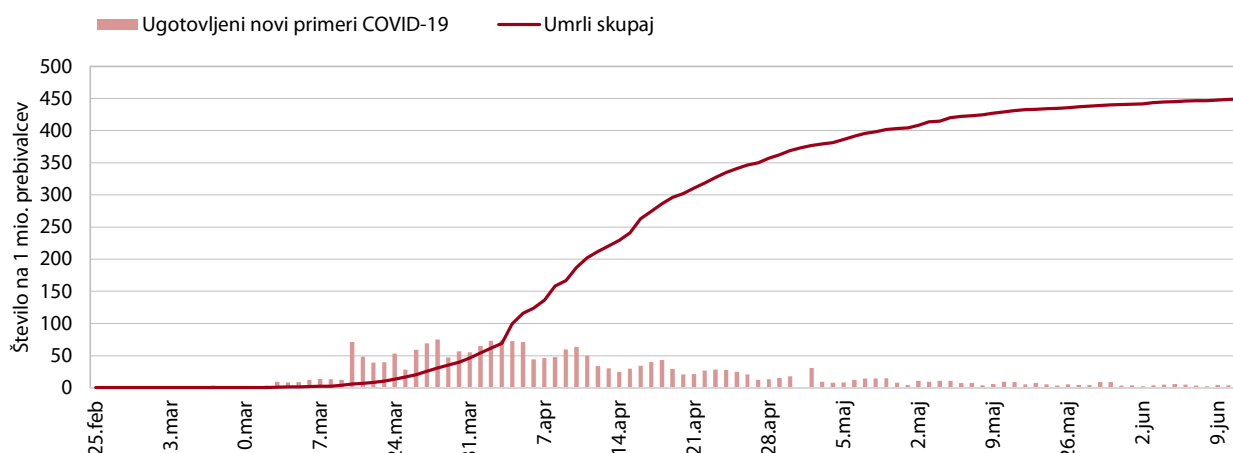
Viri:

- <https://www.vindobona.org/article/austria-green-light-for-comprehensive-coronavirus-bill>
- <https://www.bundeskanzleramt.gv.at/bundeskanzleramt/nachrichten-der-bundesregierung/2020/hilfspaket-von-bis-zu-38-milliarden-euro-zur-bewaeltigung-der-coronavirus-Folgen.html>; <https://www.reuters.com/article/us-health-coronavirus-austria/austria-launches-38-billion-euros-aid-fund-border-checks-with-germany-idUSKBN21536M>
- <https://www.aws.at/aws-garantie/ueberbrueckungsgarantie/>
- <https://www.oeht.at/produkte/coronavirus-massnahmenpaket-fuer-den-tourismus/>
- <https://www.aws.at/aws-garantie/ueberbrueckungsfinanzierungen/>
- <https://www.ams.at/unternehmen/personalsicherung-und-fruehwarnsystem/kurzarbeit/rechner-fuer-kurzarbeit>
- <https://www.bmdw.gv.at/Themen/International/covid-19.html>
- <https://www.bmf.gv.at/en/press/press-releases/2020/March/BI%C3%BCmel---Supply-of-cash-in-Austria-is-assured-.html>
- <https://www.bmf.gv.at/en/press/press-releases/2020/March/BI%C3%BCmel--We-will-do-whatever-is-necessary-to-help.html>
- <https://www.bmf.gv.at/en/press/press-releases/2020/March/BI%C3%BCmel--%E2%80%9CWill-help-quickly-and-directly%E2%80%9D.html>
- <https://www.bmf.gv.at/en/press/press-releases/2020/March/budget-statement.html>
- <https://www.worldometers.info/coronavirus/>
- <https://www.oecd.org/coronavirus/en/#country-tracker>

depeše diplomatskih predstavništev MZZ (interno)

FRANCIJA

Splošno

Vir: <https://ourworldindata.org/coronavirus>

Opomba: Francija je opravila relativno malo testov na COVID-19, zato so podatki glede ugotovljenih novih okužb podcenjeni v primerjavi z drugimi državami.

Prvi ugotovljeni primer okužbe: 24. januar (po nekaterih informacijah 27. december 2019)

Omejitve gibanja:

- 17. marec – omejitev gibanja, razen za pot v službo, k zdravniku, nujne nakupe, družinske zadeve, vadbo blizu doma (ukrepi za vadbo so bili zaostreni konec marca in omejeni na enkrat na dan, za eno uro, največ 1 km od bivališča), prepovedani izleti in nenujne vožnje z avtomobili, parki in sprehajalne poti zaprte;
- 13. aprila – ukrepi podaljšani do 11. maja.

Omejitve odprtja institucij in podjetij:

- Šole in univerze zaprte do vsaj 11. maja; vrtci odprti samo za otroke medicinskega osebja;
- Predavanja v visokošolskih ustanovah se fizično ne bodo izvajala do konca šolskega leta (samo on-line predavanja), izpiti in natečaji bodo organizirani upoštevajoč omejitve. Visokošolske ustanove se odpirajo z novim šolskim letom (razen izpitov);
- Trgovine z nenujnim blagom zaprte od 15. marca naprej do vsaj 11. maja. Gostinski objekti (odprti so lahko vsi lokali za »take away«) zaprti so vsaj konca maja;
- Javni prevoz deluje z zelo zmanjšano frekvenco. Air France je zmanjšal število letov za 95 %. Javni potniški promet zmanjšán na minimum (15 % vlaki in javni mestni prevoz, cca. 20 % letališča) – letalski promet namenjen predvsem repatriaciji. Javni potniški promet namenjen predvsem zdravstvenim delavcem in drugim, ki morajo nujno na delo;
- Športne / množične prireditve niso dovoljene vsaj do konca avgusta. Konec sezone 19 / 20 za profesionalne športe (npr. nogomet).

Sproščanje ukrepov:

- 11. maj:
 - Sprostitev omejitev gibanja prebivalstva, omejitev gibanja do nadaljnjega na 100 km od bivališča.
 - Ponovni zagon industrije v dogovoru s socialnimi partnerji, z ustrezno zaščito zaposlenih. Zagnale se bodo tiste proizvodne aktivnosti, ki so kompatibilne s sanitarnimi normami.
 - Odprte vse trgovine, gostinski objekti ostajajo zaprti. Tržnice bodo dovoljene, odločitev o odprtju je odvisna od županov ali prefektov (če fizično distanciranje ni mogoče). Trgovine se bodo morale organizirati za varnost, maske za trgovce. Trgovec lahko dostop do trgovine pogojuje z nošenjem maske. Veliki trgovski centri, ki so večji od 40.000 m² in bi lahko povzročili preveliko število kontaktov, se niso odprli.
 - Odprtje manjših muzejev, knjižnic.
 - Odpiranje šol na prostovoljni bazi, najprej nižje osnovne šole, od 18. maja višje osnovne šole v regijah, kjer okužb ni veliko, konec maja bo sprejeta odločitev glede odprtja preostalih šol.
- Po 11. maju bodo dane večje pristojnosti prefektom glede sprejemanja bolj omejevalnih ukrepov (po potrebah), razmišlja se glede elektronskega sledenja kot dopolnilnega orodja zaščitnim ukrepom;

- Omejevalni ukrepi bodo odvisni glede na regije (večji v ti. rdečih regijah, kjer je okuženost večja – npr. v teh regijah ostajajo zaprti parki);
- Spodbujanje dela na daljavo tudi po 11. maju (za nadaljnje tri tedne);
- Povečala naj bi se frekvenca mestnih javnih prevozov, uporaba obvezno z masko (ob določenih urah uporaba dovoljena le za zaposlene). Medregionalni prevozi bodo še naprej zelo omejeni;
- 1. junij – odprtje plaž
- 2. junij – ni več omejitve na potovanja znotraj Francije, odprti gostinski objekti s terasami, parki in postopno odpiranje tudi večjih muzejev
- Prepoved vstopa v Francijo za državljane EU do 15. junija, izven še vedno ni določeno

Spremembe napovedi gospodarske rasti in JF saldo:

- Jesenske/zimske napovedi rasti BDP za 2020:
 - Rast BDP: 1,3 % (IMF, januar); 1,1 % (EK, februar)
 - JF saldo: -2,2 % BDP (EK, november)
- Zadnje napovedi za 2020:
 - Rast BDP: -8,2 % (EK, april); -7,2 % (IMF, april); -8,0 % (program stabilnosti, april)
 - JF saldo: -9,9 % BDP (EK, april); -9,0 % BDP (program stabilnosti, april)

Povzetek

Višina paketa ukrepov (14. april): 110 mrd. EUR + preko 300 mrd. EUR jamstev.

Načrt ukrepov podpore gospodarstvu je bil v aprilu povišan na 110 mrd. EUR (prvotno 45 mrd. EUR). Izmed ukrepov velja izpostaviti 20 mrd. EUR namenjenih za stroške delnih ukrepov za brezposelnost v dveh mesecih (povečano iz prvotnih 8,5 mrd.), 48,5 mrd. EUR namenjenih za odložitev fiskalnih (gre za neposredne davke) in socialnih dajatev v mesecu marcu in aprilu ter zdravstveni ukrepi (4,5 mrd. EUR). Vrednost se spreminja in ustrezno prilagaja glede na potrebe.

Nacionalna skupščina je 23. marca sprejela predlog zakona glede ukrepov povezanih s krizo Covid-19 glede vzpostavljanja stanja sanitarne urgence v državi, določitev gospodarskih ukrepov in prilagoditve epidemiji. Člen 7 pooblašča vlado, da sprejme z odloki prehodne ukrepe, ki omogočajo opravljanje gospodarske dejavnosti in delovanje javnih organov v teh izjemnih okoliščinah. Med drugim je v predlogu zakona opredeljeno:

- ustanovitev solidarnostnega sklada;
- ukrepi za izvajanje delne dejavnosti;
- olajšanje nadomestila za prekinitev dela in izjeme od zakonodaje o delovnem času v nekaterih strateških sektorjih;
- pravila za spremljanje delavcev s strani zdravstvenih služb;
- sprostitev in prilagoditev različnih pravil, ki zadevajo podjetja;
- zagotovitev kontinuitete delovanja uprav in pristojnosti.

Pomoč gospodarstvu temelji na treh stebrih (4. april):

- podpora zaposlenim, in za pomoč v različnih oblikah je do sedaj zaprosilo 4 mio. zaposlenih;
- državna zakladnica (proračun). Francija se je odločila, da bo odložila vse socialne in davčne dajatve za vsa podjetja, ki to želijo.;
- zaščita strateških podjetij: pripravljen je seznam podjetij, ki bi jih kriza lahko prizadela. Francija je za zaščito le teh pripravljena uporabiti vsa sredstva, ki jih ima na voljo: povečanje kapitala, dokapitalizacijo in kot zadnji izhod tudi nacionalizacijo.

Vlada je 15. aprila potrdila predlog (druge) spremembe finančnega zakona za 2020, ki poveča finančno pomoč na 110 mrd. EUR. Večji del ukrepov so finančno okrepili, nekatere tudi prilagodili, pri čemer je posebna pozornost namenjena zlasti majhnim podjetjem ali podjetjem v težavah. Prav tako so uvedli dodatne ukrepe za srednje velika podjetja, zaščitili in nudili so pomoč velikim strateškim podjetjem (so tudi jasni pogoji glede upravičenosti pomoči – npr. izplačila dividend, lastništvo, itd.).

Ukrepi – Zdravje

- (15. april) 8 mrd. EUR je namenjenih za izredne stroške za zdravstvo za soočanje z epidemijo, zlasti za nakup materiala in mask kot tudi za izjemne prejemke za zdravstveno osebje in prvo tranšo dodatnih stroškov, povezanih s krizo;
- Finančna podpora zdravstvenemu sistemu – 260 mio. EUR (0,01 % BDP) je bilo dodeljeno bolnišnicam dodeljenih iz neporabljenih rezerv v proračunu za leto 2019. Prenesena so bila plačila v višini 3,5 mrd. EUR (0,14 % BDP) iz dodelitve za leto 2020 (aprila namesto maja);
- Dodatna sredstva za nakup opreme in druge zdravstvene stroške (4,5 mrd. EUR);
- Ustanovitev sklada za nujne primere za raziskave Covid-19 (50 mrd. EUR);
- Odstranjene omejitve za število nadur za zdravstvene delavce v bolnišnicah (prej je bilo največ 15 nadur na mesec, oz. 180 na leto);
- Zmanjšane regulativne ovire pri uporabi telemedicine (npr. omejitve glede povračila stroškov posvetovanja po telefonu ali videokonference, ki trenutno omejujejo njegovo uporabo);
- Spodbujanje domače proizvodnje zaščitne opreme za podporo zdravstvenemu osebju;
- Preložitev nenujnih zdravstvenih in operativnih posegov;
- Mobilizacija taksijev in hotelov za zdravstveno osebje;
- Lekarnarjem so dovolili, da izdelujejo svoje hidro alkoholne raztopine, hkrati regulacija cen v lekarnah za zaščitno opremo in nekatera zdravila;
- V Alzaciji je bila vzpostavljena napotena vojaška bolnišnica. Vojska pomaga preseliti bolnike iz najbolj prizadetih regij, da bi zmanjšali lokalne potrebe po zmogljivostih;
- Predsednik Macron je napovedal povečanje testiranja po 11. maju, angažirane naj bi bile vse kapacitete – tako javne kot zasebne.

Ukrepi – Prebivalstvo in trg dela

- Višja povračila za bolniško odsotnost, tudi odsotnost za tiste, ki so soočeni z zaprtjem šol;
- Shema dela s krajšim delovnim časom (okoli 24 mrd. EUR za dva meseca) – pomoč gospodinjstvom ohraniti dohodek kljub delnim zaprtju poslovanja podjetij (glej tudi ukrepe, ki so specifični za podjetje). Zaposleni prejemajo dodatek v višini 70 % svoje bruto plače (približno 84 % njihove neto plače) in 100 % za delavce na minimalni plači. Shema je retroaktivna od sprejema. Število shem za krajši delovni čas je 25. marca doseglo 760.000 zaposlenih;
- Sprostitev pogojev za podjetja za odobritev povečanega bonusa za kupno moč;
- Razširitev socialnih pravic (minimalne ugodnosti, ugodnosti za invalide);
- Razširitev nadomestila za brezposelnost;
- »Solidarnostni sklad« bo podpiral dohodek za samozaposlene in podjetnike (glej tudi ukrepe, specifične za podjetje);
- Odlog dela reforme zavarovanja za primer brezposelnosti (približno 0,5 mrd. EUR);
- Oprostitve davkov za bonuse v "nujnih oz. izpostavljenih" sektorjih. Ti bonusi lahko dosežejo 1.000 EUR, oz. 2.000 EUR v primeru dogovora na ravni podjetja;
- Najbolj ogrožene družine in prekarni študentje (še posebej tisti iz čezmorskih ozemelj, ki so ostali v FR) bodo prejeli pomoč.

Ukrepi – Podjetja

- Oblikovanje solidarnostnega sklada v vrednosti 7 mrd. EUR (za 2 meseca) – prvotno je bilo namenjeno 1 mrd. EUR, dopolnjeno 15. aprila. Namenjen pomoči podjetjem z obsegom poslovanja manj kot 1 mio. EUR (najmanjšim podjetjem, samozaposlenim, mikro podjetjem), tistim, ki so med marcem 2019 in marcem 2020 izgubila več kot 70 % prometa. V prvi stopnji je namenjenih 1.500 EUR hitre avtomatične pomoči na osnovi izjave, ki bo izplačana preko Generalne direkcije za javne finance. Za podjetja, ki zaposlujejo vsaj enega zaposlenega in ki bi kljub uporabi vseh drugih možnosti imela zelo velike težave, možno povečanje te vsote. Sklad se z odločitvijo aprila širi na podjetnike, ki prej niso bili upravičeni, tudi kmete kot člane kmetijske skupnosti, samostojno zaposlene umetnike in avtorje, ter podjetja v težkih razmerah (v postopkih sodne poravnave ali stečaja). Povečuje se tudi zgornja meja na razpolago podjetjem in sicer iz 2.000 EUR na 5.000 EUR. Nekatero regije, zavarovalnice in velika podjetja so v sklad prispevala skupaj 500 mio. EUR;
- Okrepitev finančne participacije države v velikih strateških podjetjih v višini 20 mrd. EUR. Gre za posojila za okrepitev lastnih skladov, posebnih skladov in dolžniških vrednostnih papirjev. Sredstva bodo dodeljena Agenciji za državne deleže (Agence des Participations de l'Etat -APE):

- Pomoč Air France (7 mrd. EUR – 3 mrd. EUR direktna denarna podpora, 4 mrd. EUR posojil, za katere država jamči v višini 90 %).
- Podpori MSP sta namenjena dva ukrepa:
 - Sklad za gospodarski in socialni razvoj, ki se poveča iz 75 mio. EUR na 1 mrd. EUR in je namenjen srednje velikim podjetjem (od 300 do 500 zaposlenih). Sklad je namenjen za neposredna in nezavarovana posojila, neposredna posojila države v zameno za prestrukturiranje podjetij in dodatno financiranje;
 - Za podjetja z 50 do 250 zaposlenimi se predlagajo vračljivi avansi do 500 mio. EUR, kar bo omogočilo podjetjem takojšen zagon proizvodnje (primer ko morajo kupiti opremo, surovine in plačati dobavitelje, nimajo pa likvidnosti).
- Sklad za pomoč novoustanovljenim podjetjem (start-upom) (4 mrd. EUR);
- Odlog plačila prispevkov za socialno varnost / davčne obveznosti (sklad URSSAF, neposredni davki) – napovedano je v višini 32 mrd. EUR;
- Odlog – moratorij plačila dolgov podjetij za 6 mesecev (ocena Breugel je, da bi to lahko bilo v višini 180 mrd. EUR);
- V najtežjih situacijah se glede na posamezne primere lahko sprejme odločitve za odpis neposrednih davkov;
- Začasna ukinitvev plačila najemnin, vode, plina in elektrike za mikro, mala in srednja podjetja v težavah (3 mrd. EUR);
- 1.500 EUR pomoči za najmanjša podjetja, samozaposlena podjetja in mikropodjetja v sektorjih, ki so najbolj prizadeti in sicer preko solidarnostnega sklada, ki ga financira država in regije;
- Ohranitev zaposlenosti v podjetjih prek poenostavljenega in okrepljenega sistema delne brezposelnosti;
- Podpora države in Centralne banke Francije - Banque de France pri pogajanjih z bankami glede reprogramiranja bančnih posojil;
- Podpora pri obravnavanju konfliktov s strankami in dobavitelji preko posredovanja v podjetjih (fr. Médiateur des entreprises);
- Priznavanje koronavirusa s strani države in lokalnih oblasti kot primera višje sile, kar je pomembno za javna naročila. V primeru javnih naročil države kazni za zamudo ne bodo uporabljene;
- Poseben načrt bo sprejet za najbolj prizadete sektorje, kot so turizem, hotelirstvo, restavracije, kultura in organizacija dogodkov – ukinitvev nekaterih socialnih prispevkov in posebne pomoči bodo vzpostavljene (napoved Macron 13. aprila);
- Dogovor med gradbenimi podjetji in vlado glede nadaljevanja aktivnosti v gradbeništvu in zagotavljanja varnostnih standardov;
- Odprava zgornje meje za predplačila, ki jih država plačuje na javnih naročilih;
- 30. aprila so bile napovedane spremembe uredbe za nadzor tujih investitorjev zaradi možnih prevzemov s strani podjetij izven Evrope. Spodnja meja za nadzor se iz 25 % zniža na 10 % do konca leta 2020, na seznam se vključijo tudi bio-tehnološka podjetja.

Ukrepi – Podjetja - jamstva

- Garancija države v višini 315 mrd. EUR za bančna posojila podjetjem⁵;
- Posebna jamstva za izvozno in kreditno zavarovanje (ocenjeno do 12 mrd. EUR):
 - Podeljevanje državnih garancij prek jamstev, okrepljeno financiranje izvoznih preko Bpifrance bo okrepljeno, da se zagotovi denarni tok izvoznih podjetij. Veljavnost sporazumov o garanciji za predhodno financiranje izvoza se podaljša na šest mesecev;
 - Predvidena zavarovanja v teku se bodo podaljšala za eno leto;
 - Kratkoročno izvozno posojilo (2 mrd. EUR) - pozavarovanje Cap FranceExport;
 - Dodatna podpora podjetjem preko francoske izvozne skupine (gospodarske in industrijske zbornice, Business France, itd.).

Izhodna strategija

- Minister za finance Le Maire je 30. aprila sporočil, da načrt okrevanja gospodarstva ne bo predstavljen pred septembrom ali oktobrom. Načrt za oživitev bo izpeljan v okviru "evropskega usklajevanja". Pojasnil je tudi, da znižanje DDV na gostinske storitve ne bi smelo biti del vzvodov oz. najboljše orodje, ki bi ga vlada uporabila v okviru načrta za oživitev gospodarstva.

⁵ (podatek 14. april). Do sedaj je 103.000 podjetij prejelo sredstva državnih garancij za bančna posojila v višini 14 mrd. EUR. Izpostavljenih tudi 540 mrd EUR sredstev skupnega načrta EU za podporo sistemov zdravja, gospodarstva in zaposlenosti držav članic.

Viri:

<https://www.gouvernement.fr/info-coronavirus#partie7n5>

https://minefi.hosting.augure.com/Augure_Minefi/tr/ContenuEnLigne/Download?id=48051445-F564-4D7E-92B6-AB890388A8FF&filename=2078-992%20-%20COMMUNIQUE%CC%81%20DE%20PRESSE%20A%CC%80%20LA%20SUITE%20DU%20CONSEIL%20DES%20MINISTRES.pdf

https://minefi.hosting.augure.com/Augure_Minefi/tr/ContenuEnLigne/Download?id=82DDFAEB-BB48-4E63-B2F6-75AB00C6203F&filename=2086%20-%20Continuit%C3%A9%20de%20l%27activit%C3%A9%20pour%20les%20entreprises%20du%20b%C3%A2timent%20et%20des%20travaux%20publics.pdf

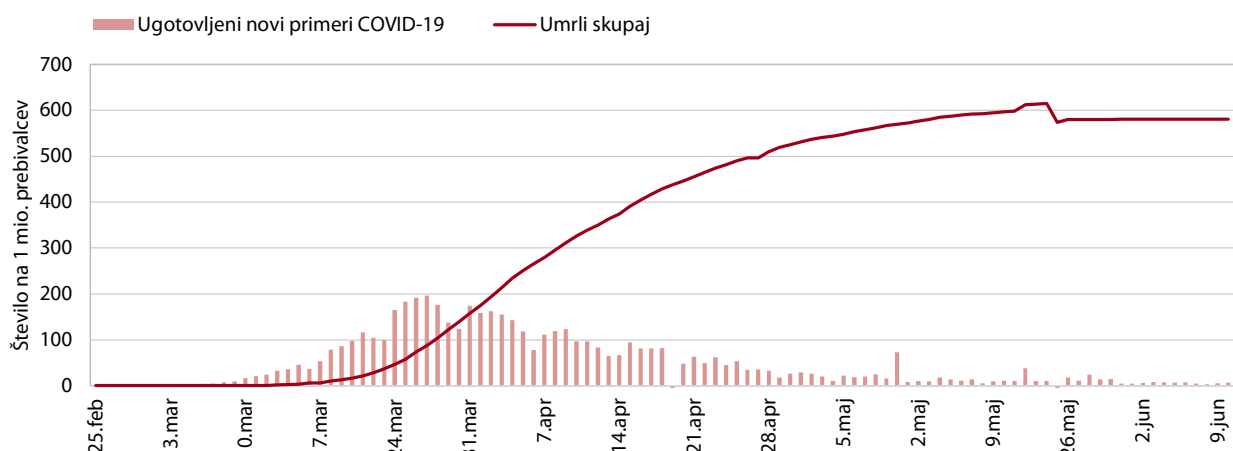
<https://www.worldometers.info/coronavirus/>

<https://www.oecd.org/coronavirus/en/#country-tracker>

depeše diplomatskih predstavništav MZZ (interno)

ŠPANIJA

Splošno

Vir: <https://ourworldindata.org/coronavirus>

Opomba: Popravki v metodologiji spremljanja umrlih 25.maja

Prvi ugotovljeni primer okužbe: 31. januar

Omejitve gibanja:

- 15. marec – popolna karantena, razen nujnih opravkov, do vsaj začetka maja:
 - Od 27. aprila rahljanje določenih omejitev (izhod otrokom itd.);
 - Popolno zaprtje meja, razen za državljane in rezidente Španije in transport blaga.

Omejitve odprtja institucij in podjetij:

- Šole in univerze zaprte od 12. marca do nadaljnjega;
- Trgovine (z nenujnim blagom), gostinski objekti (restavracije so lahko odprte za »take away«) zaprti od 15. marca naprej, do nadaljnjega (oz. vsaj 9. maja);
- Zaprtje vse nenujne proizvodnje od 30. marca do 9. aprila;
- Zaprtje turističnih nastanitev in hotelov, muzeji, javne prireditve do nadaljnjega niso dovoljene;
- Javni prevoz deluje z zelo zmanjšano frekvenco.

Sproščanje ukrepov:

- 13. aprila se poveča frekvenca javnega prometa, uporaba mask obvezna v javnem prometu;
- Sredi aprila se na delo vračajo nekateri nenujni delavci v proizvodnji in gradbeništvu;
- 28. aprila je bil objavljen načrt za sproščanje ukrepov v štirih stopnjah:
 - Od 4. maja – možnost izhodov za sprehode in vadbo zunaj, odpiranje malih podjetij, restavracij s »take out« ponudbo, frizerjev in trgovin z gradbenim materialom;
 - Od 10. maja – dovoljena mobilnost znotraj regij (medregionalna potovanja niso dovoljena do konca junija), gostinski objekti s terasami (do 30 % kapacitete), hotele (razen skupnih prostorov), verske prostore (do 30 % kapacitete) in povečanje frekvenca javnega prevoza;
 - (stopnja 2) Vsaj dva tedna po 4. maju – odprtje gostinskih objektov, kulturnih prostorov, omogočanje koncertov (do 1/3 kapacitete), delno odprtje šol in fakultet (za sprejemne izpite), odprtje nakupovalnih centrov;
 - (stopnja 3) Vsaj dva tedna po začetku tretjega koraka – sprostitev prometa, gostinskih objektov (50 % kapacitete);
 - (stopnja 4) Okoli konca junija - konec socialnih in ekonomskih omejitev, zmogljivost javnega prometa na 100 %, odprava omejitev medregionalnih potovanj;
 - Odprtje šol in fakultet šele s začetkom novega šolskega leta.
- 24. maj – predvideno odprtje meja, do konca izrednih razmer 14 dnevna samoizolacija za osebe, ki pridejo iz schengenskega območja.
- 15. junij – predviden dovoljen vstop za osebe, ki pridejo izven schengenskega območja.
- 8. junija – 52 % odstotkov regiji v stopnji 3, 48 % v stopnji 2

Spremembe napovedi gospodarske rasti in JF saldo:

- Jesenske/zimske napovedi rasti BDP za 2020:
 - Rast BDP: 1,6 % (IMF, januar); 1,6 % (EK, februar)
 - JF saldo: -2,2 % BDP (EK, november)
- Zadnje napovedi za 2020:
 - Rast BDP: -9,4 % (EK, april); -8,0 % (IMF, april); -9,2 % (program stabilnosti, april)
 - JF saldo: -10,1 % BDP (EK, april); -10,3 % (program stabilnosti, april)

Povzetek

Višina paketa ukrepov (31. marec): 34,2 mrd. EUR + 104 mrd. EUR za zagotavljanje likvidnosti in jamstev, paket 21. aprila (še) ni finančno ovrednoten.

Vlada je sprejela ukrepe pomoči gospodarstvu v višini nad 130 mrd. EUR.

Sprejeta sta bila dva celovita paketa (12.3. in 17.3.), in sicer:

- Prvi paket v vrednosti 18,225 mrd. EUR (vključno z ukrepi za povečanje likvidnosti);
- Drugi paket v vrednosti 5 mrd. EUR dodatnih izdatkov in 100 mrd. EUR javnih garancij, ki naj bi po ocenah zagotovile do 200 mrd. EUR likvidnosti za podjetja in MSP;
- Konec marca in začetek aprila so bili ukrepi še dopolnjeni, zadnji ukrepi 21. aprila.

Paketa vključujeta:

- Podporni ukrepi za ranljive delavce, družine in druge skupine;
- Ukrepi za povečanje prožnosti mehanizmov začasne prilagoditve aktivnosti v izogib odpuščanju;
- Likvidnostna jamstva za ohranjanje aktivnosti zaradi prehodnih težav kot posledica razmer;
- Ukrepi za podporo raziskavam za COVID-19;
- Drugi ukrepi za blažitev.

Ukrepi – Zdravje

- Oprostitev pristojbin v postopkih odobritve kliničnih preskušanj za raziskave zdravil, povezanih s Covid19. (7. april);
- 1 mrd. EUR namenjena Ministrstvu za zdravje za kritje izdatkov, povezanih s povečanimi zdravstvenimi potrebami;
- 2,8 mrd. EUR predplačil namenjenih regijam za zagotavljanje povečanih potreb po zdravstvenem varstvu;
- 110 mio. EUR za R&D za razvoj zdravil in cepiv za COVID-19;
- Možnost, da vlada določi najvišjo ceno zdravil in nekaterih izdelkov;
- Vsi zasebni centri, ustanove, storitve za klinično diagnozo (vključno z zaposlenimi), ki niso vključeni v nacionalni zdravstveni sistem, so na voljo pokrajina. To vključuje možnost sprejetja ukrepov za regulacijo cen diagnostičnih testov za covid-19;
- Od sredine aprila povečano število testiranj.

Ukrepi – Prebivalstvo in trg dela

- (21. april) Znižanje cen notarskih storitev za overovitev nestanovanjskih posojil;
- Začasni ukrepi prilagodljivosti pri zaposlovanju začasnih delavcev v kmetijskem sektorju v izrednem stanju:
 - dodatek za začasne delavce, ki jim v izrednem stanju potečejo pogodbe (z najmanj dvema mesecema) in niso dosegle najnižjega prispevnega obdobja za prejem nadomestila za brezposelnost (približno 430 EUR),
 - (21. april) Zmanjšanje prispevkov za nekatere kmetijske delavce za neaktivnost v letu v obdobjih neaktivnosti leta 2020.
- Začasna subvencija za zaposlene v gospodinjstvih, ki jih je prizadela kriza (70 % regulativne osnove);
- Začasna ukinitvev najemnin ranljivim skupinam za 6 mesecev, podaljšanje veljavnih pogodb o najemniških stanovanjih zaradi 6 mesecev, samodejni moratorij najemnin (do 4 mesece) za ranljive skupine z „velikimi“ (10 ali več nepremičnin) posestniki. Jamstvena shema mikrokreditov za posojila z 0 % obrestnimi merami

za znesek do 6 mesečne najemnine (obdobje odplačevanja do 10 let) ali neposredna pomoč (900 EUR na mesec) za pomoč pri plačilu najemnine;

- Trimesečni odlog odplačevanja hipotekarnih in potrošniških posojil za najbolj ranljive;
- Podaljšanje začasnih pogodb univerzitetnih učiteljev in raziskovalnega osebja (za čas izrednega stanja);
- Večja prilagodljivost za dostop do prihrankov iz pokojninskih načrtov;
- Poseben program za žrtve spolnega nasilja, brezdomce in druge, ki so še posebej ranljivi, da bi jim zagotovili takojšnjo stanovanjsko rešitev;
- Delavci, kjer je prišlo do prekinitve dela (ker niso zaposleni v nebitvenih dejavnostih) in prejema polno plačo bodo morali izgubljene ure nadomestiti do konca leta 2020;
- Povišanje nadomestila za bolniško odsotnost zaposlenih, ki so okuženi s koronavirusom ali so v karanteni s 60 % na 75 % osnovne plače;
- Upravičenost do nadomestila za brezposelnost za delavce na čakanju zaradi Covid-19 po shemah začasnega prilagajanja zaposlovanja (ERTE), brez zahteve po predhodnem minimalnem prispevku ali zmanjšanju akumuliranih pravic:
 - (21. april) Širitev upravičenih: Razširitev pokritja nadomestil za brezposelnost na delavce, ki so med poskusnim obdobjem izgubili zaposlitev, in delavce, ki so od 1. marca prostovoljno menjali službo vendar nove službe zaradi koronavirusa niso začeli;
 - (12. maj) ukrep podaljšan do konca junija.
- Izredni dodatek za samozaposlene, ki jih je prizadela prekinitve gospodarske dejavnosti (70 % osnove za obračun prispevkov, vsaj en mesec);
- Dodatna proračunska sredstva v višini 300 mio. EUR za zagotavljanje pomoči vzdrževanim osebam;
- Transferji v višini 25 mio. EUR avtonomnim skupnostim za kritje obrokov otrokom iz ranljivih družin zaradi prekinitve izobraževalne dejavnosti v šolah;
- Dodatna fleksibilnost lokalnih oblasti, da svoj proračunski presežek iz leta 2019 porabijo za financiranje socialnih storitev in primarne oskrbe vzdrževanim osebam (300 mio. EUR);
- Obstoječa socialna pomoč za oskrbo z energijo („bono social“) bo samodejno podaljšana do 15. septembra;
- Odpuščanja zaposlenih zaradi razlogov povezanih s Covid-19 ne bodo obravnavana kot upravičena (od 27.3. do konca zdravstvene krize). Začasnih pogodb ni mogoče preklicati;
- Telekomunikacije kot storitev javnega pomena;
- Zagotovljena oskrba z vodo, energijo ter telekomunikacijskimi storitvami za ranljive družine;
- Večja prilagodljivost delovnih pogojev, spodbuja se »teleworking« in prilagajanje delovnega časa. Skrajšani delovni čas je dovoljen za delavce, ki morajo skrbeti za otroke, starejše ali vzdrževane osebe;
- Začasni ukrepi prilagodljivosti pri zaposlovanju začasnih delavcev v kmetijskem sektorju v izrednem stanju.

Ukrepi – Podjetja

- (6. maj) Ukrepi pomoči v kulturnem sektorju, dodatne garancije za povečanje likvidnosti podjetij v tem sektorju;
- (21. april) Ukrepi za uskladitev davčne osnove s trenutnimi razmerami za povečanje likvidnost (ocena 1,1 mrd. EUR). Npr. MSP in samozaposleni bodo imeli možnost izračunavanja dohodnine na podlagi tekočega dohodka, ne pa na podlagi iz preteklih let;
- (21. april) Znižanja stopnje DDV:
 - za dobavo medicinske opreme javnim institucijam, neprofitnim organizacijam in bolnišničnim centrom, na 0 % (velja do 31. julija). Velja za domače proizvajalce,
 - za elektronske knjige, časopise – uskladitev obdavčitve s tiskanimi mediji;
- (21. april) Možnost odloga plačila davka, dokler podjetja ne prejmejo financiranja v skladu s predhodno objavljenim načrtom javnih garancij (če so se prijavila v to shemo);
- (21. april) Dodelitev 1,2 mrd. EUR z obstoječega sistema garancij za posojila jamstvu za posojila, odobrena za moratorij najemnin (objavljeno sicer 31. marca);
- (21. april) Povečanje zmogljivosti vzajemnih jamstvenih družb avtonomnih skupnosti;
- (21. april) Dodatna pooblastila Insurance Compensation Consortium, da deluje kot pozavarovalnica (kreditno zavarovanje za okrepitev preusmeritve sredstev na komercialne kredite);
- (21. april) Mehanizem za pogajanje in odlog plačila najema poslovnih prostorov velikim lastnikom nepremičnin ali javnim podjetjem;
- Podaljšanje rokov za vložitev davčnih napovedi za MSP in samozaposlene (3,5 mrd. EUR);
- Pristojnost »Social security«, da odobri moratorij na plačilo prispevkov podjetij in samozaposlenih;
- Ukrepi za samozaposlene:

- 6-mesečna brezobrestna opustitev plačila prispevkov za socialno varnost za samozaposlene (za obdobje april-junij), pod pogojem nadaljevanja dejavnosti v maju in juniju,
- samozaposleni, ki dobijo dodatek za prenehanje dejavnosti imajo možnost, da odložijo plačilo prispevkov za opravljene dni v marcu,
- trimesečni moratorij na hipotekarna kredite samozaposlenim, ki jih je prizadela kriza;
- Prekinitev plačila obresti in plačil posojil, ki jih je odobrilo ministrstvo za turizem;
- Možnost koriščenja 6-mesečnega odloga plačila davka in upravičenost do subvencij za izdatke za obresti MSP in samozaposlenih (ocenjena vrednost ukrepa je 14 mrd. EUR);
- 50-odstotna oprostitvev plačila prispevkov za socialno varnost delodajalcev od februarja do junija 2020 za stalne sezonske (ang. permanent discontinuous contracts) delavce v turizmu in povezanih dejavnostih;
- Likvidnostna podpora podjetjem in samozaposlenim v dejavnosti turizma v višini 400 mio. EUR;
- Oprostitev prispevkov za socialno varnost delodajalca zaradi Covid-19 prizadetih podjetij v višini 100 % za podjetja z do 50 zaposlenimi in 75 % za ostala podjetja, v kolikor bodo podjetja ohranila zaposlitve po shemah ERTE;
- Javne garancije finančnemu sektorju v višini do 100 mrd. EUR preko nacionalne razvojne banke (ICO) za namen zagotavljanja likvidnosti podjetij in samozaposlenih za financiranje obratnega kapitala, plačila računov in drugih potreb za poslovanje ter ohranjanje zaposlitev. Glavne značilnosti prve tranše garancij v višini 20 mrd. EUR so: (i) 50 % tranše bo zajemalo posojila MSP in samozaposlenim in (ii) garancija bo pokrivala 80 % vrednosti novih posojil ali podaljšanja posojil MSP in samozaposlenim oz. 70 % novih posojil in 60 % podaljšanja posojil ostalim podjetjem:
 - (21. april) razširitev ukrepa na menice z alternativnega trga s fiksnim dohodkom (Alternative Fixed Income Market) za promocijo drugih virov likvidnosti;
- Kot dopolnilo k prejšnjemu ukrepu je dovoljeno povečanje neto dolga nacionalne razvojne banke (ICO) za 10 mrd. EUR za razširitev obstoječih kreditnih linij za takojšnje povečanje likvidnosti, zlasti MSP in samozaposlenih;
- Dodatne garancije v višini do 2 mrd. EUR za nova posojila za obratna sredstva izvoznim podjetjem (preko Spanish Export Insurance Credit Company (CESCE));
- Garancije za podaljšanje ročnosti posojila kmetom v okviru posebne kreditne linije za sušo v letu 2017;
- Odlog vračila glavnice in /ali obresti za posojila, prejeta od Ministrstva za industrijo, trgovino in turizem, če je COVID-19 povzročil motnje pri upravičencu;
- Podpora digitalizaciji MSP preko nepovratnih sredstev in posojil za financiranje naložb v digitalno opremo ali rešitve za delovne pogoje na daljavo.

Viri:

<https://www.boe.es/boe/dias/2020/03/18/pdfs/BOE-A-2020-3824.pdf>

<https://www.imf.org/en/Topics/imf-and-covid19/Policy-Responses-to-COVID-19#G>

<https://www.osborneclarke.com/insights/royal-decree-law-72020-urgent-socio-economic-measures-respond-economic-impact-covid-19/>

<https://www.worldometers.info/coronavirus/>

<https://www.oecd.org/coronavirus/en/#country-tracker>

depeše diplomatskih predstavništav MZZ (interno)

EU

Splošno

Omejitve gibanja na ravni EU:

- Začasna omejitev nenujnih potovanj v države EU (16.3., 8.4., 8.5., 8.6.2020, Evropska komisija): podaljšana do 30.6.2020 za vse države članice »območja EU+«;
- Sprejete smernice za zagotovitev prostega gibanja delavcev (2020/C 102 I/03; 30.3.2020, Evropska komisija) – npr. čezmejni, kritični poklici;
- Pomoč ljudem, da se vrnejo domov – preko mehanizma EU na področju civilne zaščite – organizacija in sofinanciranje skupnih letov; EU je do 17.4. pomagala domov že več kot pol milijona državljanom Unije;
- Sprejete smernice za izvajanje zadevnih določb EU na področju azila in vračanja ter za preselitve (2020/C 126/02; 17.4.2020);
- Sveženj predlogov za zmanjšanje regulativnega bremena in stroškov prevoznih podjetij (29.4., 8.5. 2020, Evropska komisija): zaradi močno prizadetega celotnega prometnega sektorja EU. *Letalstvo*: poenostavitev storitev zemeljske oskrbe in spremenitev pravil licenciranja prevoznikov v primeru finančnih težav zaradi epidemije; *Pomorski sektor*: možnost nezaračunavanja pristaniških pristojbin – opustitev, začasen odlog, zmanjšanje (do 31.10.2020); *Železniški sektor*: podaljšanje rokov do katerih morajo države članice (DČ) prenesti nekatere pristojnosti (do 31.12.2020); in *Cestni promet*: Komisija je več DČ začasno izvzela iz pravil EU (o času vožnje in času počitka) in vse načine prevoza zajema predlog o časovni prožnosti dovoljenj, saj zdravstveni ukrepi otežujejo opravljanje določenih formalnosti, ki jih zahteva zakonodaja EU.

Sproščanje ukrepov omejitev gibanja:

- *Smernice in priporočila za varno nadaljevanje potovanj in ponoven zagon evropskega turizma v letu 2020 in kasneje (27.4., 13.5.2020, Evropska komisija)*. Načeli varnosti (postopni in previdni koraki) ter nediskriminacije (za vse državljane in rezidente EU, ne glede na nacionalnost).
 - *Potovanja – odpiranje potniškega prometa*: poudarjene že uveljavljene smernice, ki veljajo za ponudnike javnega prevoza, ob tem pa se svetuje razvoj strategij ravnanja s potniki, ki zbolijo ali kažejo simptome koronavirusa;
 - *Odpiranje notranjih meja*: prizadevanje za koordiniran pristop pri odpravi omejitev pri prehodu notranjih meja v schengenskem območju, ki pa dopolnjuje nacionalne ukrepe. Pri čemer je poudarek na epidemiološki situaciji in dajanju prednosti čezmejnim in sezonskim delavcem;
 - *Zdravje in sledenje*: v sodelovanju z Evropskim centrom za preprečevanje in obvladovanje bolezni (ECDC) so pripravili zdravstvene napotke oz. protokole za turistične ponudnike. Pomembna bo tudi čezmejna interoperabilnost aplikacij za sledenje. Komisija bo tako pripravila tudi posebno spletišče z interaktivnim zemljevidom EU za sledenje; in
 - *Vavčerji*: ti so prostovoljni, turistični ponudniki morajo vračati denar.
 - *Napoved nove strategije turizma do leta 2050 (13.5.2020, Evropska komisija)*.
- *Uporaba aplikacije za sledenje stikom pri obvladovanju pandemije (6.5.2020)*: trenutno so uporabo te napovedale - Nemčija, Združeno kraljestvo, Francija, Italija, Španija, Švica, Avstrija, Poljska, izven EU pa Severna Makedonija.
- *Nova aplikacija EU Galileo Green Lane (Galileo – zeleni vozni pasovi; 4.6.2020)*: za lažji prost pretok blaga (tovorni promet) čez meje v času koronavirusne krize v EU. Aplikacijo sta prejšnji mesec zagnali Agencija za evropski GNSS (GSA) in Evropska komisija. Ta z uporabo storitev evropskega satelitskega sistema Galilea obvešča o prometnih tokovih in čakalnih dobah na mejnih prehodih⁶.
-

Ukrepi proti dezinformacijam:

- *EU krepi ukrepe za boj proti dezinformacijam (10.6.2020)*: predstavitev analize ukrepov za boj proti dezinformacijam glede pandemije koronavirusa in konkretni predlogi za nadaljnje hitro okrepanje. Da bo v boju z dezinformacijami EU močnejša in odpornejša, so ključni naslednji vidiki:
 - ustrezno razumevanje spornih vsebin in praks;
 - okrepljeno obveščanje državljanov o tveganjih;
 - sodelovanje na ravni institucij EU in držav članic, na mednarodni ravni ter znotraj civilne družbe in samih potrošnikov;
 - zagotavljanje preglednosti ukrepov in izvajanja politik;

⁶ Dostopna na: <https://play.google.com/store/apps/details?id=eu.foxcom.galileogreenlane>.

- zagotavljanje svobode izražanja in pluralnosti demokratičnih razprav; ter
- opolnomočenje in ozaveščanje državljanov ter povečanje družbene odpornosti z omogočanjem državljanom, da sodelujejo v demokratičnih razpravah, za kar je potrebno ohranjanje dostopa do informacij in svobode izražanja ter spodbujanje medijske in informacijske pismenosti državljanov.

Spremembe napovedi gospodarske rasti:

- Jesenske/zimske napovedi rasti BDP za 2020:
 - Rast BDP: 1,6 % (IMF, januar); 1,4 % (EK, februar)
- Zadnje napovedi za 2020:
 - Rast BDP: -7,1 % (EK, april); -7,1 % (IMF, april)

Povzetek

Skupna pomoč EU za pomoč državam članicam (DČ) za zaježitev koronavirusne krize znaša 3.915 mrd. EUR (11.6.2020), pri čemer lahko Paket podpore za delovna mesta, delavce, podjetja in DČ predstavlja tudi načrtovano pomoč EU za okrevanje gospodarstva:

	Višina (v mrd. EUR)	Višina (v mrd. EUR)	Ukrepi EU podrobno
SKUPAJ	3.915		
Nacionalni likvidnostni ukrepi, vključno s shemami, odobrenimi v skladu z začasnimi, prilagodljivimi pravili EU o državni pomoči	2.885		
Nacionalni ukrepi, sprejeti v skladu s prožnostjo proračunskih pravil EU (splošna klavzula o izogibanju)	420		
Paket podpore za delovna mesta, delavce, podjetja in DČ	540	240	Evropski mehanizem za stabilnost (ESM) - "Podpora za pandemijsko krizo za države članice (DČ)"
		200	Evropska investicijska banka (EIB) - Vseevropski jamstveni sklad za posojila podjetjem
		100	SURE-EU Financiranje programov za krajši delovni čas: instrument za začasno podporo za zmanjšanje tveganja brezposelnosti v izrednih razmerah
Neposredna proračunska podpora EU	70	3,1	Odziv na krizo zaradi COVID-19
		37	Naložbena pobuda v odziv na koronavirus (CRII) - za podporo zdravstvenim sistemom, MSP in trgom dela
		28	Nedodeljena sredstva iz strukturnih skladov iz naslova nacionalnih sredstev za obdobje 2014 - 2020
		0,8	Solidarnostni sklad EU

Vir: https://ec.europa.eu/info/live-work-travel-eu/health/coronavirus-response/economy_sl

Skupno načrtovana pomoč ECB do konca junija 2021 trenutno znaša skoraj 1.700 mrd. EUR v obliki potencialnih odkupov vrednostnih papirjev:

- Obstoječi mesečni nakupi vrednostnih papirjev – v okviru s 1.11.2019 oživiljenim Programom nakupa vrednostnih papirjev (APP; za nakup dolgov): v višini 20 mrd. EUR / mesec;
- Program neto nakupov vrednostnih papirjev za podporo realnemu gospodarstvu (za ukrepe kvantitativnega rahljanja): v skupni višini 120 mrd. EUR; in
- Pandemski program za nujne nakupe vrednostnih papirjev (PEPP; za razbremenitev javnega dolga med krizo): v skupni višini 1.350 mrd. EUR.

Načrtovana pomoč EU za okrevanje gospodarstva trenutno znaša 2.400 mrd. EUR (28.5.2020):

	Višina (v mrd. EUR)	Višina (v mrd. EUR)	Ukrepi za okrevanje - podrobno
SKUPAJ	2.400		
Proračun za obdobje 2021-2027	1.100		
Instrument "Naslednja generacija EU"	750 (nepovratna sredstva: 500 + posojila: 250)	670	1. steber - "Podpora DČ pri naložbah in reformah"
		61,3	2. steber - "Okrevanje gospodarstva s spodbujanjem zasebnih naložb"
		12,5	3. steber - "Obravnavanje vprašanj, ki jih je izpostavila kriza"
Paket podpore za delovna mesta, delavce, podjetja in DČ	540	240	Evropski mehanizem za stabilnost (ESM) - "Podpora za DČ"
		200	Evropska investicijska banka (EIB) - "Podpora za podjetja"
		100	Shema SURE - "Podpora za delovna mesta in delavce"

UKREPI – ZDRAVJE (Evropska komisija)

- *Instrument EU za podporo zdravstvenemu sektorju v izrednih razmerah* – 3,1 mrd. EUR iz letošnjega proračuna EU (19.3., 2.4., 17.4., 8.5.2020):
 - *Instrument za podporo v izrednih razmerah*⁷: 2,7 mrd. EUR;
 - *Medicinske zmogljivosti RescEU*⁸ (za prvo skupno strateško zalogo opreme): 415 mio. EUR.

Vsa neporabljena sredstva iz sedanjih skladov kohezijske politike uporabljena za obravnavanje posledic krize na področju javnega zdravja. Za prerazporeditev sredstev tja, kjer so najbolj nujno potrebna, bo zdaj omogočen prenos med različnimi skladi, regijami in programi politik. Pobuda zagotavlja takojšnjo likvidnost z možnostjo, da se za ukrepe, povezane s krizo, uporabi 100 % financiranje EU, kar pomeni, da za sprostitev sredstev EU ni treba zagotoviti sofinanciranja z nacionalnimi sredstvi. Dodatna sredstva bodo lahko prispevale DČ, posameznice in posamezniki ter fundacije. Možno je tudi množično financiranje. Poleg teh sredstev bi lahko proračun okrepile tudi nove odobritve proračunskih sredstev v letu 2021, ko bo proračun za leto 2021 potrjen (na osnovi dogovora o večletnem finančnem okviru za obdobje 2021–2027).
- Prepoved enostranskega izvoza zaščitne opreme izven EU in konec izvoznih prepovedi znotraj EU, ki so jo uvedle nekatere članice (Uredba Komisije (EU) 2020/402, 15.3.2020): Komisija je za zavarovanje razpoložljivosti osebne zaščitne opreme določila, da je za izvoz tovrstne opreme izven EU potrebno izvozno dovoljenje DČ (do sedaj so skoraj vse DČ odpravile nacionalne omejitve izvoza, veljajo nekatere izjeme).
- Smernice za nadzor na mejah, še posebej zaščita ljudi in zagotavljanje dostopa do zdravstvena sistema (16.3.2020):
 - Varovanje zdravja ljudi: (i) dostop do ustreznega zdravstvenega varstva v državi, kjer se trenutno nahajajo; (ii) nadzor na notranjih mejah (zdravstveni pregledi; vedno dovoljen vstop svojim državljanom, olajšanje tranzita drugim državljanom, olajšanje tranzita drugim državljanom in rezidentom EU na poti domov in možnosti uvedbe samoosamitev; (iii) olajšano prehajanje obmejnih delavcev (zlasti zaposlenih v zdravstvu, živilskem sektorju, varstvo otrok, oskrba starejših, ključno osebje v komunalnih službah);
 - Zagotavljanje pretoka osnovnega blaga in storitev (hrana, krma za živino, nujna medicinska in zaščitna oprema ter material): določitev »zelenih vozniških pasov«;

⁷ Instrument za podporo v izrednih razmerah bo pomagal financirati nujne potrebe po medicinski opremi: maske in dihalne maske, prevoz medicinske opreme in bolnikov v čezmejnih regijah, napotitev zdravstvenih delavcev na kritične točke okužbe in gradnjo mobilnih bolnišnic. Komisija (oz. projektna skupina za upravljanje procesa) bo opremo lahko nabavljala neposredno v imenu držav članic EU in pomoč osredotočala tja, kjer je najbolj potrebna. EU bo tako lahko dopolnjevala prizadevanja držav članic za množično testiranje in medicinske raziskave, Komisija pa bo v času krize usklajevala odzivanje.

⁸ Pri RescEU gre za skupne evropske rezerve medicinske opreme (ventilatorji, osebna zaščitna oprema, maske za večkratno uporabo, cepiva ter zdravila in laboratorijska oprema). Komisija bo upravljala razdeljevanje opreme, da bo zagotovo šla tja, kjer se jo najbolj potrebuje.

- Varno gibanje delavcev v prevozništvu: za zagotavljanje ustreznega prevoza blaga in ključnega osebja); in
- Za blago, ki je zakonito v obtoku na enotnem trgu EU se ne smejo uvajati zahteve za dodatna potrdila.
- Praktične smernice za zagotavljanje neprekinjenega pretoka blaga po EU z zelenimi voznimi pasovi (23.3.2020) s katerimi želi zagotoviti pretok tovora po EU in nadaljnje delovanje dobavnih verig na ravni EU:
 - Mednarodne mejne prehode znotraj vseevropskega prometnega omrežja (TEN-T) morajo države organizirati kot mejne prehode z »zelenimi voznimi pasovi«;
 - DČ, naj vzpostavijo tranzitne koridorje za varen in takojšen prednostni prehod skozi državo v kateri koli potrebni smeri vzdolž omrežja TEN-T, namenjen zasebnim voznikom in njihovim potnikom (zdravstveni delavci, delavci v prevozništvu in državljani EU, ki se vračajo v domovino, ne glede na državljanstvo);
 - DČ bi morale zagotoviti, da je vsaj eno letališče odprto za repatriacijo in mednarodne lete v humanitarne namene;
 - Nacionalne kontaktne točke z nudenjem informacij o nacionalnih ukrepih na področju prometa, ki so jih DČ sprejele v odziv na koronavirus, da se zagotovi učinkovito delovanje mejnih prehodov z zelenimi voznimi pasovi;
 - DČ, naj sprejmejo ukrepe za zagotovitev prostega gibanja vseh delavcev, ki so vključeni v mednarodni prevoz, ne glede na način prevoza.
- Smernice za neoviran bistveni letalski tovorni promet, ki priporočajo operativne in organizacijske ukrepe za ohranitev bistvenih prometnih tokov, med drugim sanitetnega materiala in zdravstvenega osebja (26.3.2020):
 - DČ, naj podelijo začasne prometne pravice za dodatne tovarne operacije prevoza iz držav nečlanice EU v EU;
 - DČ naj začasno opustijo prepovedi nočnih letov in/ali omejitve v zvezi s sloti na letališčih za bistvene letalske tovarne operacije in olajšajo uporabo potniških letal za izključno tovarne operacije;
 - Ključno je zagotavljati zadostne zmogljivosti za ravnanje s tovorom na odprtih letališčih in uvesti posebne ukrepe za osebje, ki sodeluje v prevozu blaga;
 - Ti izredni ukrepi bodo veljali začasno med trajanjem koronavirusne krize. Vse omejitve, ki niso združljive s pravom Unije, je treba odpraviti.
- Standardi in harmonizacija:
 - Omogočen dostop do evropskih standardov za medicinsko opremo, da bi lažje povečali proizvodnjo zaščitne opreme in osebne varovalne opreme (20.3.2020)⁹;
 - Harmonizacija standardov za opremo in naprave (25.3.2020): s pomočjo katerih bodo proizvajalci lahko dali na trg učinkovite pripomočke za zaščito bolnikov, zdravstvenih strokovnjakov in državljanov na splošno.
- Smernice za proizvodnjo osebne zaščitne opreme (27.3.2020), proizvodnjo mil in razkužil za roke (30.3.2020) ter 3D-tiskanje opreme (1.4.2020), potrebne za zaježitev izbruha koronavirusa.
- Javna naročila:
 - Skupno javno naročilo in nabava medicinske zaščitne opreme v imenu 25 držav (tudi Združenega kraljestva in Norveške; 28.2., 17.3., 29.3.2020). Skupno javno naročilo zajema maske tipa 2 in 3, rokavice, varovalna očala, zaščito za obraz, kirurške maske in kombinezone;
 - Smernice za uporabo evropskega okvira za javno naročanje v izrednih razmerah, zaradi krize v zvezi z boleznijo COVID-19 (2020/C 108 I/01, 1.4.2020).
- Začasna opustitev carine in DDV na uvoz medicinskih pripomočkov in zaščitne opreme iz tretjih držav (3.4.2020).
- Krepitev financiranja raziskav, cepiva, zdravljenja in diagnostike za koronavirus (30.1., 6.3., 13.3., 17.3., 20.3., 25.3., 30.4., 12.5., 19.5., 20.5., 8.6.2020):
 - 48,25 mio. EUR (iz Sklada za nujne raziskave in inovacije programa Obzorje 2020¹⁰) za 18 projektov in 151 raziskovalnih skupin, ki na bi raziskali sam virus COVID-19 in možno zdravljenje;
 - 117 mio. EUR v javnih in zasebnih skladih za terapijo in diagnostiko v okviru pobude za inovativna zdravila (programa Obzorje 2020): Za financiranje večjega števila projektov in predlogov (marčevskega razpisa) je Komisija povečala financiranje s prvotno načrtovanih 45 mio. EUR na 72

⁹ Evropski odbor za standardizacijo (CEN) in Evropski odbor za standardizacijo v elektrotehniki (CENELEC) sta na pobudo Komisije takoj omogočila dostop do več evropskih standardov za nekatere medicinske pripomočke in osebno zaščitno opremo, sicer potrebo kupiti - zaščita intelektualne lastnine. Ta ukrep bo podjetjem iz EU in tretjih držav, ki so pripravljene proizvajati te izdelke, pomagal hitreje zagnati proizvodnjo izdelkov in pošiljati izdelke na notranji trg, obenem pa bo zagotovil visoko stopnjo varnosti in zanesljivosti. Nabor standardov na spletni strani: <https://standards.cen.eu/dyn/www/f?p=CENWEB:5::NO:>

¹⁰ Od letošnjega januarja so iz programa Obzorje 2020 za boj proti pandemiji namenili že 474 mio. EUR (od predvidene 1 mrd. EUR).

- mio. EUR. 45 mio. EUR bo prispevala farmacevtska industrija, pridruženi partnerji pobude za inovativna zdravila in druge organizacije, ki sodelujejo v projektih (del skupnega odziva na izbruh pandemije);
- 80 mio. EUR preusmerjene finančne podpore v obliki jamstva EU za posojilo Evropske investicijske banke (EIB) za nemško podjetje CureVac. Podjetje želi klinično testiranje cepiva začeti do junija 2020;
 - 164 mio. EUR preusmerjene finančne podpore za MSP in zagonska podjetja za inovativne rešitve za obvladovanje pandemije v okviru programa Pospeševalec Evropskega sveta za inovacije (EIC) – pomoč v prvem krogu (za prijave do 20.3.2020). Dodatno se je 30.4.2020 program pomoči razširil, s 150 mio. EUR za najboljše podjetja, ki so se prijavila na razpis že do 20.3.2020. Marca se je na razpis prijavilo rekordno število podjetij (skoraj 4.000 podjetij) in več kot 1.000 podjetij ima novosti, ki so pomembne za obvladovanje izbruha koronavirusa. Izbrana podjetja za podporo EIC bodo objavljena konec maja. Komisija bo za kakovostne prijave, ki jih ni mogoče financirati s predvidenimi dodatnimi sredstvi, podelila tudi posebne pečate odličnosti, da bi podprla njihovo financiranje iz drugih virov;
 - 50 mio. EUR preusmerjene finančne podpore pomoč izraelskemu farmacevtskemu podjetju Pluristem, ki razvija klinične celične terapije in se spopada s hujšimi obolenji (med drugim je v okviru programa »sočutna uporaba« zdravil več bolnikov z akutno respiratorno odpovedjo zaradi koronavirusa). Sredstva se bodo črpala iz jamstev Evropskega sklada za strateške naložbe finančnega stebra naložbenega načrta za Evropo.
 - 122 mio. EUR dodatnih sredstev iz programa za raziskave in inovacije Obzorje 2020 za krepitev zmogljivosti za proizvodnjo in uporabo že dostopnih rešitev¹¹. Cilj je zagotoviti preoblikovanje proizvodnje za hitro izdelavo osnovne medicinske opreme in sanitetnega materiala, potrebnih za testiranje, zdravljenje in preventivo, ter razvoj medicinske tehnologije in digitalnih orodij za izboljšanje odkrivanja, nadzora in oskrbe bolnikov. Ob tem pa tudi izboljšati razumevanje vedenjskih in socialno-ekonomskih učinkov epidemije. Razpis za prijavo interesa je odprt do 11.6.2020;
 - 166 mio. EUR za raziskave 36 inovativnim podjetjem prek pilotnega projekta »Pospeševalec« Evropskega sveta za inovacije (EIC), ki bodo namenjena za boj proti pandemiji koronavirusa. Pri čemer bo šlo za ukvarjanje s pionirskimi projekti: povečanje proizvodnje robčkov za biodekontaminacijo, razvoj nizkocenovnih sistemov za spremljanje predihavanja v primeru množičnih okužb, razvoj platforme za protitelesa za zdravljenje hudih primerov okužb, itd.. 139 podjetij, ki tokrat zaradi proračunskih omejitev niso dobila financiranja, pa so prejela pečat odličnosti (priznanje pomembnosti njihovega predloga, ki naj bi jim pomagalo, da bodo lažje pridobila podporo iz drugih virov financiranja).
- Znanstveniki Skupnega raziskovalnega središča (JRC) so zasnovali nov kontrolni material, ki ga bodo laboratoriji po vsej EU lahko uporabljali za preverjanje pravilnega delovanja koronavirusnih testov¹²
 - Mednarodno sodelovanje med EU in Kitajsko (6.4.2020)¹³.
 - Priprava smernic o dovoljenem omejenem sodelovanju med podjetji in izdaja pisma o skladnosti s konkurenčno zakonodajo, saj je zaradi izbruha novega koronavirusa v EU ponekod prišlo do pomanjkanja bistvenih medicinskih pripomočkov in zdravil (8.4.2020).
 - Smernice za upravljanje z gospodinjskimi odpadki, za ravnanje z odpadki iz zdravstvenih ustanov in ukrepi za zaščito zaposlenih v podjetjih, ki se ukvarjajo z odpadki (14.4.2020).
 - Smernice glede metod za testiranje koronavirusa (15.4.2020).
 - Smernice za ublažitev motenj pri izvajanju kliničnih preizkušanj v EU (28.4.2020): njihov cilj je zagotovitev največje možne varnosti in dobrega počutja udeležencev preskušanj po vsej EU, obenem pa ohranitev kakovosti podatkov, pridobljenih s preskušaji. Poleg tega pa zagotoviti, da bodo kljub trenutni krizi nemoteno potekala tudi klinična preskušanja v zvezi z zdravljenjem drugih bolezni, ki niso povezane s koronavirusom, zlasti redkih bolezni ter resnih ali življenjsko nevarnih zdravstvenih stanj, za katere ni zadovoljivih možnosti zdravljenja.
 - Sprememba uredbe Sklada za evropsko pomoč najbolj ogroženim (FEAD; Uredba EU 2020/559) za spopadanje z izzivi povezanimi s koronavirusom (del pobude CRIL +; 2.4., 23.4.2020): s sredstvi sklada bo sedaj možen tudi nakup zaščitne opreme za prostovoljce, ki zagotavljajo pomoč. Hrano in osnovno

¹¹ Gre za prispevek k zavezi Komisije, da bo v okviru svoje pobude za globalni odziv na koronavirus prispevala 1,4 mrd. EUR.

¹² Na voljo je že 3.000 vzorcev, kar omogoča, da se preveri do 60 mio. laboratorijskih testov, zlasti z namenom preprečevanja negativnih rezultatov pri okuženih osebah. Vzorce je mogoče naročiti na: <https://crm.jrc.ec.europa.eu/p/EURM-019>.

¹³ V Italijo, Rim je prispela neposredna donacija zaščitne opreme s Kitajske. Letalo s Kitajske je v Italijo pripeljalo 2 mio. kirurških mask, 200.000 mask in 50.000 kompletov za testiranje. Evropski center za usklajevanje nujnega odziva je koordiniral distribucijo Italiji.

materialno pomoč bo mogoče zagotoviti prek elektronskih kuponov, s čimer se bo zmanjšalo tveganja za prostovoljce, ki lahko še naprej pomagajo brezdomcem, otrokom, ki živijo v revščini, in tistim, ki so odvisni od bank hrane. Prav tako bo mogoče ukrepe v obračunskem letu 2020–2021 financirati v višini 100 % (namesto običajno 85 %). Upravičenost za odhodke pa bo od 1.2.2020.

- 3,6 mio. EUR Evropskemu centru za preprečevanje in obvladovanje bolezni (ECDC; 17.4.2020): za opredelitev, oceno in sporočanje nevarnosti za zdravje ljudi zaradi nalezljivih bolezni, zlasti pa za povečanje zmogljivosti na strokovnem področju.
- Sprejetje predloga Komisije o odložitvi začetka uporabe Uredbe o medicinskih pripomočkih (Uredba EU 2017/745; 3.4., 17.4., 22.4.2020): za eno leto (do 26.5.2021), tako da bodo lahko DČ, zdravstvene ustanove in industrija dale prednost boju proti koronavirusu. Sprejeta sprememba upošteva potrebo po večji razpoložljivosti življenjsko pomembnih medicinskih pripomočkov povsod v EU, hkrati pa še naprej zagotavlja zdravje in varnost bolnikov (pod pravili, ki se uporabljajo zdaj), dokler se ne bo začela uporabljati nova zakonodaja.
- Vzpostavitev Evropske podatkovne platforme za COVID-19 za deljenje podatkov (del akcijskega načrta ERAvsCorona ; 7.4., 20.4.2020): Vzpostavljena je bila z namenom hitrega zbiranja in deljenja razpoložljivih raziskovalnih podatkov (kot so sekvence DNK, strukture proteinov, podatki iz predkliničnih raziskav in kliničnih preskušanj ter epidemiološki podatki), kar naj bi močno pospešilo raziskave in odkritja (oz. podprlo raziskovalce v Evropi in drugod po svetu v boju proti izbruhu koronavirusa).
- Svetovni donatorski maraton – Globalni odziv na koronavirus (15.4., 24.4., 4.5., 28.5.2020): EU z globalnimi partnerji združuje moči za zagon donatorske kampanije, ki bo trajala do konca maja. Cilj je doseči začetno financiranje v višini 7,5 mrd. EUR. Do sedaj se je zbralo že 9,4 mrd. EUR. Z 28.5. 2020 so napovedali začetek nove kampanje s podporo organizacije Global Citizen z naslovom »Globalni cilj: združeni za našo prihodnost«, ki se bo sklenila 27.6.2020 z globalnim donatorskim vrhom. Njen namen je pospešiti mobilizacijo finančnih sredstev, da bo svet lahko premagal to pandemijo in se izognil drugi.
- EU usklajuje pomoč namenjeno beguncem in migrantom v boju proti pandemiji koronavirusa prek mehanizma EU na področju civilne zaščite (20.4., 12.5.2020) – pomoč v obliki bivalnih zaboju in zdravstvene oskrbe, namenjenih beguncem in migrantom.
- Organizacija vseevropskega #EUvsVirus hekatlona (24-26.4.; 30.4.2020): ki ga je vodil Evropski svet za inovacije (EIC). Hekaton je povezal civilno družbo, inovatorje, partnerje in vlagatelje iz vse Evrope pri razvoju inovativnih rešitev za boj proti virusu. Izbranih je bilo 117 inovativnih rešitev (od prispetih 2.160 rešitev) za okrevanje po izbruhu koronavirusa.
- Smernice v pomoč DČ pri hitrejšem priznavanju poklicnih kvalifikacij zdravstvenih delavcev (priporočila v zvezi z Direktivo 2005/36/EC; 7.5.2020): kot odziv na obremenjenost zdravstvenih sistemov vseh držav in pomanjkanje zdravstvenih delavcev po vsej Evropi.
- Vzpostavitev humanitarnega zračnega mostu za prevoz humanitarnih delavcev in nujnih zalog na nekatera najbolj kritična področja po svetu (8.5., 7.6.2020).
- Dostava mask (2.5., 8.5., 11.5.2020): V naslednjih šestih tednih bo tako v DČ in regije, ki potrebujejo pomoč, vsak teden dobavljenih po 1,5 mio. mask.
- Evropski inštitut za inovacije in tehnologijo (EIT) sprožil pobudo za odzivanje na krizo v podporo inovativnim rešitvam za družbeno in gospodarsko okrevanje (14.5.2020): s tem je zagotovljenih dodatnih 60 mio. EUR inovatorjem (novoustanovljenim podjetjem in MSP) pri iskanju učinkovitih rešitev izzivov na področjih: zdravja, podnebnih sprememb, digitalizacije, hrane, trajnostne energije, mobilnosti v mestih, proizvodnje in surovin.
- Smernice za nadzor nad COVID-19 v ustanovah za dolgotrajno oskrbo (19.5.2020): ki jih je objavil Evropski center za preprečevanje in obvladovanje bolezni (ECDC), pri pripravi pa so sodelovali tudi predstavniki socialnih služb in uporabnikov. Namenjene so varovanju tako osebja kot varovancev, saj sta njihovo zdravje in varnost pomembna ne le zaradi njih samih, ampak tudi za preprečevanje širjenja koronavirusa (v številnih državah EU je v ustanovah za dolgotrajno oskrbo 30-60 % vseh žrtev).
- Hitri testi za prepoznavanje okužb z novim koronavirusom (20.5.2020): Raziskovalci projekta HG nCoV19 test¹⁴ so razvili postopek hitrega testiranja in dobili dovoljenje za njegovo trženje. Projekt združuje javna in zasebna podjetja iz Irske, Italije, Velike Britanije in Kitajske ter prinaša nov prenosni diagnostični sistem za odkrivanje virusnih okužb, ki daje zanesljive rezultate že v 30 minutah.
- Dodatne pošiljke medicinske opreme iz mehanizma EU za civilno zaščito (20.5.2020): zaščitne maske, razkužila, odeje in posteljnina. Mehanizem EU za civilno zaščito je med pandemijo koordiniral pošiljke pomoči že 13 državam. Pri čemer gre za pomoč tako iz sistema zalog medicinske opreme rescEU kot tudi za medsebojno pomoč DČ EU.
- Industrija EU je združila moči za pomoč državljanom (26.5.2020): Pobuda za to je bila prosta dostopnost standardov za osebno zaščitno opremo in nekatere medicinske pripomočke, harmonizacija standardov in

¹⁴ Eden od 18 projektov, ki so bili pred kratkim izbrani za dodelitev sredstev v višini 48,2 mio. EUR iz programa Obzorje 2020 za razvoj diagnostike, zdravljenja, cepiva in drugih ukrepov v boju proti pandemiji koronavirusa.

smernice za proizvodnjo. Po navedbah Evropskega združenja tekstilne in oblačilne industrije (EURATEX) je več kot 1000 tekstilnih in modnih podjetij preusmerilo svojo proizvodnjo. Podjetja so pokazala izjemno solidarnost za skupno soočanje s krizo pri izdelavi: osebne zaščitne opreme in medicinskih rezerv (različne vrste mask, medicinske rokavice, sanitarne obleke in ventili za maske z ventilatorji), razkužil in izdelkov za nego kože in rok ter medicinske opreme (testni kompleti za diagnostiko ter proizvodnja in testiranje ventilatorjev)¹⁵.

- Organizacija #EUvsVirus Matchathona za povečanje obsega ustvarjalnih rešitev za naslavljanje izzivov COVID-19 (20.5.; 22.-25.5.2020): ki ga je vodil Evropski svet za inovacije (EIC). Nanj se je prijavilo 120 zmagovalnih skupin iz #EUvsVirus hekatona (z 800 inovatorji, ki delujejo v večnacionalnih skupinah), 115 vlagateljev in več kot 200 partnerjev (vključno s podjetji, univerzami in javnimi organi). Inovatorji so na njem predstavili svoje rešitve, da bi si zagotovili ponudbe in finančna sredstva, ki jim bodo omogočila, da povečajo svoje inovativne rešitve in jih prinesejo na trg, kar pa bo pomagalo reševati izzive, povezane s COVID-19, in pospešiti evropsko in globalno okrevanje po pandemiji.
- Krepitev zdravstvenih sistemov in zmogljivosti za imunizacijo v najranljivejših državah na svetu (4.6.2020): Komisija se je zavezala da bo Svetovni zvezi za cepiva in imunizacijo (Gavi)¹⁶ za obdobje 2021-2025 prispevala 300 mio. EUR, kar naj bi pripomoglo k imunizaciji 300 mio. otrok po svetu in financiranju zalog cepiv za zaščito pred izbruhi nalezljivih bolezni.

Viri:

https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/sl/ip_20_476
<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/?uri=uriserv:OJ.LI.2020.077.01.0001.01.SLV&toc=OJ:L:2020:077:TOC>
https://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2020/march/tradoc_158668.pdf
https://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2020/march/tradoc_158669.pdf https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/sl/ip_20_468
https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/sl/ip_20_510
https://ec.europa.eu/transport/sites/transport/files/legislation/2020-03-23-communication-green-lanes_en.pdf
https://ec.europa.eu/transport/sites/transport/files/legislation/2020-03-23-communication-green-lanes_en.pdf
https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/sl/ip_20_533
https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/sl/ip_20_502
<https://ec.europa.eu/docsroom/documents/40521>
<https://ec.europa.eu/docsroom/documents/40523>
<https://ec.europa.eu/docsroom/documents/40562>
https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/sl/ip_20_523
[https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52020XC0401\(05\)&from=SL](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52020XC0401(05)&from=SL)
https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/sl/ip_20_522
https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/sl/ip_20_575
https://ec.europa.eu/taxation_customs/covid-19-taxud-response/guidance-customs-issues-related-covid-19-emergency_en
https://ec.europa.eu/taxation_customs/sites/taxation/files/200331-information_note_certificates_en_and_fr.pdf
https://ec.europa.eu/info/research-and-innovation/research-area/health-research-and-innovation/coronavirus-research-and-innovation_sl
https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/sl/ip_20_386
https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/sl/mex_20_480
<https://ec.europa.eu/jrc/en/news/new-control-material-developed-jrc-scientists-help-prevent-coronavirus-test-failures>
https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/sl/ip_20_618
https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/waste_management_guidance_dg-env.pdf
https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/testing_kits_communication.pdf
<https://eit.europa.eu/news-events/news/eit-announces-eur-60-million-crisis-response-initiative>
https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/sl/ip_20_887
<https://www.ecdc.europa.eu/sites/default/files/documents/covid-19-long-term-care-facilities-surveillance-guidance.pdf>
https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/sl/mex_20_917
https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/fs_20_893
https://ec.europa.eu/info/news/european-commission-euvsvirus-matchathon-boost-scaling-creative-solutions-covid-19-challenges-2020-may-20_en
https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/sl/ip_20_952
https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/sl/ip_20_989
https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/sl/ip_20_1007
https://ec.europa.eu/research/eic/pdf/ec_rtd_cv-accelerator-projects.pdf
https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/sl/ip_20_1009

¹⁵ Več o tem in iz katerih držav prihajajo podjetja na: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/fs_20_893.

¹⁶ V okviru globalnega odziva na koronavirus, se je za Gavi zbralo več kot 1,5 mrd. EUR, vključno s 488 mio. EUR za cepljenje proti koronavirusu, ko bo cepivo na voljo.

FISKALNI UKREPI (Evropska komisija, EIB, EIF, itd.)

Začasni okvir ukrepov državne pomoči, ki DČ omogoča nadaljnjo podporo gospodarstvu pri izbruhu COVID-19 (19.3., 27.3., 3.4., 9.4., 23.4.2020; Evropska komisija)

https://ec.europa.eu/competition/state_aid/what_is_new/sa_covid19_temporary-framework.pdf

https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/statement_20_551

https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_20_542

<https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2020/04/09/report-on-the-comprehensive-economic-policy-response-to-the-covid-19-pandemic/>

https://ec.europa.eu/info/live-work-travel-eu/health/coronavirus-response/economy_sl

Začasni okvir je DČ Evropske unije izjemoma omogočal pet vrst državnih pomoči:

- neposredne donacije, selektivne davčne ugodnosti in predplačila;
- državna jamstva za posojila, ki jih podjetja prevzamejo od bank;
- subvencionirana javna posojila podjetjem;
- zaščitne ukrepe za banke, ki usmerjajo državno pomoč v gospodarstvo; in
- kratkoročno zavarovanje izvoznih kreditov.

Komisija je DČ poslala posvetovanje o razširitvi začasnega okvira na pet dodatnih vrst državne pomoči:

- podpora raziskavam in razvoju, povezanih s COVID-19;
- podpora gradnji in nadgradnji preskusnih naprav;
- podpora pri proizvodnji izdelkov za boj proti izbruhu COVID-19;
- ciljna podpora v obliki odloga plačila davka in / ali opustitve prispevkov delodajalcev za socialno varnost; in
- usmerjena podpora v obliki subvencij plač zaposlenim. Komisija je 3.4.2020 sklenila razširiti začasni okvir in vključiti teh pet ukrepov.¹⁷

Komisija se je tudi odločila, da bo začasno črtala vse države s seznama držav s tržnim tveganjem v sporočilu o kratkoročnem kreditnem zavarovanju, da bi tako zagotovila širšo dostopnost javnih kratkoročnih zavarovanj izvoznih kreditov, kar prispeva k večji prožnosti, ki jo je uvedel začasni okvir državne pomoči v zvezi z možnostjo državnih zavarovalnic za zavarovanje kratkoročnih izvoznih kreditov.

Dodatno, 9.4.2020 je bil na ravni finančnih ministrov EU sprejet dogovor o fiskalnem svežnju v vrednosti približno 500 mrd. EUR, ki vključuje tri varnostne mreže:

- (i) za delavce (shema SURE, 100 mrd. EUR),
- (ii) za podjetja (Jamstveni sklad Evropske investicijske banke (EIB), 200 mrd. EUR), in
- (iii) za države (Krizna podpora za države članice ob pandemiji – Evropski mehanizem za stabilnost (ESM), 240 mrd. EUR).

Med drugim so se dogovorili, da bodo delali na vzpostavitvi začasnega Sklada za okrevanje gospodarstva, na podlagi EU proračuna in programov skladno z načeli solidarnosti in prioritetami. Pomembno vlogo pri spodbujanju okrevanja bo igral tudi večletni Finančni okvir za obdobje 2021-2027, saj se bodo nemudoma začeli posvečati tudi srednjeročnim strategijam in financiranju prehoda v normalno stanje delovanja držav. Za podrobnosti glede obsega in načina financiranja bodo počakali na usmeritve voditeljev članic Unije. Skupina držav (Italija, Španija, Francija in druge) želi, da bi ta sklad izdajal skupne obveznice, medtem ko druge menijo, da je treba najti alternative (Nemčija, Nizozemska, Finska, Avstrija in druge).

23.4.2020 potrjen predlog Euroskupine za tri varnostne mreže in poziv, naj bo sveženj operativen do 1.6.2020.

19.5.2020 je Komisija podala svoje mnenje glede *strategije gospodarskega okrevanja*, ki naj bi temeljila na *treh vzajemno delujočih stebrih*:

- *Takojšnjih ukrepov za pomoč gospodarstvu DČ* v obliki prožnih državnih pomoči ter sproženja odstopne klavzule Pakta za rast in stabilnost, pa tudi pomoči Evropske centralne banke (ECB) in Evropske investicijske banke (EIB);
- *540 mrd. EUR različnih posojil Evroskupine*, vključno s programom Komisije SURE; in
- *Večletnem finančnem okviru in instrumentu za oživitvev gospodarstva*, ki ju bo Komisija sprejela predvidoma 27.5.2020.

¹⁷ Za Slovenijo so bile do sedaj s strani Evropske komisije odobrene tri sheme: Slovenska krovna shema za podporo gospodarstvu (v višini 2 mrd. EUR, 24.4.2020) in Slovenska poroštvena shema ter Shema pomoči pri najemninah (obe skupaj v višini okoli 2 mrd. EUR, 30.4.2020).

Ti ukrepi skupaj bodo DČ in podjetjem pomagali prebroditi krizo in nato spodbuditi velikanske naložbe, potrebne za ozdravitev evropskega gospodarstva.

Naložbena pobuda v odziv na koronavirus (CRII, CRII+¹⁸; 13.3., 26.3., 30.3., 2.4., 24.4., 27.4., 30.4.2020, Evropska komisija, Evropski parlament in Evropski svet)

https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/regulation-coronavirus-response-investment-initiative-march-2020_en.pdf

https://ec.europa.eu/regional_policy/en/newsroom/coronavirus-response/

https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/sl/qanda_20_574

https://ec.europa.eu/regional_policy/sl/newsroom/news/2020/04/27-04-2020-coronavirus-commission-receives-first-preliminary-application-for-support-from-the-eu-solidarity-fund-for-health-emergency-from-italy

https://ec.europa.eu/slovenia/news/eu-solidarity-fund-help-for-pt-it-es-au_sl

Komisija je predlagala:

- *Naložbena pobuda v odziv na korona virus (CRII)* – 13.3.2020, ki je nato po vseh usklajevanjih stopila v veljavo s 1.4.2020. Pri tem ukrepu gre za prerazporeditev 37 mrd. EUR kohezijskih sredstev EU v pomoč zdravstvenim sistemom, MSP, trgu dela ter drugim ranljivim delom gospodarstev članic. Komisija se je letos odrekla obveznosti, da od DČ zahteva vračilo neporabljenega t.i. predfinanciranja za strukturne sklade za leto 2019¹⁹. To pomeni 8 mrd. EUR iz proračuna EU (»likvidnostne rezerve«), ki jih bodo DČ lahko uporabile za dopolnitev strukturnega financiranja v višini 29 mrd. EUR po vsej EU. To bo povečalo obseg naložb v letu 2020 in pomagalo pri čimprejšnji porabi še nedodeljenih 29 mrd. EUR kohezijskih sredstev iz programov kohezijske politike za obdobje 2014–2020. Za Slovenijo je v sklopu te nove naložbene pobude predvidenih približno 114 mio. EUR (iz neporabljenega predfinanciranja v letu 2019) ter okoli 86 mio. EUR (predfinanciranja za leto 2020, ki bo izplačano v dveh obrokih: 1. v marcu in 2. v začetku aprila)²⁰. Z namenom pospešitve in povečanja podpore bodo že od 1.2.2020 opravičljivi odhodki povezani s koronavirusom opravičljivi v okviru strukturnih skladov.
- *Razširitev področja uporabe Solidarnostnega sklada EU* (iz katerega lahko sicer članice črpajo pomoč v primeru naravnih nesreč, kot so poplave, gozdni požari, potresi, nevihte in suša) na nujne primere na področju javnega zdravja. To omogoča uporabo tega sklada za najbolj prizadete DČ. V letu 2020 je v Skladu na voljo do 800 mio. EUR. Nova pravila pomenijo tudi, da se skupna proračunska sredstva za predplačila na letni ravni povečajo iz 50 na 100 mio. EUR. DČ EU lahko tako od 1.4.2020 zaprosijo za podporo, zaradi izrednih razmer na področju zdravja. Komisija bo do 24.6.2020 zbirala vloge in na tej osnovi pripravila predloge za finančno pomoč. Vse bo tako obravnavano v enem svežnju in ne po vrstnem redu prejetih vlog.
- *Nadgradnja naložbene pobude v odziv na koronavirus (CRII+)* – 2.4.2020, v veljavi od 24.4.2020. Z uvedbo izredne prožnosti omogoča mobilizacijo vse neporabljene podpore iz evropskih strukturnih in investicijskih skladov v kar največji meri za odpravo posledic krize v javnem zdravju na naša gospodarstva in družbe, tako da se:
 - omogoči prerazporeditve sredstev med tremi skladi kohezijske politike (Evropski sklad za regionalni razvoj, Evropski socialni sklad in Kohezijski sklad) ter med tremi različnimi kategorijami regij in različnimi cilji politik (da se omogoči preusmeritev sredstev na območja, ki jih je trenutna kriza najbolj prizadela);
 - odpravi zahteve glede sofinanciranja (100 % financiranje s strani EU) za obračunsko leto 2020-2021 za programe kohezijske politike: a le, če se ustrezna sprememba programa odobri s sklepom Komisije pred koncem zadevnega obračunskega leta, ki se začne 1. 7. 2020 in konča 30. 6. 2021;
 - poenostavi upravljanje (postopkovni koraki, povezani z izvajanjem programov, uporaba finančnih instrumentov in revizija)²¹ – da se zagotovi prožnost, pravna varnost in se zmanjšajo upravne zahteve.

¹⁸ Coronavirus Response Investment Initiative (CRII), Coronavirus Response Investment Initiative Plus (CRII+).

¹⁹ iz Evropskega sklada za regionalni razvoj (ESRR), Evropskega socialnega sklada (ESS), Kohezijskega sklada (CF) in Evropskega sklada za pomorstvo in ribištvo (EMFF). Članice bi namreč morale v običajnih okoliščinah do konca junija 2020.

²⁰ Podrobneje za Slovenijo (18.3.2020) na: https://ec.europa.eu/regional_policy/sources/newsroom/crii/sl_crii.pdf. Skupna naložbena podpora v primeru Slovenije je ocenjena na 586 mio. EUR.

²¹ Podrobneje: preložitev roka za predložitev letnih poročil za leto 2019; razširitev možnosti uporabe nestatistične metode vzorčenja; oprostijo se zahteve po pregledu in posodobitvi predhodnih ocen in poslovnih načrtov, da se olajša prilagajanje finančnih instrumentov za učinkovito reševanje krize na področju javnega zdravja; odhodki za končane ali v celoti izvedene dejavnosti spodbujanja zmogljivosti za odzivanje na krize v okoliščinah izbruha koronavirusa izjemoma štejejo za upravičene, omogoči se omejena finančna prožnost ob zaključku programov, da lahko DČ in regije v celoti izkoristijo podporo iz sredstev EU, Evropskemu skladu za regionalni razvoj se omogoči, da podjetjem v težavah v teh posebnih okoliščinah zagotovi podporo v skladu s prožnostjo, ki jo določajo pravila o državni pomoči.

Aktiviranje splošne klavzule o izstopu iz Pakta za stabilnost in rast (SGP; 20.3., 23.3.2020; Evropska komisija in Evropski svet)

https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_20_499

<https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2020/03/23/statement-of-eu-ministers-of-finance-on-the-stability-and-growth-pact-in-light-of-the-covid-19-crisis/>

Izpolnjeni so bili pogoji za uporabo splošne klavzule o izhodišču fiskalnega okvira EU (močno gospodarsko nazadovanje v evrskem območju ali Uniji kot celoti). Uporaba klavzule bo DČ omogočila prilagodljivost pri sprejemanju potrebnih ukrepov za podporo svojim gospodarstvom, vključno z nadaljnjimi diskrecijskimi spodbudami in usklajenimi ukrepi, ki so po potrebi zasnovani tako, da so pravočasni, začasni in ciljno usmerjeni.

Nadzor nad prevzemi pomembnih podjetij v EU (25.3.2020; Evropska komisija)

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/PDF/?uri=OJ:C:2020:0991:FULL>

Z namenom odvrnitve nevarnost odprodaje strateških sredstev EU so bile sprejete Smernice za DČ o neposrednih tujih naložbah in prostem pretoku kapitala iz tretjih držav ter zaščiti evropskih strateških sredstev pred začetkom uporabe Uredbe (EU) 2019/452 (uredba o pregledu neposrednih tujih naložb) (2020/C 99 I/01), ki naj bi zagotovile odločen pristop na ravni EU k pregledu tujih naložb v času krize, kar pa ne pomeni nujno prepovedi izvedbe naložbe. Cilj tega je ohranitev podjetij, kritičnih sredstev in tehnologije EU, zlasti na področjih zdravstva (proizvodnja medicinske in zaščitne opreme), medicinskih raziskav (npr. razvoj cepiv), biotehnologije in infrastrukture, ki so bistvenega pomena za varnost in javni red, ne da bi s tem ogrozili splošno odprtost EU za tuje naložbe. DČ so v skladu z že obstoječimi pravili EU pooblaščen, da pregledajo neposredne tuje naložbe iz tretjih držav zaradi varnosti ali javnega reda. Komisija z izdajo smernic DČ, ki že imajo vzpostavljen mehanizem pregleda (teh je trenutno 15²²), poziva, naj v celoti izkoristijo svoje mehanizme pregleda neposrednih tujih naložb iz tretjih držav, da bi v celoti upoštevale tveganja za kritične zdravstvene infrastrukture, dobavo kritičnih virov in druge kritične sektorje, kot je določeno v pravnem okviru EU. Ostale DČ pa poziva, naj vzpostavijo celovit mehanizem pregleda in v vmesnem času uporabijo vse druge razpoložljive možnosti za obravnavanje primerov, v katerih bi prevzem določenega podjetja, infrastrukture ali tehnologije oziroma nadzora nad njimi pomenil tveganje za varnost ali javni red v EU, vključno s tveganjem za kritične zdravstvene infrastrukture in dobavo kritičnih virov. V smernicah je preučena tudi vrsta ukrepov, ki se lahko sprejmejo za omejitev pretoka kapitala, kadar je to upravičeno (problemi pri zagotavljanju zanesljive javne oskrbe ali osnovnih javnih storitev, problem za javno zdravje in doseganje ciljev socialne politike, težave pri delovanju ekonomske in monetarne unije, plačilnobilančne težav, itd.).

Podpora agroživilskemu sektorju Evropske unije (25.3., 2.4., 16.4., 22.4., 20.5.2020; Evropska komisija)

https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/sl/ip_20_531

https://ec.europa.eu/info/food-farming-fisheries/farming/facts-and-figures/markets/overviews/market-observatories_sl

https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/sl/ip_20_582

https://ec.europa.eu/fisheries/sites/fisheries/files/2020-factsheet-coronavirus-fishing-aquaculture-sectors_en.pdf

https://ec.europa.eu/info/news/coronavirus-commission-adopts-additional-measures-support-agri-food-sector-2020-apr-16_sl

https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/sl/ip_20_788

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/PDF/?uri=OJ:L:2020:140:FULL&from=SL>

<https://www.consilium.europa.eu/sl/infographics/covid-19-agrifish/>

https://ec.europa.eu/info/food-farming-fisheries/farming/coronavirus-response_sl#exceptional-measures

https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/sl/ip_20_884

https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/communication-annex-eu-biodiversity-strategy-2030_en.pdf

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:52020DC0381>

Komisija je ob začetku koronakrize uvedla opazovalnice za trg EU (za mleko, meso, sladkor, poljščine, sadje in zelenjavo in vino), s katerimi redno spremlja vse kmetijske trge in trgovino s prehrabnimi proizvodi v EU in tako zagotavlja prehransko varnost in učinkovitost verige oskrbe s hrano po vsej celinii. Od začetka krize pa vse do 25.3.2020 je Komisija v podporo agroživilskemu sektorju sprejela naslednje ukrepe:

- Podaljšanje roka za vloge za plačila v okviru skupne kmetijske politike (CAP): do 15.6. (namesto do 15.5.2020) – kar bo omogočilo več prožnosti pri pripravi vlog;
- Povečana državna pomoč (v skladu z novo sprejetim začasnim okvirom za ukrepe državne pomoči):
 - na kmetijo: pomoč v višini največ 100.000 EUR,
 - podjetja, ki se ukvarjajo s predelavo in trženjem hrane: pomoč v višini največ 800.000 EUR.

Ta znesek na kmetijo pa se lahko dopolni s »Pomočjo de minimis«, posebno nacionalno podporo kmetijskemu sektorju, ki se lahko dodeli brez predhodne odobritve Komisije. Največ v višini 20.000 EUR (oz. 25.000 EUR v posebnih primerih). V skladu z začasnim okvirjem, tako skupni znesek nacionalne podpore, ki se lahko dodeli posamezni kmetiji, znaša 120.000 EUR (oz. 125.000 EUR).;

²² Pregled držav, ki že imajo vzpostavljen mehanizem pregleda na: https://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2019/june/tradoc_157946.pdf.

- Neprekinjen pretok živil po EU z vzpostavljanjem »zelenih vozniških pasov«: Z njimi Komisija v sodelovanju z DČ skrbi za delujoč enotni trg za blago. Na teh zelenih vozniških pasovih, uvedenih na točno določenih ključnih mejnih prehodih, bodo mejni pregledi trajali največ 15 minut. Prehod je zdaj odobren za vse blago, vključno z agroživilskimi proizvodi.

2.4. 2020 je Komisija sklenila, da bodo podporo iz sedanjega proračuna EU prejeli tudi kmetje in ribiči. Prožnejša bo postala uporaba Evropskega sklada za pomorstvo in ribištvo (EMFF). DČ bodo lahko tako zagotovile:

- Podporo ribičem za začasno opustitev ribolovnih dejavnosti: EU bo plačala do 75 % nadomestila, ostalo pa bodo krile države članice same;
- Podporo gojiteljem vodnih organizmov za začasno opustitev ali zmanjšanje proizvodnje, če je to posledica izbruha koronavirusa: To nadomestilo se bo izračunalo na podlagi izpada dohodka. EU bo plačala do 75 % tega nadomestila, preostanek pa bodo krile države članice same;
- Podporo organizacijam proizvajalcev za začasno skladiščenje ribiških proizvodov in proizvodov iz ribogojstva: za večjo tržno stabilnost, zmanjšanje tveganja, da bi se taki izdelki zapravili ali preusmerili v prehranske namene, ki niso namenjeni človeku, in za prispevek k ublažitvi vpliva krize na vračanje izdelkov. Zgornja meja podpore njihovim proizvodnim in trženjskim načrtom se bo povečala od 3 % do 12 % povprečne letne vrednosti proizvodnje, dane na trg. DČ bodo lahko v ta namen lahko dajale tudi 100 % predplačila; in
- Bolj prožna prerazporeditev finančnih virov znotraj operativnega programa vsake DČ in poenostavljen postopek za spreminjanje operativnih programov v zvezi z uvedbo novih ukrepov. Vendar so sredstva, ki so na voljo za nadzor ribištva, zbiranje znanstvenih podatkov in nadomestilo dodatnih stroškov v najbolj oddaljenih regijah, še naprej omejena, da se zagotovi izvajanje skupne ribiške politike EU. Druge razpoložljive vire v operativnih programih držav članic lahko DČ dodelijo na podlagi svojih potreb. Predlog ne pomeni sprememb letnih zgornjih mej večletnega finančnega okvira za obveznosti in plačila.

Pomoč se lahko dodeli podjetjem, ki se soočajo s težavami zaradi izbruha koronavirusa, tudi za nazaj (od 1.2.2020 dalje) in vse do 31.12.2020, in sicer do največ 120.000 EUR na podjetje.

Dodatno je Evropska komisija 16.4.2020 za pomoč agroživilskemu sektorju sprejela še dva ukrepa, ki sta namenjena:

- Povečanju denarnega toka kmetov:
 - povečanje predplačil za neposredna plačila (iz 50 % na 70 %), in
 - povečanje plačil za razvoj podeželja (iz 75 % na 85 %).
 Predplačila bodo začeli prejemati od sredine oktobra, DČ pa bodo kmetom plačale, preden bodo končani vsi pregledi na kraju samem;
- Prožnosti upravnih postopkov: da se omogoči najučinkovitejša uporaba virov, spoštovanje pravil za osamitev (zmanjšanje fizičnega stika med kmeti in inšpektorji), zmanjšanje upravnega bremena in prispevanje k hitrejši obravnavi zahtevkov za zagotovitev plačila kmetom v najkrajšem možnem časovnem okviru:
 - zmanjšanje števila fizičnih pregledov na kraju samem (iz 5 % na 3 %),
 - možna uporaba alternativnih informacij kot nadomestilo za tradicionalne obiske na kmetijah (npr. satelitske slike ali geografsko označene slike, ki dokazujejo, da so bile investicije izvedene),
 - prožnost časovnega razporeda pregledov.

22.4.2020 je Evropska komisija predlagala *dodatne izredne ukrepe (predlog v veljavi od 4.5.2020), namenjene stabilizaciji trgov ter zagotavljanju stabilnosti prihodnjih cen in proizvodnje ter s tem stabilne in zanesljive preskrbe s hrano*. Ti vključujejo:

- *Pomoč za zasebno skladiščenje za mlečne* (posneto mleko v prahu, maslo, sir) in *mesne proizvode* (goveje, ovčje, kozje meso). Omogočen naj bi bil začasni umik proizvodov s trga (za najmanj: 2-3 mesece in za največ: 5-6 mesecev), kar bo privedlo do zmanjšanja razpoložljive ponudbe na trgu in dolgoročnega uravnoveženja trga;
- *Prožnost pri izvajanju programov za podporo trgu za: vino, sadje in zelenjavo, oljčno olje, čebelarke proizvode, in šolsko shemo EU* (mleko, sadje in zelenjava). Omogočena naj bi bila preusmeritev prednostnih nalog za financiranje v ukrepe kriznega upravljanja za vse sektorje;
- *Izredno odstopanje od pravil EU o konkurenci* (222. člen Uredbe o skupni ureditvi trgov), ki se uporabljajo za sektorje: *mleka, cvetja in krompirja*. S tem bo izvajalcem omogočila, da sprejmejo tržne ukrepe samoorganizacije (oz. to da bodo ti sektorji lahko kolektivno sprejeli ukrepe za stabilizacijo trga; npr. umik proizvodov s trga, kolektivno načrtovanje proizvodnje, itd.). Vsa odstopanja bi veljala največ šest mesecev. Gibanje cen življenjskih potrebščin pa se bo pozorno spremljalo, da se preprečijo škodljivi učinki.

Komisija je poleg teh tržnih ukrepov predlagala, da se DČ omogoči, da sredstva za razvoj podeželja uporabijo za nadomestilo kmetom v višini do 5.000 EUR in malim agroživilskim podjetjem v višini do 50.000 EUR. Prožnost pri

uporabi finančnih instrumentov v okviru razvoja podeželja: kmetje in drugi upravičenci do razvoja podeželja bodo lahko izkoristili posojila ali garancije za kritje operativnih stroškov do 200.000 EUR pod ugodnimi pogoji, kot so zelo nizke obrestne mere ali ugodni načrti plačil.

Dodatno so se 22.4.2020 Evropska unija in 21 drugih članic Svetovne trgovinske organizacije (WTO) zavezale k zagotavljanju čvrstih dobavnih verig hrane med koronavirusno krizo, saj skupaj predstavljajo vse te države 63 % svetovnega izvoza kmetijstva in agroživilskih proizvodov ter 55 % svetovnega uvoza kmetijstva in agroživilskih izdelkov:

- zagotovitev dobro delujoče svetovne kmetijske in prehranske dobavne verige (nadzor nad vzpostavljanjem domačih zalog kmetijskih proizvodov, ki se tradicionalno izvažajo; prepoved izvoznih omejitev za kmetijstvo in vzdržnost pri izvajanju neupravičenih trgovinskih ovir pri agroživilskih proizvodih in ključnih virih za kmetijsko proizvodnjo; ciljno usmerjeni, sorazmerni, pregledni in začasni krizni ukrepi, ki so v skladu s pravili WTO; obveščanje WTO o vseh kriznih ukrepih z namenom zagotavljanja preglednosti in predvidljivosti; zagotavljanje, da so posodobljene in točne informacije o stopnjah proizvodnje, porabi, zalogah ter cenah hrane široko dostopne, itd.),
- izogibanju ukrepom, ki bi lahko škodili varnosti hrane, njeni kakovosti in zdravju državljanov drugih članic WTO.

Vzpostavitev instrumenta za začasno podporo zmanjševanju tveganj brezposelnosti v izrednih razmerah (SURE) po izbruhu COVID-19 (2.4., 9.4., 23.4., 19.5.2020; Evropska komisija in Evropski svet)

https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/support_to_mitigate_unemployment_risks_in_an_emergency_sure_0.pdf

https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/QANDA_20_572

https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/economy-finance/sure_factsheet.pdf

<https://www.consilium.europa.eu/sl/press/press-releases/2020/05/19/covid-19-council-reaches-political-agreement-on-temporary-support-to-mitigate-unemployment-risks-in-an-emergency-sure/>

Finančni ministri EU so 9.4.2020 dosegli dogovor o vzpostavitvi novega kratkoročnega instrumenta SURE (ang. Support to mitigate Unemployment Risks in an Emergency) v skupni višini 100 mrd. EUR v obliki posojil. Vseevropska shema za krajši delovni čas bo začasna, njena vzpostavitev pa bo izraz solidarnosti v smislu, da si bodo članice prek EU medsebojno pomagale. Prek tega instrumenta bodo lahko DČ zaprosile za finančno podporo EU, s katero bodo lahko financirale nenadno in močno povečanje nacionalnih javnih izdatkov, povezano z nacionalnimi ureditvami krajšega delovnega časa in podobnimi ukrepi, tudi za samozaposlene, ali z nekaterimi ukrepi v zvezi z zdravjem, zlasti na delovnem mestu, kot odziv na krizo. Zamišljeno je, da bo shema SURE delovala kot druga raven zaščite, pri čemer bo podpirala sheme skrajšanega delovnega časa in podobne ukrepe za ohranitev delovnih mest, s tem pa bo pripomogla k zaščiti zaposlenih in samozaposlenih pred tveganjem za brezposelnost in izgubo dohodka, zaradi negativnih posledic pandemije COVID-19. Da bi DČ, ki zaprosijo za finančno pomoč, le-to zagotovili po ugodnih pogojih, bo Komisija zbrala sredstva v imenu EU na mednarodnih kapitalskih trgih. Posojila instrumenta SURE bodo podprta s proračunom EU in jamstvi, ki jih bodo zagotovile DČ skladno z njihovim deležem v BDP EU. Jamstva bodo skupaj znašala 25 mrd. EUR. Čeprav bodo lahko instrument koristile vse DČ, bo SURE deloval kot posebej pomembna varnostna mreža za delavce v najbolj prizadetih gospodarstvih. Bistvo takega ukrepa je, da bi bile članice deležne pozitivnih učinkov visoke bonitete EU in s tem nizkih stroškov izposojanja.

19.5.2020 je Svet sprejel instrument SURE z že zgoraj opisanimi značilnostmi ter opredelil še predviden čas koriščenja. Prek tega instrumenta bodo lahko DČ zaprosile za finančno podporo EU od 1.2.2020 dalje. Formalno bo finančna pomoč dodeljena s sklepom, ki ga bo sprejel Svet na predlog Komisije. SURE bo na voljo potem, ko bodo jamstva zagotovila vse DČ. Predvidoma od 1.6.2020 dalje. Instrument bo nato operativen do 31.12.2022. Če bodo resne gospodarske motnje zaradi izbruha COVID-19 vztrajale, se lahko Svet na predlog Komisije odloči, da podaljša obdobje razpoložljivosti instrumenta, vsakič za nadaljnjih 6 mesecev.

Evropski investicijski sklad (ang. European investment fund – EIF) sprosti sredstva za podporo MSP (6.4.2020; Evropska komisija)

https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_20_569

Evropski investicijski sklad (EIF), ki je del Evropske investicijske banke (EIB) je potrdil, da je iz Evropskega sklada za strateške naložbe (EFSI) omogočil dostop do 1 mrd. EUR, ki bo služil kot jamstvo Evropskega investicijskega sklada (EIF). 1 mrd. EUR, ki je bila odplačana iz jamstvenega sklada EFSI v okviru jamstva za posojila programa za konkurenčnost podjetij (COSME) in jamstva sklada za MSP InnovFin (InnovFin SME) v okviru »Horizon 2020«, s čimer omogoča EIF finančnim posrednikom zagotoviti jamstva v vrednosti 2,2 mrd. EUR in s čimer se tako sprosti 8 mrd. EUR razpoložljivega financiranja. Jamstva so bile prek EIF na trgu ponujene prek razpisa za prijavo interesa, ki je bil objavljen 6.4.2020 posrednikom. Ključna jamstva vključujejo:

- Poenostavljen in hitrejši dostop do jamstva EIF.
- Višje kritje tveganja - do 80% potencialnih izgub pri posameznih posojilih.

- Osredotočenost na posojila za obratna sredstva po vsej EU.
- Omogočanje bolj prilagodljivih pogojev, vključno z odlogom, reprogramiranjem ali plačilnim odlogom.

Pobuda skupine EIB za ustanovitev Evropskega jamstvenega sklada (9.4., 23.4.2020 Evropska komisija in Evropska investicijska banka (EIB))

<https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2020/04/09/report-on-the-comprehensive-economic-policy-response-to-the-covid-19-pandemic/>

<https://www.eib.org/en/press/all/2020-086-eib-group-will-rapidly-mobilise-eur-40-billion-to-fight-crisis-caused-by-covid-19.htm>

Krepitev dejavnosti EIB – pobuda skupine EIB za ustanovitev vseevropskega jamstvenega sklada v višini 25 mrd. EUR, ki bi lahko podprl 200 mrd. EUR financiranja za podjetja s poudarkom na MSP po vsej EU, tudi prek nacionalnih promocijskih bank. EIB pozivajo, da svoj predlog čim prej operacionalizira in ga pripravi, ob tem da hkrati zagotovi dopolnjevanje z drugimi pobudami EU in prihodnjim programom EU Invest. Predvidoma bo instrument na voljo od 1.6.2020 dalje in naj bi pomembno prispevek k ohranjanju enakih konkurenčnih pogojev enotnega trga glede na nacionalne sheme podpor.

Vzpostavitev instrumenta za podporo pandemski krizi, ki bi ga zagotavljal Evropski mehanizem za stabilnost - varnostna mreža za EU in EA- (9.4., 8.5.2020, ESM)

<https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2020/04/09/report-on-the-comprehensive-economic-policy-response-to-the-covid-19-pandemic/>

<https://www.gov.si/novice/2020-05-08-dogovor-evroskupine-o-znacilnostih-instrumenta-za-podporo-v-pandemski-krizi/>

V evrskem območju je ESM opremljen z instrumenti, ki bi jih po potrebi lahko uporabili na način, prilagojen naravi simetričnega šoka, ki ga je povzročil COVID 19. Predlog je, da se vzpostavi podpora za pandemijsko krizo na podlagi obstoječih previdnostnih ukrepov ECCL kreditne linije (t.i. previdnostno posojilo), kot pomemben zaščitni ukrep za DČ evrskega območja, ki jih je prizadel ta zunanji šok. Posojilo bo na voljo vsem državam evrskega območja v teh kriznih časih, s standardiziranimi pogoji, ki jih vnaprej dogovorijo upravni organi ESM. Edina zahteva za dostop do kreditne linije bo, da se DČ evrskega območja, ki zaprosijo za podporo, zavežejo, da bodo uporabljale to kreditno linijo za neposredno ali posredno podporo domačega financiranja v zvezi z zdravstvom, zdravljenjem ali preventivo s krizo COVID-19. Upoštevane bodo določbe Pogodbe o ESM. Za previdnostno posojilo bo na voljo približno 240 mrd. EUR, kar je 2 % BDP članic območja evra. Posamezni državi bo torej na voljo tolikšen znesek, kolikor znašata 2 % njenega BDP. Kreditna linija bo na voljo do konca krize COVID-19. Se bo pa od članic po krizi pričakovalo, da ostanejo zavezane krepitvi gospodarskih in finančnih temeljev. Instrument bo lahko zagotovil finančno podporo tudi DČ, ki niso sprejele evra.

8.5.2020 so bile dogovorjene značilnosti instrumenta krizne podpore (osnovne značilnosti podpore, standardiziran dostop, itd.). Evroskupina je tudi pozdravila preliminarne ocene glede vzdržnosti javnega dolga, finančnih potreb in ocene tveganja za finančno stabilnost. Pričakuje se, da bo za posojila moč zaprositi od 1.6.2020 dalje²³.

Ustanovitev sklada za oživetev gospodarstva in oblikovanje skupnega načrta okrevanja s prenovljenim dolgoročnim proračunom EU (9.4., 23.4., 8.5., 13.5., 18.5., 19.5., 23.5., 27.5., 4.6.2020, Evropska komisija, Evropski svet)

<https://www.consilium.europa.eu/sl/press/press-releases/2020/04/23/conclusions-by-president-charles-michel-following-the-video-conference-with-members-of-the-european-council-on-23-april-2020/>

<https://www.consilium.europa.eu/sl/press/press-releases/2020/05/08/eurogroup-statement-on-the-pandemic-crisis-support/>

https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/sl/speech_20_877

<https://www.bundeskanzlerin.de/bkin-en/news/statement-nach-corona-kabinett-1754044>

https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/sl/statement_20_902

<https://voiceofeurope.com/2020/05/frugal-eu-nations-push-back-vs-french-german-recovery-plan/>

https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/sl/ip_20_940

<https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/communication-europe-moment-repair-prepare-next-generation.pdf>

https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/about_the_european_commission/eu_budget/1_en_act_part1_v9.pdf

https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/factsheet_1_v29.pdf

https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/factsheet_2_en.pdf

https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/about_the_european_commission/eu_budget/factsheet_3_v22.pdf

https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/sl/mex_20_959

https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/2020mff_covid_recovery_factsheet.pdf

https://ec.europa.eu/info/live-work-travel-eu/health/coronavirus-response/recovery-plan-europe_sl

https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/about_the_european_commission/eu_budget/2020.2139_sl_04.pdf

Pomembno vlogo pri spodbujanju okrevanja bo igral tudi večletni finančni okvir za obdobje 2021-2027, saj se bodo nemudoma začeli posvečati tudi srednjeročnim strategijam in financiranju prehoda v normalno stanje delovanja držav. V predlogu EK se pričakuje tudi povezava z večletnim finančnim okvirom, ki ga bo treba v vsakem primeru prilagoditi, da bi se spopadli s sedanjo krizo in njenimi posledicami. Večina naložb bo tako verjetno primarno namenjena ustvarjanju investicij in gospodarski koheziji, izboljšanju odpornosti in neodvisnosti Unije, hkrati pa bodo podprte sodobne politike, kot sta evropski zeleni sporazum in digitalni prehod. Prizadevanja bodo šla v smeri zaščite

²³ Slovenija bo zaprosila za namensko posojilo v znesku 900 mio. EUR.

enotnega trga, naložbe pa bodo morale biti vnaprej naložene v prvih letih, ob tem pa bo potrebno najti pravo razmerje med nepovratnimi sredstvi in posojili. Evropska komisija je do sedaj omenjala 1.000 mrd. EUR vreden sklad. Predvidoma bo podrobnejši načrt predstavila 27.5.2020.

15.5.2020 je Evropski parlament z resolucijo pozval k oblikovanju 2.000 mrd. EUR vrednega sklada za okrevanje evropskega gospodarstva po pandemiji novega koronavirusa. Zavzema se, da bi:

- sklad financirali z izdajanjem dolgoročnih obveznic za okrevanje;
- bila pomoč v obliki posojil, večinoma pa nepovratnih sredstev za naložbe;
- sklad deloval dovolj dolgo, da bi lahko pomagal gospodarstvu s podporo MSP in povečal zaposlitvene možnosti ter s tem zmanjšal pritisk na delavce, potrošnike in družine;
- odpravljal socialne in gospodarske neenakosti ter pomagal tistim, ki jih je kriza zaradi pandemije najhujše prizadela, ob tem pa bi dali prednost tudi naložbam v skladu z zelenim dogovorom in digitalno agendo; in
- oblikovali nov samostojni evropski program za zdravje.

Poleg tega EP vztraja pri povečanju večletnega finančnega okvirja EU (MFF). V izogib povečanju prispevkov držav članic v MFF, zaradi novega sklada, poslanci predlaga uvedbo novih lastnih virov financiranja. Ni pa še soglasja o tem, kako naj bi sredstva zagotovili, niti o tem, na kakšen način naj bi jih porabili. EP izraža željo, da bi bil vključen v postopke oblikovanja, vzpostavitve in izvajanja sklada. Hkrati pa poziva Komisijo na j se vzdrži navajanja zavajajočih števil.

18.5.2020 sta Nemčija in Francija predlagali vzpostavitev Sklada za reševanje najbolj prizadetih držav. V duhu solidarnosti EU si prizadevata za vzpostavitev 500 mrd. EUR vrednega sklada za reševanje najbolj prizadetih regij in panog v koronavirusni krizi. Predlog predvideva zadolževanje EU na finančnih trgih in povečanje evropskega proračuna, zato bi moralo načrt ratificirati vseh 27 DČ. Dolgove, ki bodo nastali na tej podlagi naj bi DČ odplačevale dolgoročno (predvideva se zelo dolgo časovno obdobje, ki pa bo določeno) in ti bodo predstavljali dodatne obveznosti za nacionalne proračune. Delitev sredstev še ni jasna. Merila za to bi izdelala Komisija po ustrezni analizi. Cilj instrumenta je, da EU prebrodi krizo še bolj solidarna, močnejša in poenotena, saj zaradi različne prizadetosti držav, obstaja nevarnost razkroja evropske enotnosti. Komisija je predlog označila kot konstruktiven in skladen s predlogom, ki ga bo Komisija predvidoma sprejela in predstavila 27.5.2020 (pomembno je da predvideva financiranje na podlagi evropskega proračuna).

19.5.2020 je Komisija kot odgovor na francosko-nemški predlog podala tudi svoje mnenje glede *strategije gospodarskega okrevanja*, ki naj bi temeljila na *treh vzajemno delujočih stebrih*:

- *Takojšnjih ukrepov za pomoč gospodarstvom DČ* v obliki prožnih državnih pomoči ter sproženja odstopne klavzule Pakta za rast in stabilnost, pa tudi pomoči Evropske centralne banke (ECB) in Evropske investicijske banke (EIB);
- *540 mrd. EUR različnih posojil Evroskupine*, vključno s programom Komisije SURE; in
- *Večletnem finančnem okviru in instrumentu za oživitev gospodarstva*, ki ju bo Komisija sprejela prihodnji teden.

23.5.2020 so Avstrija, Švedska, Danska in Nizozemska²⁴ predstavile svoj predlog za oživitev gospodarstva, ki nasprotuje predlogu Nemčije in Francije. Predlagajo začasen, enkraten, izredni sklad, ki bi bil dodatek k novemu večletnemu finančnemu okviru in že dogovorjenemu 540 mrd. EUR vrednemu fiskalnemu svežnju za pomoč delavcem, podjetjem in državam. Denar za sklad bi si Komisija izposojala na kapitalnih trgih, sredstva pa bi DČ črpale v obliki posojil. Ob tem, da naj bi bila sredstva iz Sklada namenjena izključno dejavnostim, ki bodo prispevale k obnovi in odpornosti po pandemiji (raziskave, inovacije in »zeleni prehod«). Pomoč pa naj bi omejili na dve leti.

27.5.2020 je Evropska komisija predstavila predlog obsežnega načrta za okrevanje gospodarstva. Načrt je sestavljen iz novega instrumenta za okrevanje – »Naslednja generacija EU«²⁵, ki bo vključen v prenovljen dolgoročni proračun EU. Prav tako bo prilagojen delovni program za leto 2020, ki bo prednostno obravnaval ukrepe za spodbujanje okrevanja in odpornosti EU. Skupna finančna zmogljivost proračuna EU naj bi se tako povečala na 1.850 mrd. EUR:

- Instrument »Naslednja generacija EU«: v višini 750 mrd. EUR (500 mrd. EUR – nepovratna sredstva in 250 mrd. EUR - posojila)²⁶;
- Proračunski načrt za obdobje 2021-2027: v višini 1.100 mrd. EUR

²⁴ Štiri neto plačnice v skupni proračun.

²⁵ angl. Next Generation EU.

²⁶ Za Slovenijo je v okviru tega instrumenta predvidenih 5,071 mrd. EUR. Od tega 2,579 mrd. EUR nepovratnih sredstev in 2,492 mrd. EUR posojil.

Skupaj z aprilskim Paketom podpore za delovna mesta, delavce, podjetja in DČ v višini 540 mrd. EUR, prizadevanja Unije za okrevanje znašajo skoraj 2.400 mrd. EUR.

Sredstva za instrument »Naslednja generacija EU« se bodo zbrala z začasnim povišanjem zgornje meje lastnih sredstev na 2 % bruto nacionalnega dohodka EU, kar bo Komisiji omogočilo, da izkoristi svojo dobro bonitetno oceno za izposojno 750 mrd. EUR na finančnih trgih z izdajo obveznic (največ v obdobju 2020-2024). To dodatno financiranje se bo usmerjalo prek programov EU in odplačalo v daljšem časovnem obdobju s prihodnjimi proračuni EU po letu 2027, a najpozneje do 2058. Da bi to pomagala doseči na pravičen način in z zagotavljanjem ustrezne porazdelitve, Komisija predlaga več novih virov lastnih sredstev²⁷. Da bi bila sredstva čim prej na razpolago za reševanje najnujnejših potreb, Komisija predlaga spremembo sedanjega večletnega finančnega okvira za obdobje 2014–2020 tako, da bi bilo že leta 2020 na razpolago za 11,5 mrd. EUR dodatnih sredstev.

Sredstva v okviru instrumenta »Naslednja generacija EU« naj bi bila vložena v tri stebre:

1. *stebor: Podpora DČ pri naložbah in reformah:*

- *Novi mehanizem za okrevanje v višini 560 mrd. EUR (310 mrd. EUR - nepovratna sredstva in 250 mrd. EUR – posojila):* Nudil bi finančno podporo za naložbe in reforme, tudi v zvezi z zelenim in digitalnim prehodom ter odpornostjo nacionalnih gospodarstev, in te povezal s cilji evropskega semestra. Podpora naj bi bila na voljo vsem DČ, vendar bo osredotočena zlasti na najbolj prizadete in na področja, kjer so potrebe po odpornosti največje;
- *Trenutni programi kohezijske politike – dodatnih 55 mrd. EUR v okviru nove pobude »REACT EU« (na voljo do 2022):* sredstva naj bi bila dodeljena na podlagi resnosti družbeno-ekonomskih posledic krize (vključno s stopnjo brezposelnosti mladih, in relativne blaginje DČ);
- *Sklad za pravični prehod – dodatnih 40 mrd. EUR:* za pomoč DČ pri hitrejšem prehodu na podnebno nevtralnost;
- *Evropski kmetijski sklad za razvoj podeželja – dodatnih 15 mrd. EUR:* za podprtje podeželskih območij pri izvajanju potrebnih strukturnih sprememb v skladu z evropskim zelenim dogovorom in doseganju ambicioznih ciljev v skladu z novima strategijama za biotsko raznovrstnost in »od vil do vilic«²⁸.

2. *stebor: Okrevanje gospodarstva EU s spodbujanjem zasebnih naložb:*

- *Novi instrument za podporo plačilni sposobnosti v višini 300 mrd. EUR:* naj bi aktiviral zasebne vire za zagotavljanje nujne podpore evropskim podjetjem, ki so sposobna preživeti, v najbolj prizadetih sektorjih, regijah in državah. Delovati bi lahko začel v letu 2020. S proračunom v višini 31 mrd. EUR naj bi bil namenjen sprostitev prek 300 mrd. EUR, s katerimi se naj bi podprla likvidnost podjetij iz vseh gospodarskih sektorjev, hkrati pa jim bila sredstva v pomoč pri pripravi na čistejšo, digitalno in odporno prihodnost;
- *Program »InvestEU« v višini 15,3 mrd. EUR:* vodilni evropski program za naložbe naj bi z dodatnimi sredstvi zagotovil mobilizacijo zasebnih naložb v projekte po vsej Uniji;
- *Nov instrument za strateške naložbe v višini do 150 mrd. EUR (vključen v program »InvestEU«):* po zaslugi prispevka v višini 15 mrd. EUR iz instrumenta »Naslednja generacija EU« se naj bi ustvarile naložbe v višini do 150 mrd. EUR s katerimi naj bi povečali odpornost strateških sektorjev, zlasti tistih, ki so povezani z zelenim in digitalnim prehodom, in ključnih vrednostnih verig na notranjem trgu.

3. *stebor: Obravnavanje vprašanj, ki jih je izpostavila kriza:*

- *Nov Program za zdravje - »EU za zdravje« v višini 9,4 mrd. EUR:* naj bi izboljšal zdravstveno varnost in pripravljenost na prihodnje zdravstvene krize;
- *Mehanizem EU na področju civilne zaščite – »rescEU« - dodatna sredstva v višini 3,1 mrd. EUR:* tako razširjen in okrepljen naj bi bil pripravljen na odziv na prihodnje krize;

Komisija znotraj 3. stebra predlaga tudi okrepitev drugih že obstoječih programov / instrumentov EU, da bi jim omogočili polno vlogo pri povečanju prožnosti Unije in reševanju izzivov, ki jih prinaša pandemija in njene posledice²⁹.

Vsa sredstva, zbrana v okviru instrumenta „Naslednja generacija EU“ in prenovljenega dolgoročnega proračuna EU, se bodo prek programov EU usmerjala v:

- *Evropski zeleni dogovor kot strategijo EU za okrevanje*
 - prenova stavb in infrastrukture ter krepitev krožnega gospodarstva s poudarkom na lokalnem zaposlovanju;
 - spodbujanje energije iz obnovljivih virov ter zagon gospodarstva, ki bi temeljil na čistem vodik;

²⁷ Npr. davek na plastiko, viri iz sistema trgovanja s certifikati za izpuste CO₂,...Več o tem na: https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/about_the_european_commission/eu_budget/2020.2139_sl_04.pdf. Skupaj bi lahko ta nova sredstva prispevala k financiranju odplačila glavnice in obresti tržnega financiranja, zbranega v okviru instrumenta »Nova generacija EU«.

²⁸ Glej pod Podpora agroživilskemu sektorju EU.

²⁹ Več o drugih programih v okviru 3. stebra in o njihovi predlagani višini sredstev na: https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/factsheet_2_en.pdf.

- čistejši promet in logistika; ter
- krepitev Sklada za pravični prehod za podporo prekvalificiranju in pomoč podjetjem pri ustvarjanju novih gospodarskih priložnosti.
- *Krepitev in prilagajanje enotnega trga digitalni dobi:*
 - vlaganja v večjo in boljšo povezaljivost (omrežja 5G);
 - krepitev industrijske in tehnološke pristnosti;
 - vzpostavitev pristnega podatkovnega gospodarstva; ter
 - povečanje kibernetске odpornosti.
- *Pošteno in vključujoče okrevanje za vse:*
 - shema SURE – zavarovanje za primer brezposelnosti (podpora za delavce in podjetja);
 - program znanj in spretnosti za Evropo ter akcijski načrt za digitalno izobraževanje;
 - pravične minimalne plače in zavezujoči ukrepi v zvezi s preglednostjo plač, ki bodo pomagali ranljivim delavcem, zlasti ženskam; ter
 - večja prizadevanja za boj proti davčnim utajam.
- *Povečanje strateške neodvisnosti na več področjih.*
- *Izboljšanje pripravljenost na krize.*
- *Temeljne pravice in polno spoštovanje pravne države – vsi izredni ukrepi morajo biti časovno omejeni in nujno sorazmerni.*
- *Krepitev evropskih demokratičnih temeljev:*
 - *Konferenca o prihodnosti Evrope (priložnost za vključevanje naših državljanov, skupnosti in mest);*
 - *svetovno okrevanje (usklajevanje z mednarodnimi akterji); ter*
 - *tesno sodelovanje s svojim neposrednim sosedstvom na vzhodu in jugu ter s svojimi partnericami v Afriki.*

Predstavljeni predlog Komisije mora odobriti še vseh 27. DČ EU in predstavlja dobro izhodišče za pogajanja. V juniju se pričakuje zasedanje Evropskega sveta in tako iskanje kompromisa med DČ. Hiter politični dogovor do julija bi dal nov zagon okrevanju in EU zagotovil učinkovito orodje za okrevanje gospodarstva in pripravljenost na prihodnost.

Bančno kreditiranje gospodinjstev in podjetij (28.4.2020, Evropska komisija)

https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/sl/ip_20_740

https://ec.europa.eu/info/publications/200428-banking-package-communication_en

<https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2013/575/oj>

https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/qanda_20_757

Komisija je 28.4.2020 sprejela predlog *bančnega svežnja*, da bi olajšala kreditiranje gospodinjstev in podjetij v EU, katerega namen je zagotoviti, da bodo banke lahko še naprej posojale denar za pomoč gospodarstvu in pomagale ublažiti hude posledice pandemije koronavirusa za gospodarstvo. Sveženj vključuje:

- *razlagalno sporočilo o računovodskih in bonitetnih okvirih EU – o uporabi prožnosti v predpisih, ki so jih sprejeli tudi Baselski odbor za bančni nadzor (BCBS), Evropski bančni organ (EBA) in Evropska centralna banka (ECB);*
- *ciljno usmerjene spremembe bančnih predpisov v EU, ki zagotavljajo hitre rešitve za povečanje zmogljivosti bank za kreditiranje in pokrivanje izgub, povezanih s pandemijo koronavirusa:*

Komisija bo v sodelovanju z evropskim finančnim sektorjem (npr. z organizacijo *okroglih miz, na katerih se bodo skupine potrošnikov in podjetij srečale s finančnim sektorjem*) preučila, kako razviti najboljše prakse, ki bi lahko dodatno pomagale državljanom in podjetjem. Odziv EU na to krizo mora biti usklajen, da bi se izognili nacionalni razdrobljenosti in zagotovili enake konkurenčne pogoje. Komisija bo spremljala izvajanje razlagalnega sporočila v tesnem sodelovanju z ECB (preko enotnega nadzornega mehanizma (SSM) in pristojnimi nacionalnimi organi. Predvidoma bo sveženj sprejet junija.

Predlog specifičnih priporočil za posamezne DČ glede njihovih gospodarskih politik za zagotovitev usklajenega odziva na pandemijo koronavirusa – v okviru evropskega semestra (20.5.2020, Evropska komisija)

https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/sl/ip_20_901

https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/2020-european-semester-csr-comm-recommendation-factsheet_en_0.pdf

Spomladanski sveženj evropskega semestra je bil preoblikovan in racionaliziran, da bi DČ usmerjal pri izhodu iz krize. Ima dva glavna cilja:

- kratkoročno ublažitev hudih negativnih socialno-ekonomskih posledic pandemije ter
- kratko–do srednjeročno doseganje trajnostne in vključujoče rasti, ki bo olajšala zeleni prehod in digitalno preobrazbo.

Priporočila (ang. Country specific recommendation – CSR)³⁰ zajemajo stabilnost, pravičnost, okoljsko trajnost in konkurenčnost, s posebnim poudarkom na zdravju. Nanašajo na področja, kot so naložbe v javno zdravje in odpornost zdravstvenega sektorja, ohranjanje delovnih mest z dohodkovno podporo prizadetim delavcem, vlaganje v ljudi in znanja, podpiranje podjetniškega sektorja (zlasti MSP) ter ukrepanje proti agresivnemu davčnemu načrtovanju in pranju denarja. Okrevanje in naložbe naj bi šle z roko v roki, da bi omogočile preoblikovanje gospodarstva EU, ki se sooča z digitalnim in zelenim prehodom.

Letošnja priporočila za posamezne države glede javnih financ so kvalitativna in odstopajo od proračunskih zahtev, ki bi se uporabljale sicer. Odražajo uporabo splošne odstopne klavzule in priporočajo, da DČ sprejmejo vse potrebne ukrepe za učinkovit odziv na pandemijo, ohranitev gospodarstva in podporo okrevanju, ki bo sledilo. Če gospodarske razmere to omogočajo, bi naj bile fiskalne politike namenjene doseganju preudarnih srednjeročnih fiskalnih stanj in zagotavljanju vzdržnosti dolga ob krepitvi naložb. Glede na izjemno negotovost, povezano z izrednimi makroekonomskimi in javnofinančnimi učinki pandemije, Komisija meni, da je še prezgodaj sprejemati odločitve o tem, ali bi bilo treba za DČ začeti postopek v zvezi s čezmernim primanjkljajem.

Odziv EU za boj proti pandemiji na svetovni ravni (8.4., 22.4., 29.4., 12.5., 14.5., 20.5., 3.6.2020, Evropska komisija, Evropska investicijska banka (EIB), Evropska banka za obnovo in razvoj (EBRD))

https://ec.europa.eu/commission/commissioners/2019-2024/urpilainen/announcements/commissioner-urpilainen-team-europe-our-partners-against-covid-19_en

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52020JC0011&from=EN>

https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/slip_20_604

https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/slip_20_716

https://ec.europa.eu/info/files/proposal-decision-macro-financial-assistance-enlargement-neighbourhood-partners-covid19-crisis_en

https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/slip_20_777

https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/sites/neighborhood/files/coronavirus_support_wb_april_2020.pdf

<https://www.consilium.europa.eu/sl/meetings/international-summit/2020/05/06/>

https://ec.europa.eu/info/files/200511-syria-humanitarian-aid-guidance-note_en

https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/slip_20_880

https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/slip_20_905

https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_20_993

https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/slip_20_998

https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/slip_20_1009

https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/slip_20_1013

Evropska komisija je 8.4.2020 predstavila načrt za obsežen in ciljno usmerjen odziv EU v podporo prizadevanjem partnerskih držav v boju proti pandemiji koronavirusa v višini 15,6 mrd. EUR:

- 3,25 mrd. EUR za Afriko,
- 2,1 mrd. EUR za države južnega partnerstva,
- 962 mio. EUR za države vzhodnega partnerstva, ter
- 800 mio. EUR za Zahodni Balkan in Turčijo.

Ukrepi bodo osredotočeni na reševanje neposredne zdravstvene krize in posledičnih humanitarnih potreb, krepitev zdravstvenih sistemov, sistemov oskrbe z vodo in sanitarnih sistemov partnerskih držav ter njihovih raziskovalnih zmogljivosti in zmogljivosti za pripravljenost na obvladovanje pandemije ter na ublažitev socialno-ekonomskih posledic.

22.4.2020 je Evropska komisija pripravila predlog makrofinančne pomoči (MFA), namenjene desetim partnerskim državam³¹ v okviru sosedске in širitvene politike, v višini 3 mrd. EUR. Pomoč je namenjena lažšanju gospodarskih težav, nastalih med pandemijo koronavirusa. Sredstva bodo na voljo 12 mesecev v obliki ugodnih posojil, s katerimi bi te države pokrile nujne finančne potrebe. Skupaj s podporo Mednarodnega denarnega sklada (IMF) bodo ta sredstva okrepila makroekonomsko stabilnost in ustvarila prostor za prerazporeditev sredstev za pomoč državljanom in omejevanje negativnih socialno-ekonomskih posledic pandemije. Ta instrument ostaja na voljo tudi drugim državam, ki so upravičene do pomoči pri uravnoveženju svojih bilanc. Predlagana pomoč je dodatek k pristopu Ekipe Evropa.

Dodatno, 29.4.2020 je Evropska komisija v sodelovanju z Evropsko investicijsko banko (EIB) napovedala pomoč v višini 3,3 mrd. EUR državam Zahodnega Balkana. Namen te je:

- *Zadovoljevanju neposrednih zdravstvenih in humanitarnih potreb, povezanih s pandemijo:*

³⁰ Več o priporočilih za Slovenijo na https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/2020-european-semester-csr-comm-recommendation-slovenia_en.pdf.

³¹ Albanija (180 mio. EUR), Bosna in Hercegovina (250 mio. EUR), Gruzija (150 mio. EUR), Jordanija (200 mio. EUR), Kosovo (100 mio. EUR), Moldavija (100 mio. EUR), Črna gora (60 mio. EUR), Severna Makedonija (160 mio. EUR), Tunizija (600 mio. EUR) in Ukrajina (1,2 mrd. EUR).

- paket takojšnje pomoči v višini 38 mio. EUR (za nakup medicinske opreme in kompletov za testiranje),
- dostava materiala za preverjanje točnosti koronavirusnih testov, ki ga je razvilo Skupno raziskovalno središče (JRC),
- odprtje Sporazuma o skupnih javnih naročilih (za nakup osebne varovalne opreme),
- zagotavljanje dobave opreme in repatriacija državljanov prek Mehanizma civilne zaščite,
- vključitev v izmenjavo informacij o zgodnjem opozarjanju in odzivih, ki ga je omogočil Evropski center za preprečevanje in obvladovanje bolezni (ECDC),
- preferenčna obravnava – oprostitev dovolj za izvoz mask in druge zaščitne opreme, in
- osnovni prehranski in higienski paketi za ranljive skupine posameznikov za lažji izhod iz krize (tudi za begunce in migrante v višini 4,5 mio. EUR in 8 mio. EUR za reševanje nujnih potreb v migracijskih kampih v celotni regiji);
- *Socialno in gospodarsko okrevanje:*
 - uporaba Instrumenta za predpristopno pomoč (IPA) v višini 389 mio. EUR za: okrepitev nacionalnih zdravstvenih sistemov, blaženje socialno-ekonomskih posledic krize, s posebno pozornostjo na najbolj ranljivih skupinah),
 - makrofinančna pomoč EU in Mednarodnega denarnega sklada (IMF) v višini 750 mio. EUR za uravnoteževanje plačilnobilančnih težav držav,
 - razširitev Solidarnostnega sklada EU tudi na države Zahodnega Balkana, ki so začela pristopna pogajanja.
- Spodbuda malim in srednje velikim podjetjem (MSP – nova, inovativna podjetja, podjetja, ki delujejo na področju kmetijstva, turizma, itd.):
 - 455 mio. EUR za preživetje in srednjeročno okrevanje podjetij v zasebnem sektorju: da bi MSP pomagali pri bolj prožnih pogojih za odplačilo ali pri lažjem dostopu do novih posojil ter podjetnikom omogočili obvladovanje neposrednih posledic krize in uspeh po krizi;
 - 1,7 mrd. EUR sredstev s strani Evropske investicijske banke za dodatna posojila za naložbe v javni sektor in nadaljnja posojila podjetjem z namenom zaščite delovnih mest v MSP v regiji.
- EU zagotavlja tudi takojšnjo humanitarno pomoč ranljivim beguncem in migrantom v višini 4,5 mio. EUR in 8 mio. EUR za reševanje nujnih potreb v migracijskih kampih v celotni regiji.

12.5.2020 je Komisija objavila Smernice za dostavo humanitarne pomoči, namenjene boju proti koronavirusni pandemiji, območjem po svetu, za katere veljajo sankcije EU.

14.5.2020 je Komisija namenila dodatno pomoč državam Afriškega roga v višini 105,5 mio. EUR³², saj pandemija koronavirusa še zaostruje humanitarne razmere v regiji. S pomočjo bodo zdravstvene ustanove lažje izvajale osnovne storitve, nadzorovale epidemije in se spopadale s pandemijo koronavirusa. Pomoč bo namenjena tudi hrane lačnim ter zadovoljevanju osnovnih potreb beguncev in notranje razseljenih oseb.

20.5.2020 je Komisija odobrila dodatnih 50 mio. EUR humanitarne pomoči za globalni odziv na koronavirus. Pomoč bo omogočala dostop do zdravstvenih storitev, zaščitne opreme, vode in sanitarne ureditve. Namenjena bo območju Sahela in Čadskega jezera, v Srednjefriški republiki, na območju afriških Velikih jezer, v vzhodni Afriki, Siriji, Jemnu, Palestini in Venezueli ter ljudstvu Rohinga.

3.6.2020 je Komisija odobrila dodatnih 70 mio. EUR pomoči Jemnu. Več kot 40 mio. EUR tega paketa pomoči bo namenjenega izključno odzivu na širjenje pandemije koronavirusa v državi.

Komisija tudi predlaga, da se iz proračuna EU v odziv na krizo v Siriji odobri dodatnih 585 mio. EUR za pomoč beguncem in skupnostim, ki jih gostijo³³. Dodatno je 10.6.2020 regionalni skrbniški sklad EU za odzivanje na krizo v Siriji zagotovil dodatnih 55 mio. EUR za pomoč beguncem iz Sirije ter ogroženim v Jordaniji in Libanonu³⁴. Tako je skrbniški sklad EU od leta 2015 zrasel že na 2,2 mrd. EUR, dvakrat več od načrtovane vsote.

7.6.2020 EU bo v okviru humanitarnega zračnega mostu EU financirala tri leta v DR Kongo, s katerimi bodo prepeljani humanitarni delavci in 40 ton humanitarnega tovora za pomoč državi pri boju proti pandemiji koronavirusa. Humanitarne potrebe so v tej državi med najvišjimi na svetu, poleg koronavirusa se država še naprej spopada z ebolo, izbruhom ošpic in kolero. EU v letu 2020 v okviru humanitarnega financiranja podpira najbolj ranljive ljudi v tej državi s skupnim zneskom 40,83 mio. EUR.

³² Džibutiju (500.000 EUR), Etiopiji (42 mio. EUR), Keniji (15 mio. EUR) in Somaliji (48 mio. EUR).

³³ Jordanija in Libanon (100 mio. EUR) in Turčiji (485 mio. EUR).

³⁴ Dodatni paket za Jordanijo (20,1 mio. EUR) in Libanon (34,6 mio. EUR), državi z največ begunci na državljana na svetu, bo ključna in namenska pomoč na področjih zdravstva, oskrbe z vodo, komunale in higijene.

Kultura – vzpostavitev platforme »Creatives Unite« (5.5.2020, Evropska komisija)

https://ec.europa.eu/culture/news/coronavirus-new-platform-cultural-and-creative-stakeholders_en
<https://creativesunite.eu/>

Komisija je vzpostavila platformo, namenjeno umetnikom in drugim ustvarjalcem, na kateri bodo lažje delili podatke in izkušnje glede ukrepov ob nastali krizi. Nova platforma ponuja skupen prostor za vse tiste, ki iščejo informacije o pobudah kulturnega in ustvarjalnega sektorja, ki se nanašajo na krizo koronavirusa. Na enem samem mestu omogoča dostop do množice obstoječih virov in številnih ustreznih mrež in organizacij. Ponuja tudi prostor za soustvarjanje in nalaganje prispevkov za skupno iskanje rešitev.

Zelena in trajnostno okrevanje (20.5., 4.6., 8.6.2020, Evropska komisija)

https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/sl/ip_20_884
https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/communication-annex-eu-biodiversity-strategy-2030_en.pdf
<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:52020DC0381>
https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/sl/mex_20_1014
https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/sl/ip_20_1007
https://ec.europa.eu/research/eic/pdf/ec_rtd_cv-accelerator-projects.pdf

20.5.2020 je bila sprejeta *Strategija za biotsko raznovrstnost* in *Strategija »od vil do vilic«* za pravičen, zdrav in okolju prijazen prehranski sistem. Obe strategiji bosta kot osrednji del evropskega zelenega dogovora tudi osrednji del načrta EU za oživitev gospodarstva. V luči koronavirusne krize je njun cilj okrepiti odpornost naših družb na prihodnje pandemije in grožnje (podnebne spremembe, gozdni požari, neustrezna prehranska varnost ali izbruh bolezni), med drugim s podpiranjem bolj trajnostnih praks v kmetijstvu, ribištvu in akvakulturi, spodbujanjem zaščite prostoživečih vrst in preprečevanjem nedovoljene trgovine z njimi:

- *Strategija za biotsko raznovrstnost*: predstavlja konkretne ukrepe za obnovo evropske biotske raznovrstnosti do leta 2030, vključno s preoblikovanjem vsaj 30 % evropskih kopenskih in morskih območij v učinkovito upravljana zaščitena območja in vrnitvijo zelo raznolikih krajinskih značilnosti na vsaj 10 % kmetijskih površin. Predvideni ukrepi za varstvo narave, trajnostno rabo in obnovo bodo prinesli gospodarske koristi za lokalne skupnosti ter ustvarili trajnostna delovna mesta in rast. Za zaščito biotske raznovrstnosti bo iz različnih virov, vključno s skladi EU ter nacionalnimi in zasebnimi shemami financiranja, sproščenih 20 mrd. EUR letno.
- *Strategija „od vil do vilic“*: bo omogočila prehod na trajnostni prehranski sistem EU, ki bo zagotovil prehransko varnost in dostop do zdrave hrane, pridelane na zdravem planetu. Poleg tega bo zmanjšala okoljski in podnebni odtis prehranskega sistema EU ter okrepila njegovo odpornost, s tem pa zaščitila zdravje državljanov ter poskrbela za preživetje evropskih gospodarskih subjektov. Strategija določa konkretne cilje za preoblikovanje prehranskega sistema EU, vključno z :
 - zmanjšanjem uporabe in tveganja pesticidov za 50 %,
 - zmanjšanjem rabe gnojil za vsaj 20 %,
 - zmanjšanjem prodaje antimikrobikov (pri reji živali in v akvakulturi) za 50 %, ter
 - ciljem uporabe 25 % kmetijskih zemljišč za ekološko kmetovanje.

Predlaga ambiciozne ukrepe, ki bodo državljanom olajšali izbiro najbolj zdravih možnosti. Ključno vlogo pri prehodu bodo imeli evropski kmetje, ribiči in proizvajalci v akvakulturi, ki bodo deležni podpore za uvajanje trajnostnih praks iz novih sredstev in ekoshem v okviru skupne kmetijske politike in skupne ribiške politike. Spodbujanje trajnostnosti kot novega evropskega zaščitnega znaka bo odprlo nove poslovne priložnosti ter diverzificiralo vire dohodka za evropske kmete in ribiče.

5.6.2020 sta Komisija in Evropska vesoljska agencija (ESA) zagnala novo orodje »Rapid Action Coronavirus Earth« (RACE), ki bo na podlagi opazovanj iz vesolja v pomoč pri zelenem in trajnostnem okrevanju. Orodje meri ključne okoljske parametre, kot so spremembe kakovosti zraka in vode, ter gospodarske in človeške dejavnosti, kot so industrija, pomorstvo, gradbeništvo, promet in kmetijstvo. To bo podlaga za oceno vpliva omejevalnih ukrepov in okrevanja po vnovičnem odprtju na lokalni, regionalni in globalni ravni. Platforma³⁵ združuje opazovalne podatke satelitov programa Copernicus, ki so v lasti EU, z novimi digitalnimi orodji, kot so umetna inteligenca in analiza podatkov.

8.6.2020 je Komisija namenila več kot 148 mio. EUR iz naložbenega programa EU za raziskave in inovacije Obzorje 2020 (del Evropskega sveta za inovacije (EIC)) 36 inovativnim podjetjem, ki bodo prispevala k načrtu okrevanja za EU. Ta bodo bo delovala v več sektorjih in projektih, npr. za razvoj močnejših in višjih vetrnih elektrarn iz lesenih modulov, ki imajo potencial za znatno zmanjšanje stroškov vetrne energije, sistema proizvodnje organskih gnojil ter rešitve na podlagi blokovnih verig, ki bo proizvajalcem omogočala trajnostno recikliranje. Poleg tega je bilo še 679 pečatov odličnosti podeljenih visokokakovostnim predlogom, ki so izpolnili merila EIC, vendar zaradi omejenega proračuna niso prejeli financiranja.

³⁵ <https://race.esa.int/>.

Javno posvetovanje o aktu o digitalnih storitvah in nova orodja konkurenčne politike (2.6.2020, Evropska komisija)

https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/sl/ip_20_962
https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/communication-shaping-europes-digital-future-feb2020_en_4.pdf
<https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/digital-services-act-package>
https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_20_977
<https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/12416-New-competition-tool>

Za konkurenčnost in pošteno delovanje trgov v celotnem gospodarstvu EU potreben celovit pristop na treh stebrih: (i) nenehno odločno izvrševanje obstoječih pravil o konkurenci (101 in 102. člen Pogodbe o delovanju EU); (ii) predhodna ureditev digitalnih platform, vključno z dodatnimi zahtevami za tiste, ki igrajo vratarsko vlogo; in (iii) morebitno novo orodje za konkurenco za reševanje strukturnih težav na vseh trgih, ki se jih ne bo mogoče lotiti na najučinkovitejši način na podlagi trenutnih pravil o konkurenci.

Komisija je tako začela javno posvetovanje o aktu o digitalnih storitvah, prelomnem svežnju za oblikovanje digitalne prihodnosti Evrope. Namen posvetovanja je zbrati mnenja, dognanja in podatke ljudi, podjetij, spletnih platform, akademikov, civilne družbe in vseh deležnikov, ki bodo v pomoč pri oblikovanju prihodnjega pravilnika za digitalne storitve, ki naj bi bil objavljen konec leta. Anketiranci so pozvani, da svoje predloge oddajo do 8.9.2020. Posvetovanje bo zajemalo teme kot so: varnost na spletu, svoboda izražanja in enaki konkurenčni pogoji v digitalnem gospodarstvu. Zajemalo pa bo dva sklopa, ki ju je Komisija napovedala v svežnju akta o digitalnih storitvah:

1. sklop: Temeljne prvine direktive o elektronskem poslovanju, zlasti na svobodo opravljanja digitalnih storitev po vsem enotnem trgu EU v skladu s pravili za sedež podjetja in s široko omejitvijo odgovornosti za vsebine, ki jih ustvarijo uporabniki;
2. sklop: Enaki konkurenčni pogoji na evropskih digitalnih trgih, kjer je trenutno nekaj velikih spletnih platform, ki delujejo kot vratarji. Odprava teh ravnovesij, da bi imeli potrošniki najširšo možno izbiro ter bi enotni trg za digitalne storitve ostal konkurenčen in odprt za inovacije (dodatna splošna pravila za vse platforme določene velikosti).

Poleg tega pa bo posvetovanje naslovljeno tudi druga nova vprašanja v zvezi s spletnimi platformami – priložnosti in izzivi, s katerimi se spoprijemajo samozaposlene osebe pri opravljanju storitev prek spletnih platform.

Komisija pa začne tudi posvetovanje o potrebi po morebitnem novem orodju na področju konkurenčnosti, ki bi omogočilo pravočasno in učinkovito reševanje strukturnih težav (pomanjkljivosti v veljavnih pravilih glede konkurence) in omogočilo dvig konkurenčnosti. Deležniki lahko Komisiji posredujejo svoje mnenje do 8.9.2020. Na tej podlagi pa naj bi bil oblikovan zakonodajni predlog, ki naj bi bil predstavljen v zadnjem četrtletju 2020.

Posvetovanje o poštenu minimalni plači (3.6.2020, Evropska komisija)

[https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=PI_COM:C\(2020\)3570&from=EN](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=PI_COM:C(2020)3570&from=EN)

Komisija začne drugo fazo posvetovanja³⁶ z evropskimi sindikati in organizacijami delodajalcev o tem, kako vsem delavcem in delavkam v EU zagotoviti poštene minimalne plače. Koronavirusna pandemija je EU še posebej močno prizadela. Za okrepanje ter za gradnjo pravičnih in odpornih gospodarstev je bistveno, da vsi delavci in delavke v EU prejema plačilo, ki jim omogoča dostojno življenje. Minimalne plače imajo pri tem pomembno vlogo, in sicer tako v državah, kjer so spodnje meje plač določene s kolektivnimi pogodbami, kot tudi v državah z zakonsko določeno minimalno plačo.

V dokumentu o drugi fazi posvetovanja so predstavljeni možni ukrepi na ravni EU, s katerimi naj bi se zagotovilo, da so minimalne plače določene na ustreznih ravneh ter da ščitijo vse delavce in delavke. Kolektivna pogajanja imajo ključno vlogo, kot so v odgovorih v prvi fazi posvetovanja poudarili socialni partnerji. Namen pobude EU bi bil torej zagotoviti, da

- kolektivna pogajanja na področju določanja plač dobro delujejo;
- nacionalni okviri omogočajo, da se zakonsko določene minimalne plače določajo in redno usklajujejo po jasnih in trdnih merilih;
- so socialni partnerji dejansko vključeni v zakonsko določanje minimalnih plač, da bi se podprla ustreznost minimalnih plač;
- se razlike in izjeme glede minimalnih plač odpravijo ali omejijo;
- se nacionalni okviri za minimalne plače dejansko spoštujejo, vzpostavljeni pa so tudi mehanizmi za spremljanje.

Socialni partnerji so pozvani, da na vprašanja v posvetovanju odgovorijo do 4.9.2020. Zastavljeno je tudi vprašanje o tem, kateri instrument bi bil najprimernejši. Komisija razmišlja o zakonodajnem in nezakonodajnem instrumentu, tj. o direktivi na področju delovnih pogojev in o priporočilu Sveta.

³⁶ V prvi fazi posvetovanja, ki je potekala od 14.1. do 25.2. 2020, se je odzvalo 23 socialnih partnerjev na ravni EU.

UKREPI MONETARNE POLITIKE IN LIKVIDNOSTNO / TRŽNE OPERACIJE (Evropska centralna banka)

Ključni cilj ukrepov monetarne politike je, da uskladijo učinke ukrepov, ki jih sprejemajo vlade in druge državne institucije, in posledično bankam omogočijo učinkovitejše reševanje težav, ki nastajajo zaradi nezmožnosti odplačevanja kreditov najbolj prizadetih segmentov družbe.

Ukrepi ECB v podporo gospodarstvu evrskega območja:

- Zagotavljanje dostopa podjetij in gospodinjstev do kreditiranja;
- Zmanjševanje tveganja v bankah in povečanje sposobnosti kreditiranja;
- Pomoč bankam, da gospodarstvu zagotavlja nujno potrebno financiranje;
- Spodbujanje bank, da prispevajo dvoj delež;
- Z nakupi vrednostnih papirjev in dolgoročnimi posojili za banke pomagati gospodarstvu, da absorbira šok.

Skupno načrtovana pomoč ECB do konca leta 2020 trenutno znaša skoraj 1.700 mrd. EUR v obliki potencialnih odkupov vrednostnih papirjev.

Po napovedi predstavnikov ECB³⁷ bodo banke imele na voljo dovolj časa, da se vrnejo v normalno stanje glede kapitala in likvidnosti po koronavirusni krizi.

Obrestna mera ostaja nespremenjena in dodatni nakupi sredstev za podporo realnemu gospodarstvu (12.3., 30.4., 4.6.2020, Evropska centralna banka)

<https://www.ecb.europa.eu/press/pr/date/2020/html/ecb.mp200312~8d3aec3ff2.en.html>

<https://www.ecb.europa.eu/press/pr/date/2020/html/ecb.mp200604~a307d3429c.sl.html>

Obrestne mere za operacije glavnega refinanciranja in obrestne mere za mejno posojilo in plog bodo ostale nespremenjene na 0,00%, 0,25% in -0,50%. Svet ECB pričakuje, da bodo ključne obrestne mere ECB ostale na sedanji ali nižji ravni tako dolgo, dokler se inflacijski obeti v obdobju projekcij zanesljivo ne približajo ravni, ki je dovolj blizu 2%, vendar pod to mejo, in se takšno približevanje dosledno ne odraža v gibanju osnovne inflacije.

Poleg tega bo do konca leta dodana začasna vrednost dodatnih neto nakupov sredstev v višini 120 mrd. EUR (ob že obstoječih mesečnih neto nakupih v višini 20 mrd. EUR v okviru s 1.11.2019 oživiljenega Programa nakupa vrednostnih papirjev), kar bo zagotovilo močan prispevek od programov nakupa zasebnega sektorja. Ponovno investiranje glavnice zapadlih vrednostnih papirjev, kupljenih v okviru Programa nakupa sredstev (APP), se bo v celoti nadaljevalo še daljše obdobje po datumu, ko bo Svet ECB začel zvišati ključne obrestne mere ECB, in v vsakem primeru za dokler je to potrebno za vzdrževanje ugodnih likvidnostnih pogojev in zelo spodbujevalno naravnane denarne politike..

Olajšanje pogojev za ciljane operacije dolgoročnega refinanciranja (TLTRO) III in napoved operacij dolgoročnega refinanciranja (LTRO) (12.3., 30.4.2020 Evropska centralna banka)

<https://www.ecb.europa.eu/press/pr/date/2020/html/ecb.mp200312~8d3aec3ff2.en.html>

<https://www.ecb.europa.eu/press/pr/date/2020/html/ecb.mp200430~1eaa128265.sl.html>

<https://www.ecb.europa.eu/press/pr/date/2020/html/ecb.pr200430~fa46f38486.en.html>

V posebnih ciljanih operacijah dolgoročnega refinanciranja (TLTRO), namenjenih spodbujanju posojanja podjetjem, bo ECB začasno, za obdobje med junijem 2020 in 2021, uvedla ugodnejše pogoje glede obrestne mere in dovoljenega obsega zadolžitve:

- Obrestna mera za TLTRO III, znižana za 25 bazičnih točk, je od junija 2020 do junija 2021 lahko za 25 bazičnih točk nižja od povprečne obrestne mere za depozite za vse operacije TLTRO III, ki so bile v tem obdobju nepravilne (-0,75 %).
- Dovoljeno zadolževanje se je povečalo s 30% na 50% upravičenih posojil.
- Prag za posojilo, ki ga je treba doseči med 1. aprilom 2020 in 31. marcem 2021, da bi dosegli najnižjo obrestno mero za TLTRO III, se je znižal na 0% z 2,5%.
- Možnost predčasnega odplačila je na voljo po enem letu od poravnave, ki se začne septembra 2021.

Sproščanje TLTRO III, ki ga spremlja vrsta LTRO-jev, zasnovanih za premostitev likvidnostnih potreb do poravnave četrte operacije TLTRO III, junija 2020. Operacije se bodo izvajale kot razpisni postopki s fiksno obrestno mero s

³⁷ <https://www.bankingsupervision.europa.eu/press/interviews/date/2020/html/ssm.in200420~66c91bbfbb.en.html>,

<https://www.bankingsupervision.europa.eu/press/interviews/date/2020/html/ssm.in200513~2e431c1b43.sl.html>.

popolno dodelitvijo. Obrestna mera v teh operacijah bo določena na povprečno stopnjo obrestne mere na depozite v obdobju trajanja zadevne operacije. Obresti bodo plačane ob zapadlosti. Vse operacije pa zapadejo 25.6.2020. Dokler te operacije še niso na voljo, pa bo ECB tedensko ponuja tudi posojila po fiksni obrestni meri -0,5 %.

30.4.2020 je ECB še dodatno ublažil pogoje za ciljno usmerjene operacije dolgoročnejšega refinanciranja (TLTRO III), ki bodo prvotno namenjene spodbujanju bančnega financiranja MSP v težavah. Tako bo znižala obrestno mero za operacije TLTRO III, ki bodo izvedene v obdobju od junija 2020 do junija 2021, na raven 50 bazičnih točk pod povprečno obrestno mero, ki bo v tem obdobju veljala za Eurosistemove operacije glavnega refinanciranja. Slednja je trenutno 0 %, kar pomeni, da si bodo banke za financiranje problematičnih podjetij lahko izposojale po obrestni meri -0,50 % (doslej po -0,25 %). Banke, ki bodo še posebej aktivne pri odobravanju posojil, pa bodo v obdobju od junija 2020 do junija 2021 deležne obrestne mere, ki bo za 0,50 bazičnih točk pod depozitno obrestno mero (ob sedanjih obrestnih merah bi tako v programu TLTRO III bile deležne virov sredstev po -1 %).

Banke lahko uporabljajo kapitalske in likvidnostne blažilnike in P2R delno merijo s kapitalom slabše kakovosti (12.3., 20.3., 27.3., 13.5.2020, Evropska centralna banka)

<https://www.ecb.europa.eu/press/pr/date/2020/html/ecb.pr200312~45417d8643.en.html>

https://www.bankingsupervision.europa.eu/press/pr/date/2020/html/ssm.pr200320_FAQs~a4ac38e3ef.en.html

https://www.ecb.europa.eu/ecb/legal/pdf/ecb_2020_19_f_sign.pdf

<https://www.bankingsupervision.europa.eu/press/interviews/date/2020/html/ssm.in200513~2e431c1b43.sl.html>

Pojasnilo ECB, da lahko banke v času stresa začasno poslujejo pod smernicami 2. stebra (P2G), zaščitnim kapitalom (CCB) in likvidnostnim kritjem (LCR). ECB je prav tako predlagala izvajanje člena 104a CRD5, ki bankam omogoča, da delno izpolnjujejo zahteve 2. stebra (P2R) z manj kakovostnim kapitalom (ukrep, ki naj bi se za banke EU uporabljal od junija 2021). ECB tudi pričakuje, da pristojni nacionalni organi (NCA) pripravijo proticiklični kapitalski blažilnik (CCyB).

20. marca je ECB v odgovor na COVID-19 objavila pogosta vprašanja o nadzornih ukrepih. Izdaja teh zajema ukrepe finančne pomoči v zvezi s poslabšanjem kakovosti premoženja in slabih posojil, ukrepe finančne pomoči v zvezi z operativnimi vidiki nadzora in ukrepe finančne pomoči v zvezi z zahtevami glede kapitala in likvidnosti.

27. marca je ECB izdala priporočilo, da vsaj do 1.10.2020 delničarjem bank ne izplačujejo dividend in banke za finančni leti 2019 in 2020 ne prevzamejo nepreklicne zaveze za izplačilo dividend. Banke bi se morale vzdržati tudi delitve odkupov z namenom nagrajevanja delničarjev. Kadar banka meni, da je zakonsko potrebna za izplačilo dividend, mora to nemudoma obrazložiti njen ustrezni nadzornik. ECB tako pričakuje, da bodo banke od 35 mrd. EUR dividend, ki naj bi bile po načrtih izplačane, več kot 27 mrd. EUR zadržale kot kapital v bilanci stanja. Preklicani so bili tudi načrtovani odkupi lastnih delnic.

Začetek Pandenskega programa za nujne nakupe (PEPP, 17.3, 26.3., 30.4., 4.6.2020, Evropska centralna banka)

https://www.ecb.europa.eu/press/pr/date/2020/html/ecb.pr200318_1~3949d6f266.en.html

https://www.ecb.europa.eu/ecb/legal/pdf/celex_32020d0440_en_txt.pdf

<https://www.ecb.europa.eu/press/pr/date/2020/html/ecb.mp200430~1eaa128265.sl.html>

<https://www.bundesverfassungsgericht.de/SharedDocs/Pressemitteilungen/EN/2020/bvg20-032.html>

<https://www.ecb.europa.eu/press/pr/date/2020/html/ecb.mp200604~a307d3429c.sl.html>

PEPP je nov program začasnega nakupa zasebnih in javnih vrednostnih papirjev, katerega skupna vrednost je 750 mrd. EUR. Nakupi se bodo izvajali do konca leta 2020 in bodo vključevali kategorije sredstev, ki izpolnjujejo pogoje iz APP. Pri nakupu vrednostnih papirjev v javnem sektorju bo dodeljevanje referenčnih vrednosti po jurisdikcijah v pristojnosti nacionalnih centralnih bank, vendar bo PEPP potekal na prožen način - dopuščanje nihanj pri razporeditvi nakupnih tokov skozi čas, po razredih sredstev in med pristojnosti. Ustrezni obseg sredstev v okviru programa nakupa v podjetniškem sektorju (CSPP) se je razširil na nefinančni komercialni papir, zaradi česar so vsi komercialni zapisi z zadostno kreditno kakovostjo primerni za nakup v okviru CSPP. Poleg tega je ECB napovedala znižanje standardov zavarovanja s prilagoditvijo glavnih parametrov tveganja v okviru zavarovanja. Zlasti področje uporabe dodatnih kreditnih zahtevkov (ACC) - tj. posojila in druge dolžniške obveznosti, ki niso trgovalne obveznice - so bile razširjene na terjatve, povezane s financiranjem podjetniškega sektorja.

26.3.2020 je bilo pojasnjeno, da izdajatelj programa javnega nakupa v javnem sektorju, ki je omejil nakupe na 33% dolžniškega instrumenta ene države članice, ne bo veljal za PEPP. ECB razlikuje cilje PEPP od ciljev drugih programov za odkup obveznic in pravi, da "PEPP zahteva visoko stopnjo prožnosti pri načrtovanju in izvajanju v primerjavi z programi za nakup sredstev (APP), cilji denarne politike pa niso identični ciljem APP".

4.6.2020 so napovedali povečanje obsega nakupov v okviru PEPP programa za 600 mrd. EUR, na skupno 1.350 mrd. EUR. Z razširitvijo programa v odziv na navzdol popravljeno inflacijo v obdobju projekcij zaradi pandemije bo

denarna politika na splošno postala še bolj spodbujevalno naravnana ter bo tako podpirala pogoje financiranja v realnem gospodarstvu, zlasti za podjetja in gospodinjstva. Nakupi se bodo še naprej izvajali fleksibilno v času (po razredih finančnega premoženja in po jurisdikcijah), obdobje bo podaljšano vsaj do konca junija 2021. V vsakem primeru pa tako dolgo, dokler ne ocenijo, da je kriza zaradi koronavirusa končana. Glavnica zapadlih vrednostnih papirjev, kupljenih v okviru programa PEPP, se bo investirala vsaj do konca 2022.

Razvrstitev slabih posojil (NPLs) in MSRP9 (20.3.2020, Evropska centralna banka)

<https://www.bankingsupervision.europa.eu/press/pr/date/2020/html/ssm.pr200320~4cbbcf466.en.html>

ECB bo uveljavljala prožnost pri razvrščanju dolžnikov kot "malo verjetno, da bodo plačali", ko banke zahtevajo javna jamstva, odobrena v okviru COVID-19. Nadzornik bo izvajal tudi določene prožnosti glede posojil v okviru javnih moratorijev, povezanih s COVID-19. Posojila, ki postanejo slaba in so pod javnimi garancijami, bodo imela koristi od prednostne bonitetne obravnave v smislu nadzornih pričakovanj glede oblikovanja izgube. Nadzorniki bodo uporabili popolno fleksibilnost, ko bodo z bankami razpravljali o izvajanju strategij zmanjševanja primanjkljaja, upoštevajoč izredno naravo trenutnih tržnih razmer, saj banke spodbujajo, da se pri uporabi mednarodnih računovodskih standardov MSRP 9 izogonej čezmernim procikličnim učinkom.

ECB je potrdila tudi aktiviranje ukrepov za kapital in operativne programe denarne pomoči, napovedane 12.3.2020. Ocena je, da bi s tem sprostil 120 mrd. EUR kapitala prve stopnje (CET1).

Paket začasnih ukrepov za ublažitev zahtev glede zavarovanj terjatev (7.4., 22.4., 10.6.2020; Evropska centralna banka)

<https://www.ecb.europa.eu/press/pr/date/2020/html/ecb.pr200407~2472a8ccda.en.html>

https://www.ecb.europa.eu/press/pr/date/2020/html/ecb.pr200422_1~95e0f62a2b.en.html

https://www.ecb.europa.eu/press/pr/date/2020/html/ecb.pr200610_1~caa2fc0a02.en.html

https://www.ecb.europa.eu/pub/pdf/annex/ecb~ddc24bb51.tender_operations_calendar_2021.pdf?557859fe72919ae72ad5554e850d9916

7.4. 2020 je ECB sprejela sveženj začasnih ciljno usmerjenih ukrepov za ublažitev zahtev glede zavarovanj terjatev, s posebnim poudarkom na manjših podjetjih, samozaposlenih in zasebnikih, za sodelovanje v operacijah zagotavljanja likvidnosti, kot so ciljne operacije dolgoročnega refinanciranja (TLTRO-III). Sveženj dopolnjuje druge ukrepe, ki jih je nedavno napovedala ECB, vključno z dodatnimi dolgoročnimi operacijami refinanciranja (LTRO) in pandemičnim programom nujnega nakupa (PEPP). Ukrepi skupaj podpirajo zagotavljanje bančnih posojil, zlasti z olajšanjem pogojev, pod katerimi se kreditne terjatve sprejmejo kot zavarovanje. Hkrati Eurosistem povečuje svojo toleranco do tveganja za podporo zagotavljanju kreditov s svojimi operacijami refinanciranja, zlasti z doslednim zniževanjem odbitkov pri vrednotenju zavarovanja za vsa sredstva. Ti ukrepi so začasni za čas pandemije in so povezani s trajanjem PEPP.

Krizni paket ciljno usmerjenih ukrepov za ublažitev zahtev glede zavarovanj terjatev vsebuje :

- Razširitev uporabe kreditnih terjatev kot zavarovanj:
 - Sprejem zahtev glede garancij za vključitev posojil državnih in javnih podjetij, zajamčenih podjetjem, MSP ter samozaposlenim posameznikom in gospodinjstvom, da se zagotovi likvidnost tudi za posojila iz novih jamstvenih shem, sprejetih v državah članicah evrskega območja;
 - Razširitev obsega sprejemljivih sistemov kreditne ocene, na primer z olajšanjem sprejemanja lastnih bonitetnih ocen bank iz notranjih bonitetnih sistemov, ki jih odobrijo nadzorniki;
 - Zmanjševanje zahtev za poročanje o ravni posojila, da bi strankam omogočili, da koriščenje novih shem, še preden se vzpostavi potrebna infrastruktura poročanja.
- Začasne ukrepe:
 - Znižanja ravni neenakomernega praga za najnižjo velikost domačih posojil na 0 EUR (pred tem: 25.000 EUR), da se olajša uporaba posojil majhnim podjetjem;
 - Zvišanja najvišjega deleža nezavarovanih dolžniških instrumentov, ki jih je izdala katera koli druga bančna skupina, v skladu zavarovanj kreditne institucije (iz 2,5% na 10 %);
 - Opustitev zahteve po minimalni kreditni kakovosti tržnih dolžniških instrumentov, ki jih je izdala Grčija, za sprejem kot zavarovanje v kreditnih operacijah Eurosistema.
- Začasno povečanje stopnje tolerance do tveganja v kreditnih operacijah s splošnim znižanjem odbitkov pri ocenjevanju zavarovanja s fiksnim faktorjem 20%. Namen te prilagoditve je prispevati k ukrepom za ublažitev zavarovanja s premoženjem, hkrati pa ohraniti dosledno stopnjo zaščite med različnimi vrstami premoženja, čeprav na začasno nižji ravni.

22.4.2020 je ECB sprejela ublažitev pravil glede zavarovanj posojil z državnimi in podjetniškimi obveznicami³⁸, zaradi morebitnega znižanja bonitetnih ocen, zaradi koronavirusne krize. Sklep dopolnjuje širši sveženj začasnih ukrepov za ublažitev zahtev glede zavarovanj terjatev za operacije refinanciranja. Tako bodo do septembra 2021 kot primerni za zavarovanje šteli vsi tržni papirji oziroma instrumenti, ki so bili kot primerni prepoznani 7.4.2020, če bodo ohranili bonitetno oceno nad BB. Za sredstva, ki padejo pod minimalne zahteve Eurosistema za kreditno kakovost, bodo uporabljeni ustrezni odbitki.

10.6.2020 je ECB objavila okvirni koledar za redno razpisane operacije Eurosistema (kamor spadajo tudi LTROji) in obdobja vzdrževanja rezerv v letu 2021³⁹.

Začasno znižanje kapitalskih zahtev za tržna tveganja (16.4.2020, Evropska centralna banka)

<https://www.bankingsupervision.europa.eu/press/pr/date/2020/html/ssm.pr200416~ecf270bca8.en.html>

ECB je napovedala začasno znižanje kapitalskih zahtev za tržno tveganje (oz. je bankam omogočila, da prilagodijo nadzorni del teh zahtev). S to odločitvijo se ECB odziva na precejšnje nestanovitnost, zabeleženo na finančnih trgih od izbruha koronavirusa. Poleg izravnavanja procikličnosti želi ohraniti sposobnost bank za zagotavljanje likvidnosti trga in nadaljevati z dejavnostjo trženja. Ta odločitev se bo po šestih mesecih pregledala na podlagi opažene nestanovitnosti. Do septembra 2021 bodo kot primerni za zavarovanje šteli vsi tržni papirji oziroma instrumenti, ki so bili kot primerni prepoznani 7.4.2020, če bodo ohranili bonitetno oceno nad BB. Za sredstva, ki padejo pod minimalne zahteve Eurosistema za kreditno kakovost, bodo uporabljeni ustrezni odbitki.

ECB s tem začasno znižuje nadzorni ukrep za banke - kvalitativni multiplikator tržnega tveganja - ki ga določijo nadzorniki in se uporablja za nadomestilo morebitne podcenjenosti kapitalskih zahtev bank za tržno tveganje s strani bank. To začasno znižanje kvalitativnega multiplikatorja kompenzira trenutno opaženo zvišanje še enega dejavnika, kvantitativnega multiplikatorja, ki se lahko poveča ob višji volatilitnosti trga, kot jo je napovedal notranji model banke.

Nova serija izrednih neciljno usmerjenih operacij dolgoročnejšega refinanciranja (PELTRO; 30.4.2020, Evropska centralna banka)

<https://www.ecb.europa.eu/press/pr/date/2020/html/ecb.mp200430~1eaa128265.sl.html>

https://www.ecb.europa.eu/press/pr/date/2020/html/ecb.pr200430_1~477f400e39.en.html

Izvedena bo nova serija izrednih neciljno usmerjenih operacij dolgoročnejšega refinanciranja ob pandemiji (PELTRO), katerih namen je podpreti likvidnostne razmere v finančnem sistemu evrskega območja in prispevati k nemotenemu delovanju denarnih trgov z zagotavljanjem ustreznega financiranja po poteku operacij dolgoročnejšega refinanciranja (LTROs), ki se izvajajo od marca 2020. V tem okviru bo izvedenih sedem dodatnih operacij refinanciranja, ki se bodo začele maja 2020 in bodo v več korakih zapadle med julijem in septembrom 2021 v skladu s trajanjem ukrepov za ublažitev pogojev glede zavarovanja terjatev⁴⁰. Operacije bodo izvedene v obliki avkcij s fiksno obrestno mero in polno dodelitvijo, obrestna mera pa bo za 25 bazičnih točk nižja od povprečne obrestne mere, ki bo veljala v operacijah glavnega refinanciranja v času trajanja vsake operacije PELTRO. V sedanjih razmerah torej -0,25 %.

³⁸ Predvsem italijanskih.

³⁹ Okvirni koledar najdete na:

https://www.ecb.europa.eu/pub/pdf/annex/ecb~ddc24bbb51.tender_operations_calendar_2021.pdf?557859fe72919ae72ad5554e850d9916

⁴⁰ Prva operacija bo objavljena 19.5., dodeljena bo 20.5, poravnana pa 21.5 2020. Izvajali se bodo v skladu z že objavljenim koledarjem. Več o tem na: https://www.ecb.europa.eu/press/pr/date/2020/html/ecb.pr200430_1~477f400e39.en.html.

EU – Izhodna strategija

Skupni evropski načrt za postopno odpravo ukrepov, sprejetih zaradi pandemije COVID-19 (15.4.2020, Evropska komisija)

<https://www.consilium.europa.eu/sl/press/press-releases/2020/04/15/remarks-by-president-charles-michel-at-the-press-conference-on-the-eu-response-to-the-coronavirus-crisis/>

https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/communication_-_a_european_roadmap_to_lifting_coronavirus_containment_measures_0.pdf

Načrt vsebuje priporočila DČ s ciljem ohranjanja javnega zdravja in postopne odprave omejitvenih ukrepov za ponoven zagon življenja in gospodarstva. Pri čemer se zagotavlja skupni okvir za usklajevanja na ravni EU in čezmejna usklajevanja ob hkratnem priznavanju posebnosti vsake DČ (specifične epidemiološke razmere, ozemeljska organizacija, ureditev zdravstvenih storitev, razporeditev prebivalstva ali ekonomska dinamika ter situacija v sosednjih državah so nekateri dejavniki), ki lahko vplivajo na odločitve o tem, kje, kdaj in kako se bodo ukrepi v državi članici odpravili.

Preden se začnejo rahljati omejevalni ukrepi morajo biti izpolnjeni trije pogoji:

- Jasna epidemiološka slika, da je prišlo do pomembne upočasnitve širjenja virusa v nekem vzdržnem obdobju;
- Zadostne zdravstvene zmogljivosti (bolnišnične zmogljivosti in rezerve v zdravstvenem sistemu, ne le za bolnike s koronavirusom, ampak tudi za druge bolnike);
- Ustrezno spremljanje razmer (množično testiranje ter vzpostavljena sposobnost sledenja, spremljanja).

Na podlagi izpolnjevanja teh pogojev pa je možnih več osnovnih priporočil:

- Ukrepi naj temeljijo na znanosti, pri čemer mora pri odločitvi kratkoročno in dolgoročno ostajati glavni cilj varovanje javnega zdravja (kljub ekonomskim in sociološkim problemom; hkrati pa morajo biti države pripravljene spreminjati svoj pristop ob dodatnih znanstvenih dokazih);
- Ukrepe naj DČ medsebojno usklajujejo, da ne prihaja do negativnih učinkov za vse države članice in se ne povzroča političnih trenj (prek Odbora za zdravstveno varnost o predvidenih spremembah se obvešča ostale države in Evropsko komisijo);
- Ključni ostajata spoštovanje in solidarnost med DČ: najpomembnejši dejavnik uspeha v tej fazi je nadgraditi moči drugih (zdravljenje pacientov v intenzivni negi v drugih državah; pošiljanje zdravstvenega osebja na pomoč v druge države; dobava zaščitnih oblek, mask ter medicinskih ventilatorjev v druge države; prevoz evropskih državljanov vseh narodnosti, ki so ostali ujeti v tujini, domov - tudi ob pomoči mehanizma EU na področju civilne zaščite) .

Za uspešno upravljanje postopne odprave obstoječih ukrepov je potrebna kombinacija spremljajočih ukrepov, ki so pomembni za vse DČ. EU že sprejema ukrepe za njihovo podporo. Ti spremljevalni ukrepi so:

- Zbiranje podatkov in razvoj zanesljivega sistema poročanja (nacionalnih in regijskih organov, ki skrbijo za javno zdravje; matematični modeli; operaterjev socialnih medijev in mobilnih omrežij). Vsi ti združeni, agregirani in anonimizirani podatki bi lahko prispevali k izboljšanju kakovosti modeliranja in napovedovanju pandemije na ravni EU, kjer bi Skupno raziskovalno središče (JRC) in Evropski center za preprečevanje in obvladovanje bolezni (ECDC) lahko te dejavnosti zbiranja in modeliranja centralizirala.
- Vzpostavitev okvirja za uporabo mobilnih aplikacij, ki bi spoštovale zasebnost podatkov, ob tem da bi bila njihova uporaba prostovoljna in bi se po koncu koronavirusne krize deaktivirale, podatki pa naj bi se zbrisali.
- Razširitev zmogljivosti za testiranje in uskladitev metodologije: ker ni cepiva, je treba prebivalstvo čim bolj zaščititi pred okužbo. Hkrati pa je to predpogoj za odpravo ukrepov za socialno distanciranje v prihodnosti (in pomembno za učinkovitost aplikacij za sledenje stikov).
- Povečanje zmogljivosti in odpornosti sistemov zdravstvenega varstva, saj bo postopno odpravljanje nekaterih omejevalnih ukrepov neizogibno vodilo do novih okužb.
- Nadaljnja krepitev zalog osebne zaščitne opreme ter medicinske opreme (zaščitne maske, medicinski ventilatorji, testni kompleti,...), saj se povpraševanje ne ujema vedno z zadostno ponudbo. Prav tako je konkurenca med DČ in mednarodnimi partnerji privedla do občutnega zvišanja cen.
- Razvoj varnega in učinkovitega cepiva ter njegovo hitro uvajanje. Komisija zbira dodatna sredstva za spodbujanje raziskav za cepivo. Skupna naročila in enak dostop do cepiv bosta vodilo ukrepom Komisije. Na mednarodni ravni se bo spodbujalo sodelovanje, zlasti za pospeševanje dostopa do cepiva.
- Obenem je pomemben razvoj varnega in učinkovitega zdravljenja, morda tudi ob uporabi že znanih zdravil, za omejitev vpliva virusa na zdravje prebivalstva in za omogočanje razmer v katerih si lahko gospodarstvo in družba prej opomore. EU financira dostop do superračunalništva in znanja umetne inteligence, da bi pospešila prepoznavanje potencialnih aktivnih molekul med obstoječimi zdravili in spojinami. Začela so se klinična preskušanja teh zdravil in Komisija ter EMA se pripravljata na pospešitev regulativnih korakov.

Prednost bodo imela čim večjim evropskim kliničnim preizkušanjem, saj so ta potrebna za zagotovitev zanesljivih podatkov. Skupna naročila za obsežne nakupe potencialnih terapij COVID-19 so v višji razvojni stopnji priprave.

Na podlagi znanstvenih nasvetov ECDC in Svetovalnega odbora za COVID-19 je Komisija pripravila niz priporočil DČ o tem, kako postopno odpraviti omejevalne ukrepe:

- Odpravljanje ukrepov naj bo postopno: med posameznimi koraki naj preteče dovolj čas, da je njihov učinek lahko merljiv (npr. 1 mesec);
- Splošni ukrepi naj se postopoma nadomestijo s ciljno usmerjenimi. To bi omogočilo družbam, da se postopoma vrnejo v normalno stanje in hkrati zaščitijo prebivalstvo EU pred virusom. Na primer:
 - Najbolj ranljive skupine je treba zaščititi dlje: predvideti je treba ukrepe za zaščito starejših, ljudi s kroničnimi obolenji ter duševnimi motnjami, hkrati pa odpraviti omejitve za druge skupine;
 - Ljudi, pri katerih so bili prepoznani blagi simptomi je potrebno osamiti in zdraviti: to bo pomagalo razbiti verige prenosa in omejiti širjenje bolezni (ECDC redno posodablja svoja navodila glede meril za prenehanje karantene);
 - Varne alternative bi morale nadomestiti zdajšnje splošne prepovedi: kar bo omogočilo usmerjanje virov tveganja, hkrati pa olajšalo vračanje potrebnih gospodarskih dejavnosti;
 - Splošna stanja v izrednih razmerah z izjemnimi pristojnostmi vlade bi bilo treba nadomestiti z bolj usmerjenimi intervencijami vlad v skladu z ustavnimi ureditvami držav.
- Omejevalne ukrepe je treba začeti sproščati tam, kjer imajo lokalne učinke, zatem pa odpravo ukrepov širiti v zemljepisnem smislu, ob upoštevanju nacionalnih posebnosti. To bi omogočilo učinkovitejše ukrepanje, prilagojeno lokalnim pogojem, kjer je to primerno, in po potrebi ponovno uvedbo omejitev, če pride do velikega števila novih primerov. To bi končno omogočilo državam, da bolje upoštevajo regionalne razlike širjenja COVID-19 na svojih ozemljih.
- Potreben je postopni pristop pri odpiranju naših notranjih in zunanjih meja, ki bo sčasoma obnovil normalno delovanje schengenskega območja:
 - Nadzor nad notranjimi mejami bi bilo treba odpraviti usklajeno: Omejitve potovanja in mejni nadzor, ki se trenutno uporabljajo, je treba odpraviti, ko se epidemiološke razmere na mejnih regijah dovolj približajo in se dogovorjena pravila socialne distanciranja široko in odgovorno uporablja. Postopno ponovno odpiranje meja mora dati prednost čezmejnim in sezonskim delavcem ter se izogibati kakršni koli diskriminaciji mobilnih delavcev v EU. Sosednje DČ bi morale ostati v tesnih stikih, da bi to olajšale v tesnem sodelovanju s Komisijo. V prehodni fazi je treba okrepiti prizadevanja za vzdrževanje neoviranega pretoka blaga in za zaščito dobavnih verig. Omejitve potovanja je treba najprej olajšati med območji s primerljivo nizko cirkulacijo virusa. ECDC bo v sodelovanju z DČ vodil seznam takih področij. Komisija bo predložila tudi podrobnejše smernice o postopnem obnavljanju prevoznih storitev, povezanosti in prostega gibanja tako hitro, kot to omogočajo zdravstvene razmere, tudi glede na načrtovanje potovanja poleti;
 - Ponovno odpiranje zunanjih meja in dostop rezidentov, ki niso članice EU, bi se morali zgoditi na drugi stopnji in bi morali upoštevati širjenje virusa zunaj EU in nevarnosti ponovnega pojava.
- Treba je začeti varno sproščati gospodarske aktivnosti, pri čemer obstaja več modelov, vendar pa naj ne bi šlo za to, da bi se celotno prebivalstvo naenkrat vrnilo v službo. Začeli naj bi pri manj ogroženih skupinah (službe z manj osebnimi stiki; službe, ki so primerne za delo na daljavo) ter pri sektorjih, ki so pomembni, da omogočijo zagon gospodarstva (prevoz). Ker naj bi socialna distanca v veliki meri še naprej obstajala, je treba še naprej spodbujati delo na daljavo. Na delovnem mestu pa je treba upoštevati pravila varnosti in zdravja pri delu, ki jih nalaga pandemija.

Komisija bo vzpostavila »Mehanizem hitrega opozarjanja za prepoznavanje motenj v dobavnih in vrednostnih verigah«, zanašajoč se tudi na obstoječa omrežja, kot so Enterprise Europe Network (EEN), grozdi, gospodarske zbornice in trgovska združenja, itd.
- Zbiranje ljudi bi moralo biti postopno dovoljeno, in sicer po fazah, po nekem zaporedju. Najprej bi se odpirale šole in univerze (različni časi kosila, izboljšano čiščenje, manjše učilnice, večja odvisnost od e-učenja itd.), potem gospodarske aktivnosti kot je trgovina na drobno (npr. največje dovoljeno število ljudi, živali itd.), zatem restavracije in kavarne (možno z omejitvami obratovalnih ur, največjega števila strank v prostoru), nazadnje bi dovolili še množično zbiranje (festivali, koncerti itd).

Postopno ponovno uvedbo prometnih storitev je treba prilagoditi postopnemu opuščanju omejitev potovanj in postopnemu uvajanju določenih vrst dejavnosti, ob upoštevanju stopnje tveganja na zadevnih območjih. Osebni prevoz z manjšim tveganjem (npr. osebni avtomobili) je treba čim prej dovoliti, kolektivna prevozna sredstva pa je treba postopno uvajati s potrebnimi zdravstveno usmerjenimi ukrepi (npr. zmanjšanje gostote potnikov v vozilih, višja frekvenca prevozov, uporaba osebne zaščitne opreme za prevoz osebja in potnikov z uporabo zaščitnih ovir, dajanje dezinfekcijskih gelov na razpolago na transportnih vozliščih in v vozilih itd.).
- Prizadevanja za preprečevanje širjenja virusa bi bilo treba nadaljevati:

- kampanje za ozaveščanje glede higienskih praks (uporaba sanitarnih sredstev, umivanje rok, kašelj, čiščenje površin z visoko stopnjo stika itd.);
 - nadaljnja uporaba smernic za socialno distanciranje;
 - zagotavljanje individualnih informacij o situaciji; uporaba nezdravstvenih obraznih mask v javnosti (najnovejše smernice ECDC), pri obisku zasedenih, zaprtih prostorov (trgovina z živili, trgovska središča in javni prevoz), ki služijo le kot dopolnilni ukrep predhodno naštetih.
- Ukrepe je treba nenehno spremljati in razvijati pripravljenost za vrnitev k strožjim omejevalnim ukrepom, če je to potrebno (čezmerno povečanje stopnje okužbe, vključno z mednarodnim razvojem širjenja). Vzpostavitev strožjih ukrepov bi morala temeljiti na formalnem načrtu z uporabo izrecnih meril. Pripravljenost pa naj bi pomenila okrepitev zdravstvenih sistemov, da bi se lahko spoprijeli z morebitnimi prihodnjimi valovi virusa. Komisija bo ECDC naročila, da oblikuje »Nasvete o skupnem pristopu EU za prihodnje zaustavljanje širjenja virusa« (ob upoštevanju dosedanjih izkušenj).